

© Edward Albee, c/o William Morris Agency, LLC,
1325 Avenue of the Americas, New York, NY 10019, -1962, 2008
All rights throughout the world are reserved to Proprietor
Translation © Luba a Rudolf Pellarovi 1963, 2008
Grafic design © Vladimír Vimr 2008

ISBN 978-80-87128-13-8

Edward Albee
KDO SE BOJÍ VIRGINIE WOOLFOVÉ?

OSOBY

MARTA, *velká hlučná žena, která vypadá o něco mladší než je, plná, ale ne tlustá, 52letá*

JIRÍ, *její manžel, 46letý, štíhlý, prošedivělé vlasy*

DRAHUNKA, *malá blondýnka, všední typ*

NICK, *její manžel, blondýn, pěkné postavy, hezký*

MĚSTSKÁ KNIHOVNA HODONÍN

Přir. č.

483 627

Sign.

PRVNÍ DĚJSTVÍ

RADOVÁNKY A HRY

Na scéně je tma. Někdo vrazí do domovních dveří. Je slyšet Martin smích. Hlavní dveře se otevřou, světla se rozsvítí. Vejde MARTA, za ní JIRÍ.

MARTA: Ježíšku...

JIRÍ: ...pšt...

MARTA: ...na křížku...

JIRÍ: Proboha Marto, jsou dvě hodiny rá...

MARTA: Ale Jirí!

JIRÍ: Je mi líto, ale...

MARTA: Trumbero! Ty si přece takovej trumbera.

JIRÍ: Už je noc, rozumíš? Noc.

MARTA (se rozhlédne po pokoji. Napodobuje Bette Davisovou):

To je ale díra! Ty, poslyš, z čeho to je: „To je ale díra!“

JIRÍ: Copak já vím?

MARTA: No tak! Z čeho to je? Však ty víš...

JIRÍ: ...Marto...

MARTA: TAK Z ČEHO TO JE, SAKRA!

JIRÍ (otráveně): Co z čeho je?

MARTA: Dyť to povídám. To jak jsem teď řekla: „To je ale díra!“ No? Z čehopak to je?

JIRÍ: Nemám nejmenší potuchy...

MARTA: Chytráku! Je to z nákýho filmu s Bette Davisovou... z nákýho velkofilmu Warner Brothers...

JIRÍ: Copak si pamatuju v š e c h n y filmy, který...

MARTA: Nikdo po tobě nechce, aby sis pamatoval všechny velkofilmy Warner Brothers, hergot... ale jeden! Jeden jedinkej! Bette Davisová nakonec dostane zánět pobřišnice... hraje to v takový příšerný černý paruce a pak dostane zánět pobřišnice a její muž je Josef Cotten nebo co...

JIŘÍ: ...nebo k d o ...

MARTA: ...nebo k d o ... a pořád chce jet do Chicaga, poněvadž miluje toho herce s tou jizvou... Jenže se jí udělá zle a tak si sedne k toaletnímu stolku...

JIŘÍ: Jakýho herce? S jakou jizvou?

MARTA: Když já si ne a ne vzpomenout, jak se jmenuje. Jak se jmenuje ten film? Já bych chtěla vědět, jak se jmenuje ten film! Jak tam sedí před toaletkou... má ten zánět pobřišnice... a chce si namalovat pus, jenže jí to nejde... a má rtěnku po celým obličejí... ale rozhodne se, že do toho Chicaga přesto pojede a...

JIŘÍ: Chicago! C h i c a g o se ten film jmenuje.

MARTA: Cože? Co říkáš?

JIŘÍ: No ten film... jmenuje se Chicago...

MARTA: Můj ty smutku! Ty ale taky v ů b e c n i c nevíš. Chicago byl přece muzikál z třicátých let, hrála v tom Alice Fayeová. Ty ale taky v ů b e c n i c nevíš.

JIŘÍ: Já jsem asi tenkrát ještě nesměl chodit do biografu, ale...

MARTA: Nech si to! Tohle si laskavě odpusť! Bette Davisová... v tom filmu... přijde domů ze samoobsluhy, má za sebou těžkej den...

JIŘÍ: Ona dělá v samoobsluze?

MARTA: Stará se o domácnost, chodí nakupovat... a přijde domů s nákupem. Vejde do chudobného pokoje domku, kam si ji přived chudobný Josef Cotten...

JIŘÍ: Jsou ženatý?

MARTA (*netrpělivě*): To se ví, že jsou. Spolu. Trumbero!

No a vejde, rozhlídne se, položí nákup a řekne: „To je ale díra!“

JIŘÍ (*po pauze*): Aha.

MARTA (*po pauze*): Je nespokojená.

JIŘÍ (*po pauze*): Aha.

MARTA (*po pauze*): Tak jak se jmenuje ten film?

JIŘÍ: Já vážně nevím, Marto...

MARTA: Tak přemějšlej!

JIŘÍ: Já jsem unavenej, miláčku... je už pozdě... a kromě toho...

MARTA: To bych ráda věděla, z čeho seš tak unavenej... dyť jsi za celý den nic nedělal; neměl's přednášky, nic...

JIŘÍ: Jsem unavenej, no... Kdyby ten tvůj otec nepořádal věčně tyhle pitomý sobotní orgie...

MARTA: S tebou je to hrozný, Jiří.

JIŘÍ (*vrčí*): Nemůžu si pomoci.

MARTA: Dyť jsi nic n e d ě l a l ; ty jakživ nic n e d ě l á š ; jakživ se s nikým n e b a v í š . Jen tam dřepíš a k l á b o s í š .

JIŘÍ: A co tam mám podle tebe dělat? Mám se snad chovat jako ty? To mám lítat od jednoho ke druhému a ječet na celý kolo, jako to děláš ty?

MARTA (*ječí*): Já n e j e č í m !

JIŘÍ (*tiše*): No dobře... tak neječíš.

MARTA (*urazeně*): Já přece neječím.

JIŘÍ: No dobře. Dyť jsem řek, že neječíš!

MARTA (*se našpulí*): Nalej mi něco.

JIŘÍ: Cože?

MARTA (*pořád ještě tiše*): Povídám, abys mi něco nalil.

JIŘÍ (*jde k přenosnému baru*): No, lok na dobrou noc nás už snad nezabije.

MARTA: Na dobrou noc! Děláš si blázny? Máme přece hosty...

JIŘÍ (*nevěří svému sluchu*): Cože máme?
 MARTA: Hosty. H O S T Y !
 JIŘÍ: H O S T Y !
 MARTA: Ano... hosty... návštěvu... přijdou k nám hosti.
 JIŘÍ: A kdy?
 MARTA: Teď!
 JIŘÍ: Bože nebeskej, Marto... copak nevíš, kolik...
 A k d o t o vlastně přijde?
 MARTA: No ty... jak se jmenujou.
 JIŘÍ: K d o ?
 MARTA: No ty... jak se jmenujou!
 JIŘÍ: Kdo jsou to ty, jak se jmenujou?
 MARTA: Já nevím, jak se jmenujou... ty lidi, jak jsi se
 s nima dneska večír seznámil... jsou tady noví...
 on je na katedře matematiky nebo kde.
 JIŘÍ: A co je to za lidi?
 MARTA: No dyť jsi se s nima dneska večír seznámil, Jiří.
 JIŘÍ: Já si nevzpomínám, že bych se byl dneska večer
 s někým seznámil...
 MARTA: Ale jo... Prosím tě, dal bys mi nějaký to pití...
 on je na katedře matematiky... takovej blondýn, je
 mu asi třicet a...
 JIŘÍ: ...a je to pěkněj mužskej.
 MARTA: ...správně... je to pěkněj mužskej.
 JIŘÍ: Jak jinak.
 MARTA: ...a jeho žena je taková myšička, žádný boky,
 kde nic, tu nic.
 JIŘÍ (*neurčitě*): Aha.
 MARTA: Už si vzpomínáš?
 JIŘÍ: Myslím že jo... ale pro boha živýho, co sem choděj
 teď?
 MARTA (*hlasem, který nepřipouští námitek*): Poněvadž ta-
 tínek povídal, abysme k nim byli milí, proto.
 JIŘÍ (*poražen*): Ach bože nebeskej.

MARTA: Prosím tě, dal bys mi už to pití? Tatínek poví-
 dal, abysme k nim byli milí. Děkuju.
 JIŘÍ: Ale proč zrovna teď? Jsou dvě pryč...
 MARTA: Poněvadž tatínek povídal, abysme k nim byli
 milí!
 JIŘÍ: Prosím. Jenže tím určitě nemyslel, že kvůli nim
 máme ponocovat až d o r á n a . Přece by k nám
 mohli přijít někdy v neděli nebo jindy.
 MARTA: To máš jedno... a vůbec, ona už vlastně neděle
 j e . Už dvě hodiny.
 JIŘÍ: To je přece... nesmysl.
 MARTA: No, už se s t a l o !
 JIŘÍ (*rezignovaně a podrážděně*): Tak dobře. A... kde teda
 jsou? Když hosti, tak hosti.
 MARTA: Hned jsou tady.
 JIŘÍ: Copak?... to si šli nejdřív na chvilku domů zdřím-
 nout nebo co?
 MARTA: Však oni p ř i j d o u !
 JIŘÍ: Nešlo by to, abys mě taky sem tam zpravila pře-
 dem... abys na mě vždycky se vším takhle n e v y -
 b a f l a ?
 MARTA: Já na tebe s ničím n e v y b a f á v á m .
 JIŘÍ: To se ví, že jo... pokaždý na mě se vším v y b a f -
 n e š .
 MARTA (*se shovívavou převahou*): Ale Jiříčku!
 JIŘÍ: Pokaždý.
 MARTA: Chudáček Jiříček, voni ho šiděj! (*Jiří se mračí.*) No
 nééé!... copak to? Ty se mračíš? Jo? Ukaž... vono se
 to mračí? Ne – vážně?
 JIŘÍ (*velmi klidně*): Nech toho, Marto...
 MARTA: Áleáleáleále!
 JIŘÍ: Nenamáhej se...
 MARTA: Áleáleále! (*Žádná reakce.*) KUKUK! (*Jiří se na ni
 ublíženě podívá.*) Kukuk! (*Zpívá.*)

Kdo se bojí Virginie, Virginie, Virginie, kdo se bojí Virginie, Virginie, Virginie Woolf...

Hahahaha! (*Žádná reakce.*) Ale copak... tobě to nepřipadalo legrační? Hm? (*Vzdorně.*) Dyť to byla taková psina... dyť to byla o h r o m n á psina! Copak tobě se to nelíbilo?

JIRÍ: Ale jo... bylo to docela fajn.

MARTA: Na večírku ses přitom popadal za břicho.

JIRÍ: Usmíval jsem se. Nepopadal jsem se za břicho... usmíval jsem se, rozumíš?... bylo to docela fajn...

MARTA (*se dívá upřeně do skleničky*): Povídám, že ses popadal za břicho!

JIRÍ: Bylo to docela fajn...

MARTA (*zle*): Byla to ohromná psina!

JIRÍ (*trpělivě*): Ano, bylo to moc legrační.

MARTA (*chvíli přemýšlí, potom*): Mně se z tebe chce blejt!

JIRÍ: Cože?

MARTA: Br... mně se z tebe chce blejt!

JIRÍ (*přemýšlí... potom*): Tohle se neříká, Martičko.

MARTA: Cože se to?

JIRÍ: ...neříká.

MARTA: Jak ty se umíš rozčilit! Tohle já na tobě miluju – to jak se umíš rozčilit. Ty jsi přece takovej... jelimánek... Ty snad ani nemáš... nó?... copak?

JIRÍ: ...kuráž?

MARTA: FRÁZISTO! (*Pauza... pak se oba rozesmějí.*) Ty, dej mi do toho ještě kousek ledu! Prosím tě, proč ty mi jakživo nedáš do pití led?

JIRÍ (*vezme Martinu skleničku*): Vždycky ti dávám do pití led. Jenomže ty ho vždycky sníš. Ty to máš ve zvyku... chroustáš led... jako kokršpaněl. Jednou si ty svoje raťafáky vylámeš.

MARTA: JSOU TO MOJE RAŤAFÁKY!

JIRÍ: Některé... některé.

MARTA: Náhodou mám víc zubů než ty.

JIRÍ: O dva.

MARTA: O dva, to je hodně.

JIRÍ: Taky bych řek. Řek bych, že je to dokonce pozoruhodné... když člověk uváží, kolik ti je.

MARTA: Nech si to, jo? (*Pauza.*) Ty už taky nejseš žádnéj mladík.

JIRÍ (*s dětskou radostí... prozpěvuje*): Jsem o šest let mladší než ty... vždycky byl a vždycky budu.

MARTA (*namíchnutá*): No... Začínáš plešatět.

JIRÍ: Však ty taky. (*Pauza... oba se rozesmějí.*) Ťufu... beruško!

MARTA: Ťufu. Pojď dát mamince pořádnou mlaskavou pusinku.

JIRÍ: ...ále...

MARTA: JÁ CHCI POŘÁDNOU MLASKAVOU PUSINKU!

JIRÍ (*zamyšleně*): Mně se n e c h c e, Marto. Tak kde ty lidi j s o u? Kde je t a n á v š t ě v a?

MARTA: Chtěli ještě mluvit s taťkou... Hned jsou tady... P r o č p a k mi nechceš dát pusu?

JIRÍ (*příliš suše*): Víš, miláčku, mě by to strašně vzrušilo, kdybych ti dal pusu... já bych se pak neovlád a zmocnil bych se tě násilím třeba tady na tom koberci a třeba by v tom přišla naše milá návštěva a... no, jen si pomysli, co by tomu řek tvůj tatínek.

MARTA: Čuně!

JIRÍ (*pyšně*): Chrochrochro!

MARTA: Hahaha! Nalej mi ještě jednu... svůdníku.

JIRÍ (*vezme její skleničku*): Bože, ty to ale dovedeš do sebe házet!

MARTA (*napodobuje malé dítě*): Já mám žízeň.

JIRÍ: Ach jo!

MARTA (*se bleskově otočí*): Koukej se, pusinko, o mě se nestarej... tobě to v pití natru dycky!

JIRÍ: Já jsem ti přiznal primát už před léty, Marto... na světě není neřesti, ve které bys nezískala...

MARTA: Na mou duši... že kdybys pro mě vůbec existoval, tak bych se s tebou dala rozvíst...

JIRÍ: Tak jen abys nespadla pod stůl... ty lidi jsou konec konců tvoji hosti a...

MARTA: Jenže já už tě ani nevidím... už léta letoucí tě prostě nevidím...

JIRÍ: ...jestli ztuhneš nebo začneš zvracet nebo něco...

MARTA: ...pro mě seš prázdněj pojem, pro mě seš nula...

JIRÍ: ...a snaž se zůstat oblíknutá. Není nic nechutnějšího, než se muset na tebe koukat, když už máš něco v sobě, sukni vyhrnutou přes hlavu...

MARTA: ...pro mě seš prostě vzduch...

JIRÍ: ...respektive přes hlavy...

Ozve se zvonkohra u dveří.

MARTA: Večírek začíná!

JIRÍ (*vražedně*): Já už se náramně těším, Marto...

MARTA (*stejným tónem*): Jdi otevřít.

JIRÍ (*se nepohne*): Jdi ty.

MARTA: Tak pudeš? (*Jirí se nepohne.*) Tohle ti spočítám, ty...

JIRÍ (*dělá, že na ni plive*): ...tady máš!

Zvonkohra u dveří se ozve znova.

MARTA (*křičí... směrem ke dveřím*): POJĎTE DÁL! (*Jirímu, mezi zuby.*) Povídám, aby ses hnul!

JIRÍ (*se pousměje, pokročí o kousek ke dveřím*): Zajisté, moje milovaná... vaše přání je mi rozkazem. Ale že je to hezké, že se i v dnešní době a za našich časů najdou lidi, kteří se umí chovat, víd? Že je to hezké, že se

ještě najdou lidi, kteří prostě nevtrhnou jen tak do cizího domu, p ř e s t o ž e s l y š í, jak na ně zevnitř vyje nějaká stvůra...

MARTA: TY PARCHANTE JEDEN!

Zároveň s Martinou poslední replikou otevře JIRÍ jedním rázem domovní dveře. V rámci otevřených dveří stojí DRAHUNKA s NICKEM. Nastane chvilčka ticha, potom...

JIRÍ (*jakoby s radostí, že je to Drahunka a Nick, ale ve skutečnosti je to pocit uspokojení, že slyšeli Martin výbuch*): Áááááá!

MARTA (*trochu příliš hlasitě... aby to zamluvila*): SLÁVA!... Sláva vám! Tak jen pojdte dál!

DRAHUNKA a NICK (*ad lib.*): Dobrý večer... tak už jsme tady... (*a pod.*)

JIRÍ (*velmi suše*): To je jistě naše milá návštěva.

MARTA: Hahaha! Tamtoho brundibára si nevšímejte. Pojdte dál, děti... kabáty a ostatní dejte tomu brundibárovi.

NICK (*bez výrazu*): My už jsme k vám asi neměli chodit...

DRAHUNKA: No... je už p o z d ě a...

MARTA: Pozdě? Co blázníte? Hoďte si to, kam chcete a pojdte dál.

JIRÍ (*neurčitě... odchází od dveří*): Kam chcete... na nábytek... na podlahu... na tom u nás vůbec nezáleží.

NICK (*Drahunce*): Já jsem ti říkal, abychom sem už nechodili.

MARTA (*zahlaholí*): Povídám, pojdte dál! Tak přece pojdte!

DRAHUNKA (*se zahihňá a pokročí s Nickem o kousek kupředu*): Božíčku!

JIRÍ (*se opičí po Drahunce*): Hihihhi!

MARTA (*se prudce otočí na Jirího*): Hele, nech si to, ty sprostáku!

JIŘÍ (*urazen, nevinnost sama*): Ale Marto! (*Drahunce a Nickovi.*) Marta má znamenitý slovník, vážně.

MARTA: No, d ě c k a ... tak se posaďte...

drahunka (*si sedá*): Jé, vy to tady máte rozkošné!

NICK (*jen tak, aby se neřeklo*): Ano... máte to tu skutečně hezké.

MARTA: Děkuji.

NICK (*ukazuje na abstraktní obraz*): Kdopak to... od kohopak to je...?

MARTA: Tohle? – Ále, to je od...

JIŘÍ: ...od jednoho Řeka s knírkem, kterého Marta jednou v noci přepadla...

drahunka (*aby zachránila situaci*): Hehehe.

NICK: Je v tom takové... takové...

JIŘÍ: Klidné napětí?

NICK: To ne... ale...

JIŘÍ: Hm. (*Pauza.*) Tak tedy jakási bouřlivá ležérnost?

NICK (*ví kam Jiří míří, ale zůstává nepřátelský, chladně zdvořilý*): Ne. Já jsem měl na mysli...

JIŘÍ: A co takhle... hm... klidně bouřlivé ležérní napětí?

drahunka: Ale miláčku! Vždyť si z tebe střílí!

NICK (*chladně*): Toho jsem si vědom.

Chvilinka trapného ticha.

JIŘÍ (*opravdově*): Promiňte, prosím. (*Nick blahosklonně přikývne, že odpouští.*) Víte, co to vlastně je? Je to výtvárné vyjádření Martiných duševních pochodů.

MARTA: Hahaha! Dej těm dětem něco k pití, Jiří. Copak byste chtěli, děcka!? Co si dáte k pití, hm?

NICK: Drahunko, copak bys chtěla?

drahunka: Já nevím, miláčku... Snad trochu brandy. „Kdo pítí nemíchá, ten ráno nevzdychá.“ (*Zahihňá se.*)

JIŘÍ: Brandy? Samotné brandy? Jak prostinké! (*Přejde k přenosnému baru.*) A co vy... e...?

NICK: Suché Martini, když dovolíte.

JIŘÍ (*nalévá*): Jestli dovolím? Ovšemže dovolím. Proč bych nedovolil? Marto? Tobě čistej špiritus?

MARTA: Samo. „Kdo pítí nemíchá, ten ráno nevzdychá.“

JIŘÍ: Pokud jde o pítí, Martin vkus se postupem let jaksi ustálil... vytríbil... vykrytalizoval... Když jsem se kdysi o Martu ucházel – totiž, já nevím, jestli jsem použil správného termínu – no zkrátka, když jsem se kdysi o Martu ucházel...

MARTA (*vesele*): Ale kuš, holoubku!

JIŘÍ (*se vrací se skleničkou pro Drahunku a pro Nicka*): Zkrátka a dobře, když jsem se o Martu ucházel, dávala si vždycky příšerný drinky! To vám bylo k nevíře! Zapadli jsme někam do putyky... rozumíte d o p u t y k y ... kde mají jenom whisky, pivo a podobně... a ona vám vždycky udělala to, že svařila čelo, usilovně zapřemejšlela a pak z ní vylezlo, že chce... vaječnej koňak nebo čokoládovej koktejl, rybářovu modlitbu, prápor a podobně.

MARTA: Náhodou to bylo dobrý... mně to chutnalo.

JIŘÍ: Prostě pravé dámské bumbáníčko.

MARTA: Hele, co bude s tím mým špiritusem?

JIŘÍ (*se vrací k přenosnému baru*): Ale postupem let se naučila rozeznávat, co je podstata věci... pochopila, že smetana patří do kafe, citronová šťáva do moučníku... a že k čistým a prostým duším... (*podá Martě skleničku*) ...tady máš andílku – patří čistý a prostý alkohol. (*Zvedne skleničku.*) Aby srdce pookrálo, játra řekla „ách“, aby rozum přivřel očko, aby se splách prach!

MARTA (*všem*): Ať žije, kdo pije! (*Všichni se napijí.*) Ty jsi

MARTA (*všem*): Ať žije, kdo pije! (*Všichni se napijí.*) Ty jsi

Přir. č. _____
Sign. _____ PRVNÍ DĚJSTVÍ [17

hotovej básník, Jiří. Ty máš v sobě něco z Dylana Thomase a to se vždycky dotkne mého nejcitlivějšího místa.

JIŘÍ: Ale fuj! Máme přece hosty!

MARTA: HahahaHa! (*Drahunce a Nickovi.*) Hej, vy dva! (*Zpívá, udává takt skleničkou, kterou drží v ruce, Drahunka se k ní ke konci připojí.*)

Kdo se bojí Virginie, Virginie, Virginie Woolf...

DRAHUNKA a MARTA se smějí, NICK se usmívá.

DRAHUNKA: To ale byla legrace, co? To byla přece taková legrace...

NICK (*se zapojuje*): No... ano, byla to legrace.

MARTA: Já myslela, že prasknu, vážně... já vám myslela, že snad prasknu smíchem. Jenže Jiřímu se to nelíbilo... Jiřímu to vůbec nepřipadalo legrační.

JIŘÍ: Propánaboha, Marto, copak to musíme probírat znova od začátku?

MARTA: Já se do tebe jenom snažím nahustit trochu smyslu pro humor, andílku.

JIŘÍ (*s nezměrnou trpělivostí Drahunce a Nickovi*): Podle Marty jsem se nesmál dost nahlas. Podle ní se člověk musí potěšovat smíchy... jak tomu Marta cudně říká, jinak to není vůbec žádná zábava, rozumíte. Když se člověk nereguluje jako kobyli, tak se nebaví.

DRAHUNKA: Já jsem se teda bavila znamenitě... byl to báječný večírek.

NICK (*se pokusí vypadat nadšeně*): Ano... opravdu.

DRAHUNKA (*Martě*): A ten váš otec! To je přece takový skvělý člověk!

NICK (*stejně jako předtím*): Ano... skvělý člověk.

DRAHUNKA: Jen co je pravda.

MARTA (*s nefalšovanou pychou*): Je ohromnej, co? Ohromnej!

JIŘÍ (*Nickovi*): Ne abyste o tom pochyboval!

DRAHUNKA (*napomíná Jiřího*): Vždyť je to opravdu bááá-áječný člověk!

JIŘÍ: Já ho přece nechci nikterak snižovat. Je to pámbů, to je všeobecně známo.

MARTA: Mýho otce laskavě vynech.

JIŘÍ: Zajisté, moje milovaná. (*Nickovi.*) Já chci říct jenom to... že až za sebou budete mít tolik fakultních večírků jako já...

NICK (*v zárodku zabíjí pokus o sblížení*): Já to velmi vítám. Já chci říct, že se mi ten večírek nejen velmi líbil, ale že jsem ho kromě toho velmi uvítal. Když totiž člověk přijde někam, kde je nový... (*Jiří se na něho podezřívavě zadívá*) ...a může se se všemi seznámit, někdo ho všem představí... s někým se může poznat blíž... To když jsem učil v Kansasu...

DRAHUNKA: Věříte, že jsme si museli hledat cestičky úplně sami, vid' miláčku?

NICK: Ano... totiž... museli jsme...

DRAHUNKA: ...museli jsme si hledat vlastní cestičky... Musela jsem se seznamovat s ostatními dámami... třeba v knihovně nebo při nákupu... musela jsem vždycky sama přijít a říct: „Dobrý den, já jsem tady nová... vy jste jistě paní ta a ta, žena pana doktora toho a toho.“ To bylo strašně nepříjemné.

MARTA: To tatka zas umí věci zorganizovat.

NICK (*ne dost nadšeně*): Je to znamenitý člověk.

MARTA: Na to můžete vzít jed.

JIŘÍ (*Nickovi... důvěrně, ale nešeptá*): Můžu vám prozradit jedno tajemství, mladý muži!? Jsou na světě lehčí věci pro univerzitního profesora, lehčí věci, než mít za ženu dceru rektora univerzity, na které sám učí. Jsou na světě lehčí věci...

MARTA (*hlasitě... jen tak povšechně*): Měla by to vlastně bejt

neobyčejná příležitost... p r o n ě k o h o by to byla životní šance...

JIRÍ (*Nickovi... významně na něj zamrká*): Věřte, že jsou na světě lehčí věci...

NICK: Já chápu, že leckdy může dojít k trapné situaci... to si lze lehce představit.

MARTA: N ě k d o by za takovou šanci dal svou pravou ruku.

JIRÍ (*tiše*): Bohužel, Marto, skutečnost vypadá tak, že člověk zpravidla obětuje poněkud diskrétnější část svého těla.

MARTA (*zavrčí odmítavě a pohrdlivě*): MNNNO!

DRAHUNKA (*rychle vstane*): Prosím vás, nemohla byste mi ukázat, kde máte... (*Morendo.*)

JIRÍ (*Martě ukazuje na Drahunku*): Marto...

NICK (*Drahunce*): Tobě není dobře?

DRAHUNKA: Ale je, miláčku, chci si... trochu přepudrovat nos...

JIRÍ (*protože Marta nevstává*): Marto, neukázala bys jí, kde obyčejně míváme ten náš... eufemismus?

MARTA: Hm? Cože? Ach ták! Samozřejmě. (*Vstane.*) Pro-
miňte, pojdte se mnou. Ráda bych vám ukázala náš dům.

DRAHUNKA: Já bych se potřebovala...

MARTA: ...trošku umejt? Samozřejmě... jen pojdte. (*Vezme Drahunku za ruku – mužům.*) Vy dva mužský se tady zatím můžete vybavovat po svém.

DRAHUNKA (*Nickovi*): Hned jsem zpátky, miláčku.

MARTA (*Jirímu*): Ty mě začínáš štvát, Jirí, na mou duši.

JIRÍ (*šťastně*): Ale?

MARTA: Fakticky.

JIRÍ: No dobře, Martičko... dobře, tak už... klusej.

MARTA: Fakticky.

JIRÍ: No dobře, dobře. Tak už zmiz. Zmiz. (*Obě odejdou.*)

Tak co si dáte?

NICK: Já nevím... asi zůstanu u suchého Martini.

JIRÍ (*vezme Nickovu skleničku, jde k baru*): Vy jste pil na Olympu suché Martini?

NICK: Na čem?

JIRÍ: Na Olympu.

NICK: Já vám nerozumím...

JIRÍ: No tak nic. (*Podá mu skleničku.*) Jednou Martini.

NICK: Děkuju vám.

JIRÍ: To my děláme s naší Martičkou takové čistě inter-
ní vtipy. (*Sednou si.*) Tak? (*Pauza.*) Tak vy jste... na
katedře matematiky?

NICK: Ne... kdepak.

JIRÍ: Ale Marta říkala, že jste. Aspoň mám takový do-
jem. (*Ne zvlášť přívětivě.*) Proč jste se rozhodl jít na
profesora?

NICK: No... pravděpodobně ze stejných pohnutek...
jako... vy.

JIRÍ: A z jakých teda?

NICK (*škrobeně*): Jak prosím?

JIRÍ: Ptal jsem se z jakých. Jaké pohnutky k tomu při-
vedly mě?

NICK (*se rozpačitě zasměje*): To já přece nemůžu vědět.

JIRÍ: Vždyť jste zrovna teď řekl, že nás k tomu vedly oba
dva stejné pohnutky.

NICK (*poněkud dotčeně*): Řek jsem, že p r a v d ě -
p o d o b n ě stejné.

JIRÍ: Aha. (*Ledabyle.*) Myslíte? (*Pauza.*) Hm... (*Pauza.*)
Líbí se vám u nás?

NICK (*se rozhlédne po pokoji*): Ano... máte to tady... hezké.

JIRÍ: Já myslím na univerzitě.

NICK: Ach tak... já měl zato, že myslíte...

JIRÍ: Ovšem, to jsem poznal. *(Pauza.)* Ale já myslel na univerzitě.

NICK: No... mně... se tady... líbí. *(Protože se Jiří na něj nepřestává dívat.)* Moc. *(Stejně.)* Vy už jste tady... hodně dlouho, že?

JIRÍ *(nepřítomně, jako kdyby neslyšel)*: Cože? Ano... ano. Od té doby, co jsem si vzal... tu... no... jak se jmenuje... Martu. Ještě dýl. *(Pauza.)* Věčnost. *(Pro sebe.)* Poctivé úmysly a zmařené naděje. První pád kdo? co? naděje, druhý pád bez koho, čeho, bez naděje. *(Nickovi.)* Jak se vám líbí tohle skloňování, mladý muži? Hm?

NICK: Promiňte, pane kolego, jestli jsme...

JIRÍ *(břítce)*: Neodpověděl jste mi.

NICK: Jak prosím, pane kolego?

JIRÍ: Netvařte se tak protektorsky. *(Hraje si s ním.)* Ptal jsem se vás, jak se vám líbí tohle skloňování. První pád kdo? co? naděje, druhý pád bez koho? bez čeho? – bez naděje. No? Co tomu říkáte?

NICK *(trochu otráveně)*: Já opravdu nevím, co bych vám na to řekl.

JIRÍ *(jako by nemohl uvěřit)*: Tak vy nevíte, co byste mi na to řekl?

NICK *(vyštěkne)*: A co bych na to podle vás měl říct? To mám říct, že to je legrační, abyste mi moh odpovědět, že je to naopak? – Že je to smutné? Nebo mám říct, že je to smutné, abyste moh otočit na obrtlíku a říct, kdepak, to je legrační? Při téhle zábavičce se dá přece postupovat libovolně, že ano!

JIRÍ *(předstírá uctivou bázeň)*: Správně, velmi správně.

NICK *(ještě vzteklejší)*: A vůbec, až se má žena vrátí, tak...

JIRÍ *(upřímně)*: Jen klid, kamaráde... Jen klid. *(Pauza.)* Tak co? *(Pauza.)* Mám vám ještě nalejt? Dejte sem tu skleničku.

NICK: Já ještě mám. Ale až se má žena vrátí, tak stejně...

JIRÍ: Dejte to sem. Já vám to občerstvím. Podejte mi tu skleničku. *(Vezme Nickovu skleničku.)*

NICK: Já mám totiž... dojem, že... máte spolu... vy s vaší ženou... nějaké...

JIRÍ: Nic spolu nemáme. To my se s Martou jenom tak cvičíme... To my jenom tak venčíme zbytky svého ostrovtipu. Toho si nevšímejte.

NICK *(nerozhodně)*: Ale stejně...

JIRÍ *(z ničeho nic změnil chování)*: Víte co... sedneme si a budeme si chvilku povídat.

NICK *(už zase chladně)*: Já jenom nemám rád, když mě někdo do něčeho zatahuje... *(dodá)* ...a... do nějakých cizích záležitostí.

JIRÍ *(jako když chlácholí dítě)*: To přejde... Tohle je malá univerzita. Náš fakultní sport je postele, postele, hejbejte se.

NICK: Jak prosím, pane kolego?

JIRÍ: Povídám, že náš fakultní sport je postele, postele, hejbejte se!... No nic. Prosím vás, nemoh byste si odpustit to vaše „jak prosím, pane kolego?“ S tím otazníkem na konci? Rozumíte, pane kolego? Já vím, že to má být známka úcty k... *(ušklíbne se)* starším kolegům, ale... e... vy to říkáte tak... ehm... Jak prosím, pane kolego?... Jak prosím, milostivá?

NICK *(se nezávazně pousměje)*: To nebylo ani dost málo míněno jako projev neúcty.

JIRÍ: Kolikpak je vám vlastně let?

NICK: Osmadvacet.

JIRÍ: Mně je čtyřicet a něco. *(Čeká na reakci... nedočká se.)* Nepřekvapilo vás to?... e... nevypadám na víc? Nezdá se vám, že tahle... š e ě ... ukazuje na padesát?

Nesplývám tak trochu s pozadím? Neztrácím se v cigaretovém kouři? Hm?

NICK (*hledá popelníček*): Já bych řek, že vypadáte... výborně.

JIŘÍ: Já jsem nebyl nikdy tlustej... od dob, kdy jsem byl ve vašich letech, jsem nepřibral ani tři kila. Břicho taky nemám, mám jenom... mám jenom takovou malou bubřinku tady pod pasem... ale je tvrdá, žádný měkký masíčko. Chodívám hrát nohejbal. Kolik vážíte v y ?

NICK: Asi tak...

JIŘÍ: Takovejch... sedmdesát, pětasedmdesát kilo? Hraje te nohejbal?

NICK: Ale ano... totiž ne... nijak zvlášť.

JIŘÍ: Tak to si... někdy zahrajem. Marta má devadesát pět... roků. A váží ještě o něco víc. Kolik je v a s í ženě?

NICK (*poněkud zaraženě*): Dvacet šest.

JIŘÍ: Marta je vůbec pozoruhodná. Odhadoval bych ji na takovejch pětapadesát kilo.

NICK: Vaší ženě... že... byste...?

JIŘÍ: Ale ne, kamaráde. Vaší, v a s í ženě, moje žena je Marta.

NICK: Ano... já vím.

JIŘÍ: Kdybyste měl za ženu Martu, tak byste poznal, co to je. (*Pauza.*) Jenže kdybych já měl za ženu vaši ženu, tak bych taky poznal, co to je... že?

NICK (*po pauze*): No.

JIŘÍ: Marta říká, že jste na katedře matematiky, nebo co.

NICK (*jako kdyby to opakoval už po sté*): Ale ne... nejsem.

JIŘÍ: Marta se málokdy mejlí... možná, že byste m ě l být na katedře matematiky.

NICK: Jsem biolog. Jsem na katedře biologie.

JIŘÍ (*po pauze*): Aha. (*Potom jako kdyby si na něco vzpomněl.*) Aha!

NICK: Prosím?

JIŘÍ: Tak to jste vy! Tak to jste vy, kdo nám chystá to nadělení... kdo chce, aby všichni lidi byli stejní, kdo nám chce zpřeházet ty chromozómy nebo co? Že je to tak?

NICK (*znova se poušměje*): Ne tak docela. Chromozómy.

JIŘÍ: Já se na to dívám skepticky. Vy si myslíte, že dějiny lidi nic nenaučily? Jako ne že by se z nich nebylo co naučit, aby bylo jasno, ale že je nic nenaučily? Já jsem na katedře dějin.

NICK: Totiž...

JIŘÍ: Jsem promovaný filozof, docent, doktor filozofie. PROMDOCDR! Podle nejrozumnějších tvrzení znamená promdocdr buď něco jako označení pro úbytě mozkových laloků nebo zázračný všelék. Ono je to vlastně obojí. Já se na to dívám skepticky. Skutečně. Tak vy jste biolog, co?

NICK (*neodpovídá... jen přikývne... kouká*).

JIŘÍ: Někde jsem čet, že utopické romány nejsou vlastně žádné romány... že vy biologové, mi chcete zpřeházet geny, takže všichni budeme úplně stejní. Ale já si to nenechám líbit! Byla by to... škoda... Podívejte se třeba na mě! Co by to bylo za nápad... aby všem bylo něco přes čtyřicet a vypadali na pětapadesát? Ale vy jste mi neodpověděl na tu otázku o dějinách.

NICK: To, co říkáte o těch genech...

JIŘÍ: To? Ach! (*Mávně rukou.*) To je věc velmi znepokojivá. Moc málo povzbudivá. Ale dějiny jsou ještě daleko méně povzbudivé. Já jsem na katedře dějin.

NICK: Ano... to už jste říkal.

JIRÍ: Já vím, že jsem to už říkal... řeknu vám to pravděpodobně ještě několikrát. Marta mi často opakuje, že jsem na katedře dějin... místo abych byl na katedrou dějin... Že jako nejsem v edoucí katedry dějin.

NICK: Já taky nejsem vedoucí katedry biologie.

JIRÍ: Vám je jedenadvacet.

NICK: Osmadvacet.

JIRÍ: Tak osmadvacet. Možná že až vám bude přes čtyřicet a budete vypadat na pětapadesát, tak vedoucí katedry dějin budete.

NICK: ...biologie...

JIRÍ: ...tak biologie... Copak, já bych vedoucí katedry dějin, čtyři roky, za války, protože všichni byli pryč. Potom se... všichni vrátili... poněvadž nikdo nepřišel o život. To je celá Nová Anglie! No, není to podivuhodný? Ani jednomu jedinému člověku z celého podniku neustřelili hlavu... To je přece absurdní! (*Zadumá se.*) Tak vaše žena nemá žádný boky... že?... že nemá?

NICK: Cože?

JIRÍ: Ne že bych tím chtěl tvrdit, že pro mě ženská musí mít dvojitou šířku na sukni, nikolivěk, žádný extravagance. Chtěl jsem jenom poznamenat, že vaše žena má... útlé boky.

NICK: Ano... to má.

JIRÍ (*se podívá na strop*): Co tam nahoře tak dlouho dělájí? Já aspoň předpokládám, že jsou nahoře.

NICK (*s falešnou srdečností*): Znáte přece ženský.

JIRÍ (*se na Nicka dlouze zadívá, předstírá údiv, potom se jeho pozornost přesune jinam*): Ani jeden z těch pacholků nepřišel o život. Bodejť, Washington přece nikdo nebombardoval! Ne, ne... to není fair! Vy máte děti?

NICK: Ne... ne. Zatím ne. (*Pauza.*) A vy?

JIRÍ (*jaksi vyzývavě*): Hádej, hádej, hádači.

NICK: Ale?

JIRÍ: Tak žádný děti, co?

NICK: Zatím ne.

JIRÍ: Lidi... e... mívají děti. To jsem měl na mysli, když jsem mluvil o těch dějinách. Jenomže vy je budete vyrábět ve zkumavkách, co? Vy biologové. Mimin-ka. A potom budeme moct my ostatní... aspoň ten, kdo bude chtít... klátit do alelujá! A co slevy na daních? Už to někdo vykalkuloval?

NICK (*kterého nic lepšího nenapadá, se zdrženlivě zasměje*).

JIRÍ: Ale vy děti mít budete... v každém případě... dějiny nedějiny.

NICK (*se stahuje*): Ano... ovšem. My jenom... chceme chvílku... počkat, než se zabydlíme.

JIRÍ: A tohle tady... (*gesto rukou, které nezahrnuje jenom pokoj nebo dům, ale celý kraj*) ...tohle je tedy vaše země zaslíbená – Ilýrie... Ostrov tučňáků... Gomora... myslíte, že budete tady v Novém Kartágu šťastni?

NICK (*tak trochu v defenzivě*): Doufám, že tady zůstaneme.

JIRÍ: A člověk nemůže nikdy nic tvrdit na sto procent, co? No, ona to snad není tak špatná univerzita. Totiž... celkem to tady ujde. Není to snad Harvard nebo Oxford, ani Sorbonna nebo moskevská univerzita, když už jsme tak u toho...

NICK: Já nemyslel na věky.

JIRÍ: Tohle ale nikde nevytrubujte, to by se starému pánovi nezamlouvalo. Martin otec očekává od svého... sboru... loajálnost a oddanost... Chtěl jsem vlastně užít jiného slova. Tedy Martin otec očekává od svého... sboru... že se upne k těmto zdem jako břechtan... že tady každý, kdo sem přijde, už zestárne a... že padne jako frontový bojovník. Jednou tady

jeden skutečně padl, jeden profesor latiny a řečnictví, pad ve frontě, když stál v samoobsluze na oběd. Zahrabali ho – jako už zahrabali mnohé z nás a jako mnohé a mnohé z nás ještě zahrabou – pod křovím kaple. Říká se... a já nevím, proč bych o tom měl pochybovat – že jsme výborné hnojivo. Jenže starého pána nezahrabou pod křovím... starý pán totiž neumře. Martin otec má výdrž takové mikronéské želvy. Proslýchá se... ale o tom před Martou ani muk, protože se jí hned dělá pěna kolem úst... že starému pánovi, jejímu otci... je už přes dvě stě let. Ona v tom pravděpodobně bude nějaká ironie, ale nejsem dost pod párou, abych přišel na to, jaká. Kolik chcete mít dětí?

NICK: Já... já nevím... moje žena je...

JIRÍ: ...úzká v bocích. (*Vstane.*) Napijte se.

NICK: Ano.

JIRÍ: MARTO! (*Žádná odpověď.*) Krucifix! (*Nickovi.*) Říkal jste, že přece znám ženský... víte, jedna z věcí, kterou bych o ženských rád věděl, je to, o čem si povídají, když si spolu povídají chlapi. (*Neurčitě.*) Jednou si to musím zjistit.

Martin hlas.

MARTIN HLAS: CO CHCÉŠ?

JIRÍ (*Nickovi*): To je nádherný zvuk, co? Já chtěl říct... o čem myslíte, že si povídají... nebo vás to nezajímá?

NICK: Nejspíš o sobě.

MARTIN HLAS: J I Ř Í ?

JIRÍ: Jsou podle vás ženy... záhadné?

NICK: No,... ano i ne.

JIRÍ (*přikývne chápavě*): Mh – mh. (*Jde k hale a skoro se srazí s Drahunkou, která se vrací.*) Á! Tady máme aspoň jednu.

DRAHUNKA přejde k Nickovi, JIRÍ jde do haly.

DRAHUNKA (*Jiřímu*): Vaše paní přijde hned. (*Nickovi.*) Miláčku, to je ti tak nádherný starý dům... ten musíš vidět.

NICK: Ano, já...

JIRÍ: MARTO!

MARTIN HLAS: PRO PÁNA KRÁLE, DYŤ SNAD NEHOŘÍ?

DRAHUNKA (*Jiřímu*): Hned tady bude... ona se převlíká.

JIRÍ (*jako by nemoh uvěřit*): C o ž e se ? Převlíká?

DRAHUNKA: Ano.

JIRÍ: C e l á ?

DRAHUNKA: Jenom š a t y .

JIRÍ (*podezíravě*): A proč?

DRAHUNKA (*se nervózně zasměje*): No – asi chce mít pohodlí.

JIRÍ (*se podívá výhružně k hale*): Ale?... pohodlí?

DRAHUNKA: Bože můj, já mám dojem...

JIRÍ: VY MÁTE DOJEM?

NICK (*protože sebou Drahunka škubne*): Není ti něco?

DRAHUNKA (*ho chláholí, ale v hlase se jí ozve náznak zafňukání, dávno vyzkoušená taktika*): Ale ne, miláčku... nic mi není.

JIRÍ (*běsní... sám pro sebe*): Tak ona chce mít pohodlí, co? No, o to se už postaráme!

DRAHUNKA (*Jiřímu vesele*): Já jsem se teprve teď dověděla, že máte syna!

JIRÍ (*se bleskově otočí, jako kdyby dostal ránu zezadu*): Cože?

DRAHUNKA: Syna! To já vůbec nevěděla.

NICK: Á! Hádej, hádej, hádači! To už je jistě veliký...

DRAHUNKA: Bude mu jednadvacet... zítra... má zítra narozeniny.

NICK (*se vítězně usměje*): No vida!

JIŘÍ (*Drahunce*): Ona vám o něm řekla?

DRAHUNKA (*poplašeně*): No a n o . Totiž...

JIŘÍ (*s definitivní platností*): Tak ona vám o něm řekla.

DRAHUNKA (*se nervózně zahihňá*): Ano.

JIŘÍ (*podivně*): A říkáte, že se převlíká?

DRAHUNKA: Ano. –

JIŘÍ: A že řekla, že...

DRAHUNKA (*vesele, ale trochu popletená*): ...že má váš syn narozeniny... ano.

JIŘÍ (*více méně pro sebe*): No dobře, Marto... dobře.

NICK: Ty jsi bleďá, Drahunko. Nechtěla bys...?

DRAHUNKA: Chtěla miláčku... chtěla bych ještě trochu brandy... jenom kapičku.

JIŘÍ: No dobře, Marto.

NICK: Směl bych si... e... posloužit?

JIŘÍ: Prosím? Ale ovšem... ovšem... beze všeho... Jen pijte jak duha, jednou vám to bude dobrý. (*Martě jako kdyby byla v pokoji.*) Ty kazisvěte jeden...

DRAHUNKA (*aby to zamluvila*): Miláčku, kolik je hodin?

NICK: Půl třetí.

DRAHUNKA: Tak pozdě. To už bychom měli o p r a v d u jít.

JIŘÍ (*zle, ale je tak zabrán do svých myšlenek, že si svůj tón skoro neuvědomuje*): Pročpak? Máte strach o děti nebo co?

NICK (*skoro varovně*): Vždyť jsem vám řek, že žádné nemáme.

JIŘÍ: Prosím? (*Vzpamatuje se.*) Ach promiňte. Já jsem vás neposlouchal. Nebo jsem myslel na něco jinýho... (*Gesto rukou.*) ...Nehodící se škrtněte.

NICK (*tiše Drahunce*): Už půjdeme.

JIŘÍ (*naléhavě*): Ale jakpak byste teď mohli odejít? Marta se na vaši počest převlíká. N a m o u p o č e s t se nepřevlíká, n a m o u p o č e s t se už léta nepřevlíkla. A když se Marta převlíká, tak to znamená, že to potáhneme kolik... dní. Tím se vám prokazuje velká čest. Nezapomínejte, že Marta je dcerou našeho milovaného pana šéfa. Je to jeho... abych tak řek... pravá koule...

NICK: Možná že se vám to bude zdát divný... ale já si nepřeju, abyste takhle mluvil před mou ženou...

DRAHUNKA: Ale... prosím tě...

JIŘÍ (*nedůvěřivě*): Vážně? Konečně, máte pravdu... Tenhle způsob konverzace přenecháme Martě.

MARTA *vstupuje*.

MARTA: Jakej způsob konverzace? (*Marta je teď v jiných šatech, ve kterých nepůsobí zdaleka tak obřadným dojmem, ale zato, což je velmi důležité, mnohem smyslněji.*)

JIŘÍ: Á, tady je to moje zlatíčko.

NICK (*na kterého Marta udělala dojem, vstane*): No né!...

JIŘÍ: Ale Marto... ty ses oblíkla jak do kostela!

DRAHUNKA (*je trochu pohoršena*): Moc vám to sluší.

MARTA (*se předvádí*): Líbí se vám? To jsem ráda... (*Jiřímu.*)

Jak si to představuješ, řvát na mě přes celej barák.

JIŘÍ: Zastesklo se nám, miláčku... zastesklo se nám po tvém něžném vrnění.

MARTA (*se rozhodne, že se nedá vyprovokovat*): Hm. Tak teď hezky cupy dupy k baru...

JIŘÍ (*převzeme její tón*): A nalej svý maminečce pozádne plnou skjenictu.

MARTA (*se zachechtá*): Správně. (*Nickovi.*) Tak co, popovídali jste si hezky, pánové? Řešíte zajisté světové problémy, že?

NICK: Ale ne. My jsme...

JIRÍ (*rychle*): Víš, co jsme dělali? Abys věděla, tak jsme se vlastně snažili přijít na to, o čem si tam povídáte vy dvě.

DRAHUNKA *se zahihňá*, MARTA *se zasměje*.

MARTA (*Drahunce*): Co těm našim... (*s veselým opovržením*) c h l a p ů m říkáte? Nejsou úplně nemožný? (*Jiřímu.*) Pročpak jste se nepřikradli nahoru a neposlouchali za dveřma?

JIRÍ: Kdepak, Marto, já bych neposlouchal za dveřma. Já bych se koukal klíčovou dírkou.

DRAHUNKA *se zahihňá*, MARTA *se zasměje*.

NICK (*Jiřímu s falešnou srdečností*): Ty se proti nám nějak spikly.

JIRÍ: A my se nic nedovíme. Do prkýnka!

MARTA (*Nickovi, Drahunka září*): Poslyšte, vy ale musíte být kanon, když jste promoval už... v kolika to... ve dvanácti? Slyšíš, Jiří?

NICK: Přesně řečeno ve dvanácti a půl. No ne, bylo mi devatenáct... (*Drahunce.*) Tos neměla říkat, Drahunko. Je to...

DRAHUNKA: No dovol! Já jsem na tebe p y š n á...

JIRÍ (*vážně, ale smutně*): To je... ohromný.

MARTA (*útočně*): To bych prosila!

JIRÍ (*skrz zuby*): Vždyť jsem snad řek, že je to ohromný. Jsem celej zelenej závistí! Co bych měl podle tebe ještě udělat? Padnout do mdlob? (*Nickovi.*) To je skutečně ohromný. (*Drahunce.*) To teda máte být na koho pyšná!

DRAHUNKA (*upejpavě*): Copak Nick, ten je báječněj.

JIRÍ (*Nickovi*): Vůbec by mě nepřekvapilo, kdybyste tu katedru dějin jednoho krásného dne skutečně p ř e v z a l.

NICK: Katedru biologie.

JIRÍ: Katedru b i o l o g i e ... samozřejmě... Ty dějiny mi zřejmě nedají spát... Ach, jaká to sentence! (*Postaví se do pózy, ruku na srdce, pozvedne hlavu a zahlaholí.*) Dějiny mi nedají spát!

MARTA (*když se Drahunka a Nick uchechtnou*): Hahaha!

JIRÍ (*poněkud znechuceně*): Snad by si t a k y nalil.

MARTA: D ě j i n y Jiřímu nedají spát... Jiřímu nedá spát k a t e d r a dějin. Jiřímu nedá spát katedra dějin, protože...

JIRÍ: ...protože na katedře dějin jenom j e , ale není n a d n í. Ano, to už víme, Martičko... to už jsme všechno probrali, zatímco ses nahoře... házela do pucu. Není zapotřebí probírat to ještě jednou.

MARTA: Dobře, dobře, broučku... tak jen pozor na pu-su. (*Ostatním.*) Jiří je totiž na katedře dějin usazenej jako taková plíseň. Prostě na katedře dějin plesniví. Je to takovej plesnivec! Taková hniloba! Taková ubohá trouchnivina! Hahaha! Trouchnivino! Trouchnivinko, pocem!

JIRÍ *se ovládne jen s vypětím sil... potom, jako kdyby řekla jenom Jiří, miláčku.*

JIRÍ: Prosím, Marto, chtěla bys něco?

MARTA (*kteou jeho hra baví*): No... e... ovšem, když myslíš, tak mi můžeš zapálit cigaretu.

JIRÍ (*zauvažuje, potom poodejde*): Ne, všechno má své meze, víš, člověk může snášet věci jen do určité míry, jinak už sestoupí na svém žebříčku o jeden nebo o dva vývojové stupně níž... (*rychle stranou Nickovi*)

...což spadá do vašeho fochu... (znova Martě) ...zač-
ne klesat, Marto, a je to takový legrační žebříček...
jakmile jednou člověk začal sestupovat, nemůže se
už obrátit a začít lízt zase nahoru.

MARTA mu pošle arogantně vzdušný polibek.

JIŘÍ: Víš... až bude tma a ty se budeš bát bubáka, tak tě
budu držet za ruku, tvoje láhve po džinu budu vy-
nášet pozdě v noci, aby to nikdo neviděl... ale ci-
garetu ti zapalovat nebudu... a v tom je právě ten
vtip, jak se říká... (Chvilka ticha.)

MARTA (šeptem): Ach bože! (Potom hned nato Nickovi.)

Poslyšte, vy jste hrál rugby, co?

DRAHUNKA (protože Nick je, jak se zdá, zamýšlený): Miláčku...

NICK: Ano! Ano, hrál. Dělal jsem středního útočníka...

ale defakto jsem daleko spíš... vynikal v boxu.

MARTA (s velkým nadšením): V boxu! Slyšíš, Jiří?

JIŘÍ (rezignovaně): Slyším, Marto.

MARTA (Nickovi, s podivným nadšením a vehemencí): Musel
jste boxovat znamenitě... vypadáte, jako kdybyste
jakživ nedostal ránu do obličeje.

DRAHUNKA (pyšně): Vyhrál celostátní vysokoškolské mist-
rovství ve střední váze.

NICK (v rozpacích): Ale Drahunko.

DRAHUNKA: Copak jsi ho nevyhrál?

MARTA: A řekla bych, že máte dodnes dobře vypraco-
vané tělo... nebo ne?

JIŘÍ (prudce): Ale Marto... nesluší se...

MARTA (Jiřímu... ještě pořád s ohledem na Nicka): Tak co,
máte? Udržujete se v kondici?

NICK (podvědomě... skoro ji provokuje): Ano, jsem ještě
pořád ve znamenité formě. Chodím trénovat.

MARTA (se pousměje): Neříkejte!

NICK: No.

DRAHUNKA: Ó ano... Nick má... ohromně... pevné tělo.

MARTA (ještě pořád s tím úsměvem... je to tajné dorozumí-
vání s Nickem): Ale! To je ovšem znamenitý!

NICK (narcisticky; ale není to určeno přímo Martě): Člověk
nikdy neví... (pokrčí rameny) ...víte... když už toho
člověk dosáh...

MARTA: ...nikdy neví, kdy se mu to bude hodit.

NICK: Já chtěl říct, že... proč se neudržovat, dokud to
jde...

MARTA: V tom jsem s vámi úplně zajedno... (Oba se usmě-
jí a už je tu jakési nejasné sblížení.) V tom jsem s vámi
úplně zajedno.

JIŘÍ: Marto, ty jsi tak obscénní, že už...

MARTA: Našemu Jiříčkovi to dvakrát nevoní, když se
probírá tělesná schránka... vid' že ne, pusinko?
(Žádná odpověď.) Jiří není zrovna štěstím bez sebe,
když dojde na svaly. Když se začne mluvit o hrud-
níku, rozumíte... na plochem břichu...

JIŘÍ (Drahunce): Nechtěla byste se projít po zahradě?

DRAHUNKA (káravě): No prosím vás...

JIŘÍ (nemůže uvěřit): Vás to baví? (Pokrčí rameny.) Jak račte.

MARTA: Náš břicháček není zrovna štěstím bez sebe.
když se řeč stočí na svaly. Kolikpak vážíte?

NICK: Takových sedmdesát, až...

MARTA: Takže jste pořád nepřekročil limit pro střední
váhu, co? To je ovšem znamenitý. (Rychle se otočí.)

Ty, Jiří, vykládej jim o tom našem boxmači.

JIŘÍ (postaví prudce sklenici, jde k hale): Prokrista!

MARTA: Jiří! Pojď jim to vykládat!

JIŘÍ (v obličeji znechucený výraz): Vykládej to sama, Marto.
vykládáš to výborně. (Odejde.)

DRAHUNKA: Není mu něco?

MARTA (*se zasměje*): Tomu? Ale kde! My jsme si to jednou s Jiřím rozdali v boxu... bože, to už je nějakých dvacet let... bylo to pár let potom, co jsme se vzali...

NICK: V boxu? Vy dva?

DRAHUNKA: Vážně?

MARTA: No... my dva... vážně.

DRAHUNKA (*se trochu rozechvěle zahihňá v očekávání toho, co přijde*): To si teda nedovedu představit!

MARTA: Jak povídám, bylo to před dvaceti lety, ale ne někde v ringu, rozumíte? Bylo to za války a tatínek měl zrovna tu mánii s tělesnou zdatností... Taťka odjakživa obdivoval tělesně zdatné lidi. Říkal, že člověk nemá jenom mozek, že má taky tělo a že je jeho povinnost, aby si udržoval oboje... chápete?

NICK: E – hm.

MARTA: On říká, že mozek může fungovat jen tehdy, když funguje tělo.

NICK: To není tak docela pravda...

MARTA: No, třeba to neříká zrovna t a k h l e ... ale tak nějak... z k r á t k a ... bylo to za války... a taťka dostal nápad, že by se všichni naši chlapi měli učit boxovat... kvůli sebeobraně. Nejspíš si představoval, že kdyby se tady vylodili Němci nebo co, tak by proti nim vytáhla celá fakulta a umlátíla je k smrti... já nevím.

NICK: Šlo tady asi spíš o princip.

MARTA: No ne, vážně. Zkrátka a dobře, tatínek si nás jednou v neděli pozval pár k sobě a šli jsme za barák a tatínek si navlík rukavice. Taťka je vazba... však ho znáte.

NICK: Ano... ano.

MARTA: A vyzval Jiřího, aby si s ním zaboxoval. Je-nom-

žéé... Jiřímu se nechtělo... nejspíš, že si nechtěl zkrvavit svého mecenáše, nebo co...

NICK: Ehm.. ehm...

MARTA: ...zkrátka Jiříček řek, že nechce a tatínek mu začal říkat: „Jen do toho, kamaráde... copak bych to měl za zetě?“ ...a tak podobně.

NICK: Hm...

MARTA: A já jsem si vám mezitím... já nevím, co to do mě v j e l o ... navlíkla taky jedny rukavice... nešněrovala jsem je a nic... a jen tak z legrace jsem se přikradla za Jiřího a zařvala: „Jiří!“ A zároveň jsem se rozmáchla k pravému háku... jen tak z legrace, rozumíte?

NICK: Eh – ehm...

MARTA: ...a Jiří se vám otočí jak na obrtlíku a prásk! – chytil ho rovnou do brady. (*Nick se zasměje.*) Já nechtěla... na mou duši. Zkrátka a dobře... prásk! chytil ho rovnou do brady... ztratil rovnováhu, jak taky jinak... zapotácel se pár kroků dozadu a bác! – natáh se jak širokej tak dlouhej do borůvčí.

NICK *se zasměje.*

MARTA: Bylo to něco strašného, skutečně. Bylo to sice legrační, ale přitom to bylo něco strašného. (*Zamyslí se a pak se při vzpomínce na tuto žalostnou příhodu tlumeně zasměje.*) Já mám dojem, že to předznamenalo celej náš život. Skutečně. Rozhodně to může sloužit jako výmluva.

Vejde JIŘÍ, ruce za zády. Nikdo ho nezpozoruje.

MARTA: Aspoň Jiří na to svádí to, že tady zplesnivěl... že to nikam n e d o t á h .

JIRÍ popojde, DRAHUNKA ho spatříf.

MARTA: A přitom to byla náhoda ... Prapitomá náhoda.

JIRÍ vytáhne pušku s krátkou hlavní, kterou měl schovanou za zády a chladnokrevně zamíří Martě do týla. DRAHUNKA zaječí, vstane, NICK také vstane a zároveň se MARTA otočí obličejem k Jirímu. JIRÍ zmáčkne kohout.

JIRÍ: PRÁSK!

Plesk! – z hlavní pušky vyrazí velký červenožlutý čínský slunečník. DRAHUNKA kvikne ještě jednou, tentokrát slaběji, hlavně proto, že se jí ulevilo a že je zmatená.

JIRÍ: A je po tobě! Prásk! Je po tobě!

NICK (se zasměje): Pane jo!

DRAHUNKA je bez sebe smíchy. MARTA se taky směje, až to duní. JIRÍ se připojí ke všeobecnému veselí a zmatku. Smích postupně opadá.

DRAHUNKA: Božítku můj!

MARTA (radostně): Kdes to sebral, ty chlape bídna?

NICK (natáhne ruku pro pušku): Můžu se podívat?

JIRÍ mu podá pušku.

DRAHUNKA: V životě jsem se tak nelekla! V životě ne!

JIRÍ (malounko roztržitě): Ale, to už mám nějakou dobu.

Jak se ti to líbilo?

MARTA (se chechtá): Ty chlape jeden bídna.

DRAHUNKA (chce, aby jí věnovali pozornost): V životě jsem se tak nelekla... v životě ne.

NICK: To je prima patent.

JIRÍ (se naklání nad Martou): Tak se ti to líbilo, co?

MARTA: No... to se ti povedlo. (Tišeji.) Dej mi pusu.

JIRÍ (ukazuje na Nicka a na Drahunku): Až potom, holubičko.

Ale Marta si to nedá vymluvit. JIRÍ s MARTOU se políbí, Jirí při tom stojí a opírá se o Martinu židli. Marta vezme Jirího ruku a položí si ji na ňadro odvrácené od publika. Jirí se odtrhne!

JIRÍ: Jo tak! O tohle ti jde? Copak to má bejt? Hm? Galantní výjevy pro hosty?

MARTA (s uraženým vztekem): Ty... hajzle jeden!

JIRÍ (Pyrrhovo vítězství): Všechno má svůj čas a svoje místo, Martičko.

MARTA (nedořekne nadávku): Ty jeden...

JIRÍ (Nickovi, který ještě pořád drží pušku): Ukažte, já vám to předvedu... takhle se to strká zpátky. (Zatáhne deštník a zasune ho znovu do pušky.)

NICK: To je šikovnej fórek.

JIRÍ (položí pušku): A teď se bude pít! Teď se všichni napijem! (Vezme bez ptaní Nickovu skleničku... a jde k Martě.)

MARTA (ještě pořád s uraženým vztekem): Ještě jsem nedopila.

DRAHUNKA (když Jirí natahuje ruku po její skleničce): Já bych něco snesla.

JIRÍ vezme její skleničku, přejde zpátky k baru.

NICK: To je z Japonska?

JIŘÍ: Nejspíš.

DRAHUNKA (*Martě*): V životě jsem se tak nelekla. Copak vy jste se vůbec nelekla? Ani trošinku?

MARTA (*potlačuje svůj vztek na Jiřího*): Já už ani nevím.

DRAHUNKA: Ale neříkejte... jakpak by ne!

JIŘÍ: Tys myslela, že tě chci doopravdy zastřelit, Marto?

MARTA (*pohrdavě ukrajuje*): Ty?... A zastřelit mě?... Nenech se vysmát.

JIŘÍ: Třeba to... jednou udělám.

MARTA: Už tě vidím.

NICK (*když mu Jiří podá skleničku*): Kdepak je tady klozet?

JIŘÍ: Projdete halou... a vlevo dolů.

DRAHUNKA: Ne abys taky přišel s nějakou flintou nebo s něčím.

NICK (*se pousměje*): Žádný strachy.

MARTA: Vy nepotřebujete žádný rekvizity, broučku, že ne?

NICK: M – mh.

MARTA (*chlípně*): Na to dám krk, že ne. Vy se obejdete bez japonských flintiček, vidíte?

NICK (*se na Martu usměje, potom ukáže na odkládací stůl u haly a zeptá se Jiřího*): Můžu si tady nechat skleničku?

JIŘÍ (*když Nick odejde, aniž vyčká odpovědi*): Ale samozřejmě. Beze všeho. U nás jsou nedopitý skleničky po celém baráku, všude, kde je Marta zapomena... v prádelníku, na vaně... jednou jsem jednu našel dokonce ve sklepě.

MARTA (*se musí proti své vůli smát*): To není pravda!

JIŘÍ: Je.

MARTA (*ibid*): Není!

JIŘÍ (*podá Drahunce koňak*): A je! (*Drahunce.*) Po brandy nemáte kocovinu?

DRAHUNKA: Já to nikdy nemíchám a pak, já stejně moc nepiju.

JIŘÍ (*se za jejími zády ušklíbne*): Ano... leda tak. Váš manžel mi tady vykládal, jak je to s těmi... chromozómy.

MARTA (*protivně*): S čím?

JIŘÍ: S chromozómy, Marto... s těmi geny nebo jak se tomu říká. (*Drahunce.*) Z toho vašeho manžela jde na člověka zrovna hrůza.

DRAHUNKA (*jako kdyby si z ní Jiří utahoval*): Ale neříkejte...

JIŘÍ: Vážně. Jde z něho zrovna hrůza. Z těch jeho chromozómů...

MARTA: Je na katedře matematiky.

JIŘÍ: Kdepak, Marto... je biolog.

MARTA (*zvyšuje hlas*): Je na katedře m a t e m a t i k y!

DRAHUNKA (*bojácně*): E... biologie.

MARTA (*nepřesvědčena*): A víte to j i s t ě?

DRAHUNKA (*se zahihňá*): To bych snad měla... (*Potom jako kdyby ji to dodatečně napadlo.*) Vědět.

MARTA (*příkře*): No snad jo. To bych ráda věděla, kdo říkal, že je na katedře matematiky.

JIŘÍ: Ty, Marto.

MARTA (*jako kdyby podrážděně vysvětlovala*): Copak si můžu všechno pamatovat? Představí se mi patnáct novejších profesorů a jejich pitomejších manželů... přítomných se to samozřejmě netýká... (*Drahunka příkřivně a stupidně se usměje*) a mám si v š e c h n o pamatovat! – Tak on je biolog? No fajn. Biologie je vlastně ještě lepší. Není tak... abstruzní.

JIŘÍ: Abstraktní.

MARTA: Abstruzní! Jakožto synonymum pro slovo nerosrozumitelný. (*Vyplázne na Jiřího jazyk.*) Mě budeš poučovat! Biologie je vlastně ještě lepší. Je... přímo u j á d r a věci.

NICK *se vrátí.*

MARTA: Vy jste přímo u jádra věci, broučku.

NICK (*si vezme skleničku z odkládacího stolečku*): Prosím?

DRAHUNKA (*s tím svým zahihňáním*): Oni si mysleli, že jsi na katedře matematiky.

NICK: Třeba bych tam měl být.

MARTA: Jen hezky zůstaňte, kde jste... jen hezky zůstaňte u j á d r a věci.

JIRÍ: Ty jsi tím jádrem přímo posedlá, Marto... to je hrůza.

MARTA (*ignoruje Jiřího... Nickovi*): Jen tam hezky zůstaňte. (*Zasměje se.*) Však odtamtud můžete převzít katedru dějin zrovna tak jako odjinud. Ví bůh, že ji jednoho krásného dne někdo převzít musí. A že to nebude tady náš Jiříček, to je nabitelní... vid', ty naše trouchnivinko... vid' že?

JIRÍ: Já si tě, Marto, představuju, zalitou až po krk v betonu. (*Marta se zahihňá.*) Vlastně ne, až pod nos, aby bylo míň kraválu.

MARTA (*Nickovi*): Tady náš Jiříček tvrdí, že z vás jde na člověka hrůza. Pročpak z vás jde hrůza?

NICK (*se pousměje*): To nevím.

DRAHUNKA (*trochu zastřeným hlasem*): To kvůli těm tvejm chromozómům, miláčku.

NICK: Co se týče chromozómů...

MARTA (*Nickovi*): Co máte pořád s těma chromozómama?

NICK: Chromozómy jsou totiž...

MARTA: Já vím, co jsou chromozómy, holoubku, ty já mám moc ráda.

NICK: Dobře, ale... aha.

JIRÍ: Marta je pojídá... k snídani. Sype si je na kaši. (*Martě.*) Zkrátka, Martičko, tenhle mladý muž hledá metodu, jak by se chromozómy daly zpřeházet... to se ví, že nehledá sám – má přitom pravděpodobně nějaké ty spoluspiklence – hledá metodu, jak by se dalo v buňce spermatu změnit, jinak uspořádat

složení genů, abychom si mohli určit... barvu vlasů, barvu obočí, tělesnou výšku, potenci... snad i hustotu chlupů, rysy, zdraví... a inteligenci. To je ze všeho nejdůležitější... i n t e l i g e n c i. Všechny výchyly budou srovnány... vyřazeny... náchylnost k rozličným chorobám bude tatam a dlouhý věk bude zaručen. Tak dostanem rasu lidí... vypěstovanou ve zkumavkách... narozenou v umělých líhních... vznešenou a nadřazenou.

MARTA (*na kterou to udělalo dojem*): Mh – mh.

DRAHUNKA: To je senzace!

JIRÍ: J e n o m ž e ! To povede k tomu, že se jeden nebude lišit od druhého... Že budou všichni stejní. To všechno povede k tomu... a v tomhle se rozhodně nemýlím... že bude každý vypadat jako tady ten mladý muž.

MARTA: T o si dám líbit!

NICK (*netrpělivě*): Poslyšte, ale...

JIRÍ: Navenek to bude vypadat všechno moc hezky... přímo rozkošně. Ale bude to mít i své stinné stránky. Aby se experiment podařil, bude zapotřebí udělat jisté... e... úpravy. Určitý počet chámovodů bude třeba přerušit.

MARTA: Mh – mh.

JIRÍ: Budou jich milióny a milióny. Milióny malilinkatých chirurgických zásahů, které zanechají jen prapenatrnou jizvičku na spodní straně šourku, (*Marta se zasměje*) ale které nám zaručí sterilitu nedokonalých... ošklivých... hloupých... prostě nevhodných jedinců.

NICK (*nasupeně*): Heleďte se...!

JIRÍ: ...a dostanem časem rasu jedinečných lidí.

MARTA: Mh – hm.

JIRÍ: Mám podezření, že nebudeme mít moc hudby, moc

obrazů, ale zato nastoupí civilizace lidí uhlazených, plavých, kteří budou mít přesný limit pro střední váhu.

MARTA: Áááá...

JIRÍ: ...rasu vědců a matematiků, z nichž každý bude oddaně pracovat k větší slávě supercivilizace.

MARTA: Hurá!

JIRÍ: Řek bych, že tento pokus bude mít za následek... určitou... ztrátu svobody, ale odlišnost přestane být metou. Kultury a rasy nakonec zaniknou... svět ovládnou mravenci.

NICK: Už jste skončil?

JIRÍ (*ho ignoruje*): Já se ovšem pochopitelně stavím na-
prsto proti tomu. Dějiny, tedy můj obor... dějiny,
kde jsem jednou z nejproslulejších plísni...

MARTA: Hahaha!

JIRÍ: ...ztratí svou jedinečnou rozmanitost a nepředví-
datelnost. Budu vyřazen a se mnou... bude vyřaze-
na... překvapivost, mnohotvárnost, a proměnlivost
rytmu... dějin. Zavládne neměnný řád... Jenomže
já se stavím bezvýhradně proti tomu. Já se Berlína
nevzdám!

MARTA: Ale vzdáš, pusinko. Snad ho nepudeš s tím svým
pupkem bránit?

DRAHUNKA: Já nechápu, co s tím má co dělat Berlín?

JIRÍ: V západním Berlíně je jeden lokál, kde jsou barové
židličky vysoké půldruhého metru. A země – pod-
laha – je takhle hluboko pod vámi. Takových věcí
se přece nevzdám. Kdepak! Budu s vámi bojovat,
mladý muži. Jednu ruku si nechám pro jistotu na
šourku, ale tou volnou se s váma budu bít až do
úplného konce.

MARTA (*se posmívá*): Bravo!

NICK (*Jiřímu*): Správně! A já budu ta vlna budoucnosti!

MARTA: Na to můžete vzít jed, broučku.

DRAHUNKA (*úplně opilá, Nickovi*): Já nechápu, co tím chceš
dokázat, miláčku. O tom jsi mi nikdy nic neříkal.

NICK (*se na ni oboří*): Krucifix!

DRAHUNKA (*zděšeně*): No tohle!

JIRÍ: Nedostatek smyslu pro humor je nejtýpčtějším
příznakem společnosti zachvácené zhoubnou cho-
robou. Žádný monolit nesnel vtip. Jen čtete dějiny.
Já vím o dějinách ledacos.

NICK (*Jiřímu – chce to obrátit v žert*): Zato... o přírodních
vědách toho moc nevíte, že ne?

JIRÍ: Já vím o dějinách ledacos. A vím, kdy mi hrozí ne-
bezpečí!

MARTA (*opzle – Nickovi*): Tak von každéj bude vypadat
jako vy, co?

NICK: To se ví! Bude ze mě přefikovací automat.

MARTA: To je ohromný.

DRAHUNKA (*si zacpává uši*): Miláčku, prosím tě... prosím
tě... prosím tě.

NICK (*netrpělivě*): Promiň, Drahunko.

DRAHUNKA: Jak tak můžeš mluvit. To je...

NICK: Řek jsem p r o m i ň ! Stačí ti to?

DRAHUNKA (*našpulí pusy*): No... stačí. (*Najednou se ne-
příčetně zahihňá, pak se utiší – Jiřímu.*) ...Kdepak máte
syna? (*Znova se zahihňá.*)

JIRÍ: Cože?

NICK (*znehuceně*): Říká něco o vašem synovi.

JIRÍ: O našem synovi?

DRAHUNKA: Kdypak... kdypak přijede váš syn? (*Za-
híhňá se.*)

JIRÍ: Ach tááák... (*Příliš konverzačně.*) Marto, kdypak
přijede náš syn?

MARTA: Dej s tím pokoj.

JIRÍ: Nene... já bych to chtěl vědět. Ty jsi s tím vyrukovala, kdypak přijede, Marto?

MARTA: Povídám, dej s tím pokoj. Mrzí mě, že jsem s tím vyrukovala.

JIRÍ: S n í m , ne s tím. S n í m jsi vyrukovala. Kdypak se tady ten hajzlík objeví, co? Nemá mít náhodou zítra narozeniny nebo co?

MARTA: Já o tom nechci mluvit!

JIRÍ (*dělá ze sebe nevinátka*): Ale Martičko...

MARTA: JÁ O TOM NECHCI MLUVIT!

JIRÍ: To věřím, že nechceš. (*Drahunce a Nickovi.*) Marta o tom... totiž o n ě m nechce mluvit. Mrzí ji, že s tím... totiž s n í m vyrukovala.

DRAHUNKA (*stupidně*): Kdypak ten hajzlík přijede domů? (*Zahihňá se.*)

JIRÍ: Správně, Marto... když už jsi projevila tak málo vkusu, že jsi s tím vůbec vyrukovala... kdypak vlastně přijede ten hajzlík domů?

NICK: Drahunko, nemyslíš, že...?

MARTA: Jirí se o něm vyjadřuje pohrdavě – jako o hajzlíkovi – protože... no, protože má jistý problémy.

JIRÍ: Náš hajzlík má nějaký problémy? Jakýpak problémy má náš hajzlík?

MARTA: Náš hajzlík n e ... a přestaň mu tak říkat! Ale t y ! Ty máš problémy!

JIRÍ (*se tváří přezíravě*): V životě jsem neslyšel větší nesmysl.

DRAHUNKA: Já taky ne!

NICK: Drahunko...

MARTA: Největší problém, kterej Jirího trápí, je to, že si v nejčernějším koutečku své duše není tak bezpečně jistej, že ten náš hajzl... hahaha! Že náš syn, že ten náš velíkánskej syn je jeho dítě.

JIRÍ (*s hlubokou vážností*): Panebože, ty jsi ale zlá ženská.

MARTA: A já ti přece, broučku, řekla už aspoň miliónkrát, že bych nepočala s nikým jiným než s tebou... vždyť to přece víš, broučku.

JIRÍ: Ty jsi skrz naskrz zlej člověk.

DRAHUNKA (*v opilém hoři*): Achich, áchich, áchich, áchich.

NICK: Já nevím, jestli je to zrovna téma...

JIRÍ: Marta lže. To vám říkám rovnou. Marta lže. (*Marta se zasměje.*) Je málo věcí na tomto světě, kterýma jsem si jist... hranice států, hladina oceánu, loajálnost v politice, každodenní morálka... za nic z toho bych nedal ani zlámanou grešli... ale jedna věc, kterou si na tomto prašivém světě jist jsem, je můj podíl, můj chromozómkový podíl... na... stvoření našeho... plavookého, modrovlasého syna...

DRAHUNKA: Ach, to jsem ráda!

MARTA: To byl nádhernej proslov, Jirí.

JIRÍ: Děkuju ti, Marto.

MARTA: To ses teda vytáh... to bylo ženiální.

DRAHUNKA: Geniální...

NICK: Ale Drahunko...

JIRÍ: To ona ví. Martičku nemusí nikdo poučovat.

MARTA (*pyšně*): Mě nemusí nikdo poučovat. Já jsem taky študovala.

JIRÍ: Martička taky študovala. A taky byla v klášteře, když byla ještě malej cvrček.

MARTA: A byla jsem ateistka. (*Nejistě.*) To jsem ještě pořádkem.

JIRÍ: Kdepak ateistka, Marto... pohanka! (*Drahunce a Nickovi.*) Marta je jediná pravověrná pohanka na východním pobřeží. (*Marta se zasměje.*)

DRAHUNKA: To je rozkošný. Viď, že je to rozkošný – miláčku?

NICK (*se podřídí*): Ano... báječný.

JIRÍ: Marta si dělá modrý kruhy kolem svezch půvabů.

NICK: Vážně?

MARTA (*vyhýbavě, z legrace*): Někdy. (*Kývne na Nicka prstem.*)

Chcete se kouknout?

JIRÍ (*káravě*): No tak, no tak.

MARTA: Jakýpak no tak, no tak... ty čůzo.

DRAHUNKA: Von není žádná čůza... von přece nemůže bejt čůza... vy jste čůza... (*Hihňá se.*)

MARTA (*hrozí Drahunce prstem*): Poslyšte, dejte si pozor!

DRAHUNKA (*vesele*): Prosím ano. Mohla bych dostat ještě kapičku brandy?

NICK: Já bych řek, že už máš dost, Drahunko.

JIRÍ: Nesmysl! Já myslím, že si dají všichni. (*Vezme skleničky.*)

DRAHUNKA (*jako Jiřího ozvěna*): Nesmysl!

NICK (*pokrčí rameny*): No dobrá.

MARTA (*Jiřímu*): Náš syn n e m á modré vlasy... ani modré oči... má zelené oči... jako já.

JIRÍ: Má modré oči, Marto.

MARTA (*rozhodně*): Zelené.

JIRÍ (*protektorsky*): Modré, Marto.

MARTA (*zle*): Zelené! (*Drahunce a Nickovi.*) Má překrásné zelené oči... Ne takové šedohnědé mourovaté – takové oříškové... jsou zelené. No ovšem. Tak zelené jako jeho... víc oříškové. Zato Jiřího oči jsou bledě-modré jako voda... jako mlíko.

JIRÍ: Tak se rozhodni, Marto.

MARTA: Chtěla jsem tě chvíli ponechat v blahé nejistotě. (*Ostatním.*) Tatínek má taky zelené oči.

JIRÍ: Nemá! Tvůj otec má malilinkatý červený očička... jako bílá myš. On defakto j e taková bílá myš.

MARTA: Zbabělče! Před ním by ses něco takovýho nikdy říct neodvážil.

JIRÍ (*Drahunce a Nickovi*): No přece... ta velká bílá kštica

a ty mrňavý červený oči jako korálky... prostě velká bílá myš.

MARTA: Jiří totiž tatínka nenávidí... ne že by mu tatínek něco udělal... ale protože...

JIRÍ (*přikývne... dokončí větu za ni*): ...mu nesahá ani po ramena.

MARTA (*vesele*): Správně. Teď na to káp. (*Vidí, že Jiří odchází.*) Kampak, k a m p a k ?

JIRÍ: Je tady málo chlastu, andílku.

MARTA: Aha. (*Pauza.*) Tak si jdi.

JIRÍ (*vychází z pokoje*): Děkuju.

MARTA (*když vidí, že už je pryč*): Jiří je dobrej vrchní... respektive pikolík. Syčák jeden, nenávidí máho otce. Věříte?

NICK (*se to snaží obrátit v žert*): Ale jděte.

MARTA (*urážena*): Vy si myslíte, že si dělám legraci? Vy si myslíte, že to je vtip? Nikdy nedělám vtipy... nemám smysl pro humor. (*Důrazně.*) Nemám ani trochu smyslu pro humor!

DRAHUNKA (*šťastně*): Já taky ne.

NICK (*vlažně*): Ale máš, Drahunko... jenže to nedáváš najevo.

DRAHUNKA (*pyšně*): Děkuji ti.

MARTA: Mám vám říct, proč ten syčák nenávidí máho otce?! Mám vám to říct? Dobrá... Tak já vám to teda řeknu, proč ten syčák nenávidí máho otce.

DRAHUNKA (*trochu zpozorní*): Řekněte!

MARTA (*přísně, Drahunce*): Jsou l i d i , který se přímo pasou na cizím neštěstí.

DRAHUNKA (*urážena*): To není pravda!

NICK: Drahunko...

MARTA: Tak už buďte zticha! Oba dva. (*Pauza.*) Tak teda. Maminka mi brzo umřela, rozumíte, a tak jsem vyrůstala, abych tak řekla, sama s tatínkem. (*Pauza –*

zamyslí se.) ...Odešla jsem sice na studie a podobně, ale přece jenom jsem vyrůstala více méně s ním. Bože můj, jak já toho člověka obdivovala! Já vám ho přímo zbožňovala! Já ho zbožňuju dodnes. A tatínek mě měl taky... moc rád... byli jsme jedna duše jedno tělo...

NICK: Ano, ano.

MARTA: Tatínek postavil tuhle univerzitu. Jako že ji postavil na nohy... z toho, co byla předtím... Je v ní celej jeho život. Univerzita, to je on.

NICK: Hm, hm.

MARTA: A on, to je univerzita. Víte, kolik dělaly dotace, když to tady převzal, a kolik dělaj d n e s ? Jen si to někdy vyhledejte.

NICK: Já vím... já jsem to čet...

MARTA: Buďte zticha a poslouchajte... *(jako kdyby ji to do-
datečně napadlo)* ...hezounku. A tak když jsem skončila se študiema a podobně, vrátila jsem se sem a nějakou tu chvíli jsem se tady jen tak... flákala. Nebyla jsem vdaná a nic. Totižžž, jednou předtím jsem už vdaná b y l a ... jeden tejden... když jsem byla – když jsem š t u d o v a l a druhým rokem v dívčím penzionátu slečny Číčové. Moje manželství bylo něco jako „Milenec Lady Chatterleyové“ v mladším vydání, jak se pak ukázalo... *(Nick se zasměje.)* On sekal trávu u slečny Číčové. Seděl vám tam na takový ohromný sekačce, celej nahej a sekal. Jenomže tatínek se se slečnou Číčovou domluvili a udělali tomu konec... než bys řek švec... prostě to anulovali... což je k smíchu... protože jakpak může se dát anulovat něco, k čemu už došlo? Ha! Zkrátka a dobře mě revirginovali a tím to pro mě u slečny Číčové skončilo. Slečna Číčová měla rázem o jednoho zahradníka míň, což byla velikánská

škoda... a já jsem se vrátila sem a nějakou tu chvíli jsem se tady jen tak flákala. Dělala jsem tatínkovi paní domu a starala jsem se o něj... a bylo to moc hezký.

NICK: Ano... ano.

MARTA: Proč říkáte ano, ano? Jak to můžete vědět?

(Nick pokrčí bezradně rameny.)

Svůdníku.

(Nick se pousměje.)

A přibližně v té době mě napadlo, že se přivdám na univerzitu, což se tenkrát nezdála taková pito-most, jaká z toho nakonec vylezla. Totiž, tatínek se svým smyslem pro dějiny... pro kontinuitu... Pročpak si nesednete ke mně?

NICK *(ukáže na Drahunku, která sotva vnímá, co se děje)*: Já nevím... jestli... by to... já...

MARTA: Jak chcete. Tatínek se svým smyslem pro kontinuitu... pro dějiny... choval odjakživa v podvědomí přání... vycvičit si někoho, kdo to tady převezme, až on toho jednou nechá. Chtěl prostě následníka – chápete?

NICK: Ovšem.

MARTA: Což není nic divného. Když se člověk něčeho domůže, tak to chce někomu předat. A tak jsem dávala pozor, jaký jsou u nových profesorů vyhlídky. Z koho by se moh stát zákonitý dědic. *(Zasměje se.)* Tatínek si to nepředstavoval tak, že se s tím chláp-kem musíme zrovna vzít. Já jako, že jsem nebyla ten přívažek... nebyla jsem podmínkou k vítězství, nic takového. To bylo spíš zase moje podvědomí přání. Spousta nových profesorů bylo ovšem ženatých... přirozeně.

NICK: Ovšem.

MARTA *(s podivným úsměvem)*: Jako vy, broučku.

DRAHUNKA (*bezmyšlenkovitě jako ozvěna*): Jako ty, broučku.
 MARTA (*ironicky*): Ale pak přikvačil Jiří... najednou přikvačil Jiří.
 JIŘÍ (*se vrací s pitím*): Najednou přikvačil Jiří s kořalkou v ruce. O čempak je řeč, Martičko?
 MARTA: Ale vykládám tady jednu historku. Posad' se... ať se poučíš.
 JIŘÍ (*zůstane stát. Položí láhev na přenosný bar*): Prosím, prosím.
 DRAHUNKA: Vy jste se vrátil!
 JIŘÍ: Tak, tak.
 DRAHUNKA: Miláčku! On se vrátil!
 NICK: No, vidím... vidím.
 MARTA: Kdepak jsem to přestala?
 DRAHUNKA: To jsem ráda!
 NICK: Pšt.
 DRAHUNKA (*po něm*): Pšt!
 MARTA: Aha. Jak přikvačil Jiří. Správně. A byl mladej... inteligentní... skotačivej... a byl vám takovej nějaký – představte si! – roztomilej.
 JIŘÍ: ...a mladší než ty...
 MARTA: ...a mladší než já...
 JIŘÍ: ...o šest let...
 MARTA: ...o šest let... to mě nerozhází, Jiří... A s rozzářenejma očima přikvačil na katedru dějin. A víte, co já, trdlo jedno hloupý, udělala? Víte, co já udělala? Já se vám do něj zabouchla!
 DRAHUNKA (*zasněně*): Jé, to je hezký.
 JIŘÍ: Ano, zabouchla. Přál bych vám to vidět. Vysedávala mi v noci na trávníku pod okny, skučela a rvala travu i s kořínkami... nemoh jsem pracovat.
 MARTA (*kteřá se upřímně baví, se zasměje*): Doslova jsem se do něj zabouchla... tady do toho... jo do tadyhle toho.

JIŘÍ: Martička je duše romantická.
 MARTA: To jsem. No a – tak jsem se do něj zabouchla.
 A zdálo se, že by ten sňatek měl i... svoje výhody.
 Tatínek přece hledal někoho, kdo by...
 JIŘÍ: Okamžik, Marto.
 MARTA: ...kdo by to jednou převzal, až on bude chtít...
 JIŘÍ (*tvrdě*): Okamžik, Marto!
 MARTA: Odejít na odpočinek a tak jsem si řekla...
 JIŘÍ: Nech toho, Marto!
 MARTA (*podrážděně*): Co máš porád?
 JIŘÍ (*s přehnanou trpělivostí*): Já myslel, že chceš vykládat o našich námluvách, Marto... já nevěděl, že se chceš pouštět i do tamtoho.
 MARTA (*vítězně*): Jak vidíš, chci!
 JIŘÍ: To bych na tvým místě nedělal!
 MARTA: Že ne? No dyť nejseš na mým místě!
 JIŘÍ: Koukej už jsi vyslepičila to o našem... však víš, o čem...
 MARTA (*jako husa*): O čem? O čem?
 JIŘÍ: ...o zřítelnici našich očí... o naší ratolesti... o našem hajzlíkovi... (*vyštěkne*) ...o našem s y n o v i ... a jestli se pustíš ještě do tamtoho, tak mě strašně dopálíš, to tě teda varuju, Marto.
 MARTA (*se mu posmívá*): Dopálím? Ale neříkej!
 JIŘÍ: Varuju tě.
 MARTA (*jako by nevěřila*): C o ž e mě?
 JIŘÍ (*úplně tiše*): Varuju tě.
 NICK: Prosím vás, musíme tady probírat...
 MARTA: Byla jsem varována! (*Pauza... potom Drahunce a Nickovi.*) A tak jsem si zkrátka a dobře tady toho syčáka vzala a měla jsem to všechno krásně vypekulovaný... jednou si mě vzal... šlo tedy o to, aby to tady jednou převzal. Nejdřív měl převzít katedru dějin a pak, až by šel tatínek na odpočinek, taky

by převzal celou univerzitu. Chápete? Takhle nějak to mělo vypadat. (*Jiřímu, který stojí u baru zády k ní.*) Už seš dopálenej, broučku? (*Zpátky Nickovi a Drahunce.*) Tak nějak to mělo vypadat. Bylo to úplně jednoduchý. A tatínek to taky zřejmě považoval za výbornej nápad. Nějakej ten čásek. Ale když se tak na to pár let koukal... (*znova Jiřímu*) ...ještě nejseš dopálenej?... (*znova Nickovi*) ...začínal docházet k názoru, že to asi žádněj valnej nápad nebyl... že asi náš Jiříček není z toho pravyho dřeva... že to prostě nemá v sobě!

JIŘÍ (*ještě pořád obrácen zády k ostatním*): Nech toho, Marto.

MARTA (*se zlomyslnou vítězoslávou*): Ani mě nehne! Víte, von Jiříček zrovna moc... razantní... nebyl... nebyl nijak zvlášť průbojnej. Byla to vlastně taková... (*vyštěkne to slovo na Jiřího záda*) ...PADAVKA! Velikánská... nadělaná... padavka!

Prásk! Hned po slově „padavka“ rozbije JIŘÍ o bar láhev a stojí tam, ještě pořád ke všem zády obrácen, v ruce hradlo rozbité láhve. Je ticho, všichni stojí jako přimražení. Potom...

JIŘÍ (*div nepláče*): Já jsem ti říkal, abys toho nechala.

MARTA (*když si rozvážila, jaký má zvolit kurz*): Doufám, že to byla prázdná láhev, Jiří. Nebudeš přece mrhat drahým pitím... při tvým platu.

JIŘÍ (*upustí rozbitou láhev, ani se nepohne*).

MARTA: Při tvým platu docenta. (*Nickovi a Drahunce.*)

Při banketech, kdy šlo o to, vymáčknot ze správné rady zvýšení dotací, nebyl k ničemu. Scházelo mu – kouzlo osobnosti. Což bylo pro tatínka velký zklamání, jak si dovedete jistě představit. A tak mně zůstala na krku tahle padavka...

JIŘÍ (*se otočí*): ...Prosím tě, Marto, přestaň...

MARTA: ...tahle plíseň katedry dějin...

JIŘÍ: ...Prosím tě, Marto, prosím tě...

MARTA (*zvyšuje hlas podle Jiřího*): ...která si vzala rektorovu dceru a od který se čekalo, že se z ní stane někdo a ne že to bude takovej nýmand, takovej knihomol, kterej ze sebe pro samý mudrování nedokáže nic udělat, kterej není ani natolik chlap, aby na něj člověk moh bejt pyšnej... NECH TOHO, JIŘÍ!

JIŘÍ a DRAHUNKA (*která zpívá opile s ním*): Kdo se bojí Virginie, Virginie, Virginie, kdo se bojí Virginie, Virginie, Virginie Woolf, Virginie Woolf zrána.

MARTA: Tak dost!

Krátká pauza.

DRAHUNKA (*vstane, jde k hale*): Mně se dělá špatně... mně se dělá špatně... já budu zvracet... (*Odejde.*)

NICK (*jde za ní*): Můj ty Bože!

MARTA (*jde za nimi, otočí se na Jiřího, pohrdavě*): Prokrista-pána. (*Odejde, Jiří zůstane na scéně sám.*)

Opona

DRUHÉ DĚJSTVÍ

VALPURŽINA NOC

JIŘÍ *na scéně sám, pak se vrátí* NICK.

NICK (*po chvílce*): Už to snad bude v pořádku... (*Žádná odpověď.*) Ona by... asi neměla pít. (*Žádná odpověď.*) Je taková... e... úzká v bocích, jak byste se vyjádřil vy. (*Jiří se neurčitě usměje.*) Promiňte, prosím vás.

JIŘÍ (*tiše*): Kdepak je to moje cucu? Kdepak je Marta?

NICK: V kuchyni... vaří kávu. Jí se hned udělá špatně.

JIŘÍ (*zamyšleně*): Martě? Ale kde, Martě nebylo v životě špatně, ledaže by do toho člověk počítal dobu, kdy pobývá v sanatoriu...

NICK (*i on velmi tiše*): Ale ne... m o j í ženě... m o j í ženě se hned udělá špatně. Vaše žena je Marta.

JIŘÍ (*poněkud lítostivě*): Ba právě... já vím.

NICK (*konstatuje fakt*): Ale to není pravda, že pobývá v sanatoriu.

JIŘÍ: Vaše žena?

NICK: Ne Vaše.

JIŘÍ: Jo moje! (*Pauza.*) Ne, nepobývá... ale j á bych pobýval, kdybych byl na jejím místě... tak bych pobýval. Jenomže nejsem na jejím místě... a tak nepobývám. (*Pauza.*) Ale rád bych. Tady je někdy sakramentsky živo.

NICK (*chladně*): Ano... to jistě.

JIŘÍ: Tady to byla malá ukázka.

NICK: Já se snažím...

JIŘÍ: Do ničeho se nezaplíst, co? Že je to tak?

NICK: Ano... je.

JIŘÍ: Taky mám ten dojem.

NICK: Mně to... připadá... trapné.

JIŘÍ (*sarkasticky*): Tak? Ale!

NICK: Ano. Opravdu. Velmi trapné.

JIŘÍ (*se po něm opičí*): Ano. Opravdu. Velmi trapné. (*Potom nahlas, ale sám sobě.*) JE TO HNUS!

NICK: Podívejte se! Já jsem...

JIŘÍ: HNUS! (*Tiše, ale velmi důrazně.*) Copak si myslíte, že je to pro mě nějaká r o z k o š, když mě tady ta... jak bych ji nazval... zesměšňuje a ponižuje zrovna... (*pohrdavé, přezíravé gesto rukou*) před VÁMI? Copak si myslíte, že mě to těší?

NICK (*chladně – nepřívětivě*): Ne. Nedomnívám se, že by vás to mohlo těšit.

JIŘÍ: Tak vy se nedomníváte, co?

NICK (*s postojem protivníka*): Ne... to se nedomnívám.

JIŘÍ (*zžíravě*): Vaše porozumění mě odzbrojuje... váš soucit mě dohání k pláči! Tečou mi slzy jako hrachy! Slané a nevědecké!

NICK (*nesmírně opovržlivě*): Já jenom nechápu, proč do toho potřebujete zatahovat c i z í lidi.

JIŘÍ: Já?

NICK: Když se chcete vy a vaše... paní spolu rafat jako dva...

JIŘÍ: J á? Jak to j á!

NICK: ...psi, nechápu, proč si to nenecháte, až když jste sami.

JIŘÍ (*se směje, přestože má vztek*): Vy jeden samolibej, bohorovnej...

NICK (*už vyhrožuje vážně*): TOHLE SI... LASKAVĚ... OD-PUSŤTE!... PANE! (*Ticho.*) Dejte si pozor!

JIŘÍ: ...vědatore!

NICK: V životě jsem neuhodil staršího muže.

JIŘÍ (*zauvažuje*): Hm. (*Pauza.*) Vy bijete jen mladší... a děti... ženy... a ptáky. (*Vidí, že se Nick nesměje.*) Ale máte samozřejmě pravdu. Ona to není žádná pěkná podívaná... koukat se na dvě obstarožní individua, jak to do sebe řežou, celí říčný a udýchaný a ke všemu mají špatnou trefu.

NICK: Ale vy dva nemáte špatnou trefu. Vy se strefujete znamenitě. Přímo úchvatně!

JIŘÍ: A vás všechno úchvatný uchvacuje, co? Vy se dáte snadno uchvátit... vy jste takovej pragmatickej idealista, co?

NICK (*se škrobeně usměje*): To ne. Jenom se někdy dokážu obdivovat něčemu, co není zrovna obdivuhodné. Tak třeba si pod dojmem zábava nepředstavuju zrovna flagelantství, ale – ...

JIŘÍ: ...ale dokážete obdivovat dobrýho flagelanta... když je to skutečně profesionál.

NICK: M – hm... ano...

JIŘÍ: Vaše žena často zvrací, co?

NICK: To jsem neřek... Řek jsem, že se jí hned udělá špatně.

JIŘÍ: Ach ták. Já myslel, že tím špatně myslíte...

NICK: Vlastně máte pravdu... ona... skutečně často zvrací. Když se do toho jednou dá... tak ji nikdo nezastaví... to pak ne a ne přestat... hodiny a hodiny. Nezvrací v jednom kuse, ale v pravidelných intervalech.

JIŘÍ: Takže podle toho poznáte, kolik je hodin, hm?

NICK: Tak nějak.

JIŘÍ: Já vám naleju, ano?

NICK: Prosím. (*Když Jiří odnáší jeho skleničku k baru, naprosto nevzrušeným hlasem, ale s nepatrným příděchem ošklivosti.*) Vzal jsem si ji, protože byla v jiném stavu.

JIŘÍ (*pauza*): Aha. (*Pauza.*) Ale vždyť jste říkal, že nemáte děti?... Když jsem se vás ptal, tak jste řek...

NICK: Ona... defakto nebyla. Byla to jenom hysterie. Nafoukla se a zase splaskla.

JIŘÍ: A jak tak byla nafouklá, tak jste si ji vzal.

NICK: A ona pak zase splaskla. (*Oba se zasmějí a trochu je to překvapí.*)

JIŘÍ: E... suchý Martini není špatná věc.

NICK: E... není.

JIŘÍ (*ještě pořád u baru*): Když mi bylo šestnáct a já chodil do gymnázia – bylo to právě za punskejch válek – tak jsme vždycky na první den prázdnin, ještě než jsme se všichni rozprchlí do svejch domovů, zajeli s naší partou do New Yorku a večer pak celá parta zapadla do jedný putyky, která patřila jednomu gangsterovi, tatínkovi kohosi z naší party – neboť to byla za onoho velkýho experimentu čili za prohibice, jak se tomu spíš říká a to byly zlé doby pro vejčepy, ale zato blahý doby pro gaunery a pro policajty – a tak jsme vždycky zapadli do tý putyky mezi dospělý a pili jsme s nima a poslouchali jazz. A jednou byl s náma v partě jeden patnáctiletej kluk a ten vám nějaký ten rok předtím zastřelil z brokovnice svou maminku – byla to nešťastná náhoda, vyloženě nešťastná náhoda, nebyl tady žádněj, ani podvědoměj motiv, tím jsem si jistěj, tím jsem si naprosto jistěj – zkrátka ten kluk šel tenkrát večer s námi; všichni si dali něco k pití a když došla řada na něj, tak on vám povídá: já bych prosil sušené Martini... mně jednou s u š e n é Martini, prosím... Martini s ledem. Dali jsem se všichni do smíchu... on to byl takovej blondáček, tvářičku měl jak andělíček, a jak jsme se dali do smíchu, tak mu zčervenaly tváře, až byl rudej až po uši, a ten podgauner,

od kterýho jsme si to objednávali, řek u vedlejšího stolu, co ten chlapec chtěl a ty lidi se dali taky do smíchu a pak se to dověděli další hosti a smíchu přibývalo a čím víc to vědělo lidí, tím víc bylo smíchu, ale nejvíc jsme se smáli my a z nás nejvíc ten chlapec, co zastřelil svou maminku. A netrvalo dlouho a celá putyka věděla, čemu se všichni smějou a kde kdo si dával sušené Martini a jak si to objednal, tak se dal do smíchu. Po nějaké chvíli tohle všeobecné veselí sice trochu pominulo, ale ještě dlouho neutichlo docela, protože si vždycky někdo u některého stolu objednal znovu sušené Martini a tím se pokaždý zvedla nová vlna smíchu. Ten večer jsme pili zadarmo a pak nám přinesli na účet podniku, na účet toho gangstera, co měl v naší partě syna, šampaňský. To se ví, že jsme si to příští den odskáli, když jsme se pak rozjížděli z New Yorku na všechny strany, tak si každý vytrpěl ve vlaku svůj, měl kocovinu jak velkej... ale byl to stejně nejohromnější den mého mládí. *(Při těch slovech podá Nickovi skleničku.)*

NICK *(velmi tiše)*: Děkuju. A co se stalo... co se stalo s tím chlapcem... s tím, co zastřelil svou maminku?

JIŘÍ: To vám neřeknu.

NICK: Jak myslíte.

JIŘÍ: O prázdninách se učil jezdit, jeho tatínek seděl vedle něj a když jeli po jedný okresce, chlapec strh volant, aby nepřešel dikobraza, a naletěl na mohutnej strom.

NICK *(nesměle zaprosí)*: Ne.

JIŘÍ: Ale ne, nezabil se. Odvezli ho do nemocnice. A když přišel k sobě a byl už mimo nebezpečí, tak mu řekli, že jeho tatínek je mrtvej a on se prej dal do smíchu, a ten smích neutich... nepřestal, dokud mu nevra-

zili do ruky injekci, dokud ho neopustilo vědomí. A když se zotavil ze svého zranění natolik, že ho mohli převízt bez nebezpečí, že si ublíží, kdyby se bránil, dali ho do ústavu. To už je třicet let.

NICK: A je tam... ještě pořád?

JIŘÍ: Ano, je. A za dalekejš třicet let prej ze sebe nevydal ani hlásku.

(Dosti dlouhá pauza; pět vteřin, prosím!)

MARTO! *(Pauza.)* MARTO!

NICK: Vždyť jsem vám říkal... že vaří kávu.

JIŘÍ: Pro vaši hysterickou ženu, která se vždycky nafoukne a zase splaskne.

NICK: Která se nafoukla a zase splaskla!

JIŘÍ: Tak l a . Teď už nic?

NICK: Ne. Teď už nic.

JIŘÍ *(po pauze, která vyjadřuje účast)*: Nejsmutnější věc na člověku – vlastně ne, jedna z nejsmutnějších věcí na člověku je to, jak stárne... aspoň někdo. Jestli pak víte, jak to vypadá u bláznů, hm?... U těch ti- chejch?

NICK: Nevím.

JIŘÍ: Ty se neměněj... nestárnou.

NICK: Jak by mohli nestárnout.

JIŘÍ: No, patrně stárnou... defakto. Ale ne... v normálním slova smyslu. Zachovávají si... takovej jasnlící klid... nic v nich nepracuje na plný obrátky, takže... takže se neopotřebovávají.

NICK: To má bejt recept?

JIŘÍ: Ne. Ale některý věci jsou zkrátka smutný. *(Napodobuje táborového řečníka.)* Tady halt nezbejvá než s kurází do toho! Nedat se a basta! S kurází do toho! *(Pauza.)* Marta nebejvá těhotná z hysterie.

NICK: Moje žena byla j e d n o u .

JIŘÍ: Ano. Marta nebejvá vůbec těhotná.

NICK: Jistě že ne... teď už patrně ne. Máte ještě nějaké děti? Máte taky nějakou dceru?

JIŘÍ (*jako kdyby to byl ohromný vtíp*): C o jestli máme?

NICK: Jestli máte taky... totiž, jestli máte jenom to jedno dítě... e... toho syna.

JIŘÍ (*který „ví své“*): Ne ne... jenom to jedno... toho chlapce... našeho syna.

NICK: No... (*pokrčí rameny*) ...to máte radost.

JIŘÍ: Hehehe! Ano, je to... naše útěcha. Náš ping-pong.

NICK: Cože?

JIŘÍ: Ping-pong. Ping-pong – Tomu byste nerozuměl. (*S přehnanou artikulací.*) Ping... pong.

NICK: Já jsem s l y š e l... já jsem neřek, že jsem hluchej... řek jsem, že nerozumím.

JIŘÍ: To jste ale vůbec neřek.

NICK: Ale dával jsem n a j e v o, že nerozumím. (*Polohlasem.*) Propánakrále!

JIŘÍ: Začínáte bejt nějak podrážděnej.

NICK (*podrážděně*): Promiňte.

JIŘÍ: Já jenom řeknu, že náš syn... zřítelnice našich tří očí, Marta je totiž Kyklop... že náš syn je náš ping-pong a vy začnete bejt hned podrážděnej.

NICK: Promiňte. Je už pozdě, jsem unavenej, piju už od devíti hodin, moje žena zvrací, tady v jednom kuse někdo křičí...

JIŘÍ: Takže jste už podrážděnej. Jakkak by ne. Z toho si nic nedělejte. Každěj, kdo sem přijde, začne bejt nakonec podrážděnej. To u nás patří k věci... tím se nevzrušujte.

NICK (*podrážděně*): Já se nevzrušuju.

JIŘÍ: Jste jenom podrážděnej.

NICK: Ano.

JIŘÍ: Já bych rád uved na pravou míru jednu věc... dokud

tady nemáme naše děvenky... já bych rád uved na pravou míru jeden Martin výrok.

NICK: Já nerad... vynáším soudy, takže byste se zbytečně obtěžoval. Ledaže...

JIŘÍ: Jenže já chci. Já vím, že se nerad do něčeho zaplítáte... já vím, že si rád zachováváte vědecký odstup vůči... nemám zrovna po ruce lepší slovo – vůči ž i v o t u ... a tak... Ale přesto bych vám to chtěl říct.

NICK (*se škrobeně pousměje*): Jsem u vás... hostem. Tak jen do toho.

JIŘÍ (*s posměšným uznáním*): No ne! Díky vám! Ach, jak je člověku hned teploučko u srdce, jak se zatetelí blahem!

NICK: Jestli chcete zase...

MARTIN HLAS: Hej hola!

NICK: ...jestli chcete s tím vším zase začínat...

JIŘÍ: Slyš! Hlasy pralesa.

NICK: Hm?

JIŘÍ: Řvaní divoké zvěře.

MARTA (*strčt hlavu do dveří*): Hej!

NICK: Á!

JIŘÍ: Vida, tady je naše sestří.

MARTA (*Nickovi*): Už jsme zase na nožičkách... pijeme kafičko a hned jsme zase tady.

NICK (*nevstane*): Hm... můžu vám být nějak prospěšný?

MARTA: Ne – ne. Jen tady hezky zůstaňte a popřejte sluchu Jiřímu! Ať poznáte, co je to nuda!

JIŘÍ: Monstre!

MARTA: Cochon!

JIŘÍ: Bête!

MARTA: Canaille!

JIŘÍ: Putain!

MARTA (*ukončí to pohrdavým gestem*): Ále! Tak se tady

hezky bavte... vy dva! Jsme tady hned. (*Po cestě.*)
 Už jsi po sobě uklidil tu spoušť, Jiří?
 JIŘÍ (*Marta odchází, Jiří mluví k prázdné hale*): Ne, Marto.
 Neuklidil jsem po sobě tu spoušť. Už léta se snažím
 uklidit po sobě tu spoušť.
 NICK: Skutečně?
 JIŘÍ: Hm!
 NICK: S k u t e č n ě se už léta snažíte?
 JIŘÍ (*po dlouhé pauze... podívá se na něj*): Smířit se s věcmi...
 poddat se jim... přizpůsobit se... to k tomu přece
 patří, že?
 NICK: Nepokoušejte se strkat mě do stejného pytle.
 JIŘÍ (*pauza*): Hm. (*Pauza.*) Ne, jak bych moh. U vás je to
 jednodušší... vy si ženskou berete proto, že se na-
 foukla... zatímco já, staromódní nemotora...
 NICK: To nebyl jedinej důvod!
 JIŘÍ: Bodejť! Dal bych na to krk, že má kromě toho peníze!
 NICK (*se zatváří uraženě; potom po chvíli řekne odhodlaně*):
 Má.
 JIŘÍ: Má? (*Radostně.*) MÁ! Takže jsem to uhod? Tak jsem
 na to káp?
 NICK: No... víte...
 JIŘÍ: Páni, to je ale trefa! A na první pokus! To je, co?
 NICK: Víte...
 JIŘÍ: Byly tady ještě jiný věci!
 NICK: Ano.
 JIŘÍ: To tak bejvá vždycky. (*Vidí, že se Nick naježil.*) Ne,
 vážně, to tak bejvá. Já to nemyslel nijak kousavě.
 V š u d e jsou nějaký ty kompenzační faktory...
 jako v našem případě s Martou... víte, ono to třeba
 n a v e n e k ...
 NICK: Víte, my spolu tak říkajíc vyrostli...
 JIŘÍ: ...vypadá jako jediný, nepřetržitý klání, ovšem
 navenek...

NICK: Znali jsme se už od svých... pane bože, já už ani
 nevím... snad od takovejch š e s t i let...
 JIŘÍ: ...ale tam někde za tím, tam, kde to všechno zača-
 lo, tenkrát, když jsem přišel do Novýho Kartága,
 tam někde za tím...
 NICK (*poněkud podrážděně*): P r o m i ň t e .
 JIŘÍ: Cože? Ach tak. Ne, ne, vy promiňte m n ě .
 NICK: Ale ne... to nic.
 JIŘÍ: Ne ne, jen mluvte.
 NICK: Ne... jen račte vy.
 JIŘÍ: Prosím... jste přece host. Máte přednost.
 NICK: Mně to najednou připadá... trošku hloupý.
 JIŘÍ: Nesmysl! (*Pauza.*) Ale když vám bylo šest, tak jí
 mohly bejt tak čtyři.
 NICK: Možná že mi bylo osm... a jí šest. Hrávali jsme
 si... hrávali jsme si... na doktora.
 JIŘÍ: To byl dobrý a zdravý heterosexuální začátek.
 NICK (*se směje*): No.
 JIŘÍ: Už tenkrát jste tíhnul k vědě, co?
 NICK (*se smíchem*): Správně. Víte... a pro naše rodiče...
 se to rozumělo odjakživa samosebou... a pro nás
 dva taky. A... tak jsme to... provedli.
 JIŘÍ (*pauza*): Co jste provedli?
 NICK: Vzali jsme se.
 JIŘÍ: Když vám bylo osm?
 NICK: Ne. To se ví, že ne. Mnohem později.
 JIŘÍ: Už jsem se chtěl divit.
 NICK: Nedá se říct, že by... mezi námi byla nějaká...
 obzvláštní v á š e ň , ani na začátku... myslím jako
 ani na začátku našeho manželství.
 JIŘÍ: No jo, kdepak by se po všem tom hraní na dokto-
 ra vzalo nějaké překvapení, nějaké epochální obje-
 vy, že?
 NICK (*nejistě*): No.

JIRÍ: Ono je to stejně všechno na jedno brdo... přes všechno, co se tvrdí o Čínankách.

NICK: A co se tvrdí?

JIRÍ: Potřebuje trochu vzpružit. *(Vezme Nickovu skleničku.)*

NICK: Děkuju vám. Po nějaký době se člověk už víc neopije, že?

JIRÍ: Ale o p i j e ... jenže je to jiný... všechno se zpomalí... člověk otupí... ledaže to dokáže vyndat... jako vaše žena... to pak může tak říkajíc začít nanovo.

NICK: Tady na východě se hodně pije. *(Přemýšlí o tom.)* Ono se na Středním západě taky hodně pije.

JIRÍ: V Americe se vůbec moc pije a mám takovej dojem, že se tady bude pít ještě víc... jestli to přežijem. Měli bychom bejt Arabové nebo Taliáni... Arabové nepijou vůbec a Taliáni se moc neopíjej, leda o církevních svátcích. Měli bychom žít někde na Krétě.

NICK *(sarkasticky... jako kdyby chtěl zkazit pointu vtipu):* Čímž by se z nás stali pochopitelně kretění.

JIRÍ *(mírně překvapen):* Tak tak. *(Podá Nickovi skleničku.)* Vypravujte mi, jak to bylo s penězma vaší ženy.

NICK *(s náhlým podezřením):* A proč?

JIRÍ: No... tak ne.

NICK: Proč chcete vědět, jak to bylo s penězma mojí ženy? *(Zle.)* Hm?

JIRÍ: Napadlo mě, že by to mohlo bejt hezký.

NICK: To není pravda.

JIRÍ *(ještě pořád falešně líbezný):* Tak dobře... chci vědět, jak to bylo s penězma vaší ženy, protože... no... protože mě fascinuje metodika... pragmatická adaptabilita, pomocí který se vy, příslušníci vlny budoucnosti, dostáváte k veslu.

NICK: Už s tím zase začínáte!

JIRÍ: Ale co vás vede. Koukněte se... Marta má taky peníze. Víte, její otec plundruje už léta tuhle univerzitu a...

NICK: To není pravda. Neplundruje.

JIRÍ: Že ne?

NICK: Ne.

JIRÍ *(pokrčí rameny):* Jak račte... tak teda Martin otec tuhle univerzitu už léta neplundruje a Marta žádný peníze nemá. Spokojen?

NICK: Aly my jsme mluvili o tom, jak je to s penězma mojí ženy... ne vaší.

JIRÍ: Prosím. Tak mluvte.

NICK: Ne. *(Pauza.)* Můj tchán... byl boží muž, a byl hrozně bohatý.

JIRÍ: Jakýho byl vyznání?

NICK: On totiž... můj tchán... když mu bylo asi tak šest let... uslyšel hlas boží a tak začal kázat, křtil lidi, přinášel jim spásu, jezdil po světě a stal se z něho hrozně slavný člověk... nepatřil sice k těm úplně nejslavnějším, ale slavný byl moc... a když umřel, tak po něm zbylo moře peněz.

JIRÍ: Božích peněz.

NICK: Ne... jeho vlastních.

JIRÍ: A kde zůstaly ty boží peníze?

NICK: Boží peníze utrácel... a svoje strádal. Stavěl nemocnice a posílal lodě s první pomocí a lidem bez přístřeší opatroval příbytek a lidi z příbytků posílal ven na slunce a postavil tři kostely nebo co a dva z nich vyhořely... a tak skončil jako boháč.

JIRÍ *(když o tom chvíli uvažoval):* To je skutečně moc hezký.

NICK: Ano. *(Pauza, zachechtá se.)* A tak moje žena dostala nějaký ty peníze.

JIRÍ: Ale ne ty boží.

NICK: Ne, svoje vlastní.

JIŘÍ: No, to je skutečně moc hezký.

(Nick se znovu zachechtá.)

To zas M a r t a dostala peníze proto, poněvadž druhá žena jejího otce... ne Martina maminka, to až když byla její maminka po smrti... byla taková staříčká dáma s bradavicema, a ta byla tuze bohatá.

NICK: Čarodějnice.

JIŘÍ: Ale h o d n á čarodějnice.. A ta si vzala bílou myš...

(Nick se začne hihňat) ...s malilinkatýma červenýma očičkama... a ta myš jí snad musela ty bradavice ohlodat nebo co, protože se takřka v zápětí vznesla do povětří jako oblak kouře. Pffff!

NICK: Pffff!

JIŘÍ: Pffff! A jediný, co po ní zbylo, kromě nějakýho toho lektvaru proti bradavicím, byla tučná závěť... takovej velikánskej broskvovej koláč; kousek dostala obec Nové Kartágo, kousek univerzita, kousek Martin otec a takovejhle kouštínek dostala Martička.

NICK *(už se nezná)*: Možná... možná že by se bėjvali měli můj tchán a ta čarodějnice s bradavicema dát dohromady, poněvadž on byl taky taková bílá myš.

JIŘÍ *(popichuje Nicka)*: Vážně?

NICK *(už úplně grogy)*: Bodejť... byla to taková kostelní myš. *(Oba se dlouho smějí, ale je to smutný smích... pozvolna přestávají, až zmlknou.)* Ale vaše žena nemluvila o žádný maceše...

JIŘÍ *(zauvažuje)*: No... ona to možná není ani pravda.

NICK *(přimhouří oči)*: A možná že jo.

JIŘÍ: Možná že jo... možná že ne. Ale já myslím, že ta vaše historka je stejně o moc hezčí... ta historka o nadmutý ženušce a... o tchánovi – pastorovi.

NICK: On nebyl žádněj pastor – byl to boží muž.

JIŘÍ: Pravda.

NICK: A moje žena nebyla nadmutá... ona se nafoukla.

JIŘÍ: Pravda, pravda.

NICK *(se zachechtá)*: Nesmíte to plíst.

JIŘÍ: Promiňte... já už nebudu. Promiňte.

NICK: Tak fajn.

JIŘÍ: Je vám ovšem jasný, že jsem s váma neved tenhle rozhovor proto, že by mě snad zajímaly vaše strašlivý osudy, nýbrž proto, poněvadž právě vy jste tou hrozbou, která bezprostředně ohrožuje m ů j osud. A že chci dostat do ruky usvědčující materiál.

NICK *(se ještě pořád baví)*: ...Právě... právě.

JIŘÍ: Já jako... že jsem vás varoval... byl jste varován.

NICK: Byl jsem varován. *(Usměje se.)* Víte, mě ze všeho nejvíc štvou takoví pořouchlíci jako jste vy. Takoví saláti jako jste vy jsou vůbec nejhorší.

JIŘÍ: To máte pravdu... my jsme pořouchlíci. Tu vám vrazíme loket do vašeho ocelově modrého oka... tu zas koleno do vašeho osmnáctikarátového ohanbí... my jsme vůbec ty nejhorší.

NICK: Právě.

JIŘÍ: Copak, já jsem rád, že mi nevěříte... já vím, že máte na svý straně dějiny a všechno...

NICK: M – hm. Vy máte na svý straně dějiny... já mám na svý straně biologii. Dějiny, biologie.

JIŘÍ: Já si to nepletu.

NICK: Ale není to vidět.

JIŘÍ: Že ne? Já měl dojem, že jsme se dohodli, že nejdřív převezmete katedru dějin a pak teprv celej podnik. Pěkně jedno po druhým... rozumíte.

NICK *(se protáhne... lebedí si... pokračuje ve hře)*: Kde-pá-áák!... já jsem si to představoval takhle... prvně bych se tady se vším obeznámil, nějakou dobu bych se tady jen tak promenoval, zjistil, kde je jaký chatrný místečko, pěkně ho vyflikoval, ale přitom

tam nechal svou vizitečku... stal bych se, abych tak řekl... realitou a pak bych se proměnil v... jak bych se vyjádřil...?

JIŘÍ: V nutnost.

NICK: Přesně tak... v nutnost. Rozumíte... převzal bych od starších kolegů nějakou tu přednášku, založil bych si nějaký ten vlastní kroužek... obhospodařil bych pár příslušnejch paniček...

JIŘÍ: Teď jste u toho! Můžete převzít přednášek kolik chcete, může se vám v tělocvičně shromáždit třeba celý výkvět mládeže, ale dokud nezačnete obhospodařovat příslušné paničky, tak jste vlastně ještě nezačal pracovat. Cesta k mužovu srdci vede přes postel jeho manželky. Na to nikdy nezapomeňte!

NICK (*hraje dál*): Však já vím.

JIŘÍ: A naše ženský nejsou o nic lepší než „puntas“ – tak se totiž říká v Jižní Americe nočním múzám. Víte, jak je to v Jižní Americe?... V Riu? Víte, co ty puntas dělají? Syčej... jako husy... postávají na ulicích a syčej na člověka... jako hromada hus.

NICK: Stádo.

JIŘÍ: Cože!?

NICK: Stádo... stádo hus... žádná hromada... stádo.

JIŘÍ: No, když už to musíte mít tak na chlup, tak ornitologicky, tak teda hejno... žádný stádo, h e j n o.

NICK: Hejno? Ne stádo?

JIŘÍ: Ne, hejno.

NICK (*zvadne*): Ach tak!

JIŘÍ: Ach tak. Ano, ano... zkrátka a dobře postávají na ulicích a syčej na vás jako hromada hus. Všechny paničky z fakulty postávají v Novém Kartágu ve městě před samoobsluhou a syčej o překot jako hromada hus. Tamtudy vede cesta k moci – obhospodařte je všechny!

NICK (*ještě pokračuje ve hře*): Dám na to krk, že máte pravdu!

JIŘÍ: To mám!

NICK: A dám krk na to, že vaše žena je ta největší husa z celého stáda. Když je její otec rektor.

JIŘÍ: To se ví! Na to můžete dát tu vaši dějinnou nutnost.

NICK: Tak, tak, holenku. (*Mne si ruce.*) Takže bych ji měl zahnat do kouta a skočit na ni jako nějaký čokl. Co?

JIŘÍ: No, to byste jistě měl!

NICK (*se dívá chvíli na Jiřího, zatváří se znechuceně*): Poslyšte... snad nemáte chuť brát to vážně?

JIŘÍ (*mu připije*): Kdepak, broučku... v y máte chuť brát to vážně a máte z toho nohy.

NICK (*v úžasu vybuchne*): Já!

JIŘÍ (*klidně*): Ano... vy.

NICK: Nedělejte si legraci.

JIŘÍ (*otcovsky*): Kéž by!... Jestli chcete, tak bych vám dal jednu dobrou radu...

NICK: Dobrou radu? Vy? (*Rozesměje se.*)

JIŘÍ: Vy ještě nic neumíte... mějte uši natažený a pěkně poslouchajte.

NICK: Nechte si to.

JIŘÍ: Já vám chci dát dobrou radu.

NICK: Ach, bóže nebeskej...!

JIŘÍ: Tady je pohyblivej písek, tady se propadnete...

NICK: Pánové...!

JIŘÍ: ...dřív než se nadějete... tady vás to pohltí...

(*Nick se zasměje.*)

Hnusíte se mi sice už jako typ a vy osobně jste takovej samolibej neřád, ale chci vám dát na cestu záchranej pas. SLYŠÍTE?

NICK (*se ještě pořád směje*): Slyším. Poslech je znamenitej.

JIŘÍ: JAK MYSLÍTE!

NICK: Drahunko!

JIŘÍ (*ticho, potom klidně*): JAK MYSLÍTE... jak je libo. Vy to chcete zahrát bez not, pravda? Ono vám všechno tak jako tak vyjde, protože je tak psáno v dějinách, pravda?

NICK: Pravda... pravda. Jen si klidně štrikuj dál, babičko... já se neztratím.

JIŘÍ (*po chvílce ticha*): Já jsem se snažil... já jsem se vážně snažil přiblížit... já jsem se snažil...

NICK (*pohrdavě*): ...navázat kontakt?

JIŘÍ: Ano.

NICK (*totéž*): ...najít společnou řeč?

JIŘÍ: Ano... přesně tak.

NICK: Ach, jak dojemné... to by člověka zrovna rozplakalo... fakt! (*S náhlou prudkostí.*) Jděte NĚKAM!

JIŘÍ (*krátká pauza*): Cože?

NICK (*výhružně*): Slyšel jste, ne?

JIŘÍ (*se dívá na Nicka, ale nemluví k němu*): Člověk se loptí, aby vybudoval nějakou civilizaci... aby... vytvořil společnost, která by spočívala na zásadách... na zásadních zásadách... vynakládá úsilí, aby objevil v přírodním řádu obecný smysl, v protipřírodním chaosu lidské duše mravní princip, vytváří vládní systémy i umění a dojde k názoru, že by se měly ztotožňovat... přivede to až k tomu nejsmutnějšímu bodu... k bodu, kdy má co ztratit... a vtom z ničeho nic, nad vší tou moudrou hudbou, nad všemi těmi tóny lidského snažení a budování zazní D i e s i r a e. A co to je? Co ten trubač vytrubuje? Jděte NĚKAM! Ono je to nejspíš spravedlivý, po všech těch letech... jděte někam...

NICK (*krátká pauza... potom zatleská*): Haha! Bravo! Haha! (*Nepřestává se smát.*)

A vstoupí MARTA, vede DRAHUNKU, která je ještě pobledlá, ale statečně se usmívá.

DRAHUNKA (*vznešeně*): Děkuju vám... děkuju vám.

MARTA: Tak tady nás máte... ještě se trochu motáme... ale už jsme zase na nohách.

JIŘÍ: Juchajdá!

NICK: Cože? Ach... Ach tak. Ahoj, Drahunko... je ti líp?

DRAHUNKA: Trošinku, miláčku... ale radši si sednu.

NICK: Správně... pojd si sednout ke mně.

DRAHUNKA: Děkuju, miláčku.

JIŘÍ (*polohlasně*): Jak dojemné.

MARTA (*Jiřímu*): Tak co, nechceš se omluvit?

JIŘÍ (*loupne očima*): Za copak, Martičko?

MARTA: Za to, že se tady tý děvence udělalo z tebe zle! Za copak jinýho?

JIŘÍ: Ze mě se jí zle neudělalo.

MARTA: Jakpak ne!

JIŘÍ: Ze mě ne!

DRAHUNKA (*gestem papeže*): Ale ne... ne.

MARTA (*Jiřímu*): A z kohopak teda?... Tady z toho samečka? Přece se jí neudělalo zle z jejího vlastního muže?

JIŘÍ (*ochotně*): M n ě se z tebe taky dělá nanic!

MARTA: TO JE NĚCO JINÝHO!

DRAHUNKA: Ale ne... já... já tu a tam zvracím... totiž... mně se hned udělá zle... jen tak... z ničeho nic.

JIŘÍ: Skutečně?

NICK: Když ty jsi taková... křehounká, Drahunko.

DRAHUNKA (*pyšně*): Já zvracím odjakživa.

JIŘÍ: Pravidelně. Jako Big Ben.

NICK (*je to výstraha*): Dejte si pozor!

DRAHUNKA: A přitom lékaři říkají, že jsem naprosto v pořádku... organicky.

NICK: Jakpak bys nebyla.

DRAHUNKA: Představte si, že jsem si zrovna před svatbou uhnala... zápal slepýho střeva... aspoň si všichni m y s l e l i, že je to zápal slepýho střeva... ale pak se ukázalo, že to je... že to byl... *(krátce se zasměje)* ...planej poplach.

JIŘÍ a NICK si vymění pohledy.

MARTA *(Jiřímu)*: Dej mi něco k pití. *(Jiří jde k baru.)* Z Jiřího se dělá každému nanic – když byl náš syn malej, tak...

JIŘÍ: Nech toho, Marto...

MARTA: ...v jednom kuse zvracel, vinou Jiřího...

JIŘÍ: Povídám, nech toho.

MARTA: Došlo to tak daleko, že jakmile Jiří vešel do pokoje, kluk začal okamžitě vrhnout a...

JIŘÍ: ...pravá příčina, proč *(vyštěkne ta dvě slova)* náš syn... v jednom kuse zvracel, moje milovaná choti, byla prostě a jednoduše ta, že nemoh vystát, jak se s ním v jednom kuse muckáš, jak vždycky vtrhneš do jeho ložnice s rozevlátým kimonem, jak se s ním v jednom kuse muckáš a dejcháš mu do obličeje výpary alkoholu a jak mu rukama jezdíš po – ...

MARTA: TÁK? A to byl taky asi ten důvod, proč dvakrát do měsíce utíkal z domova, co? *(Teď mluví k hostům.)* Dvakrát do měsíce! Šestkrát do roka!

JIŘÍ *(rovněž hostům)*: Náš syn utíkal v jednom kuse z domova, protože na něj tadyhle Marta pořád dotírala.

MARTA *(ječí)*: V ŽIVOTĚ JSEM NA TOHO NEŘÁDA NEDOTÍRALA!

JIŘÍ *(podává Martě skleničku)*: Pokaždý, když jsem přišel domů, tak ke mně příběh a říkal: „Maminka mě ne nechá na pokoji!“ Fakticky.

MARTA: Ty lháři jeden!

JIŘÍ *(pokrčí rameny)*: Bylo to tak. To se nedá nic dělat... nedalas mu prostě pokoj. Připadalo mi to trapný.

NICK: Když vám to připadalo tak trapný, tak proč o tom mluvíte?

DRAHUNKA *(káravě)*: Ale miláčku...!

MARTA: Správně! *(Nickovi.)* Děkuju, pusinko.

JIŘÍ *(všem)*: Já jsem o něm vůbec nechtěl začínat... byl bych ten nejšťastnější člověk, kdyby se o tý záležitosti vůbec nedeбатovalo... nikdy o tom nechci mluvit...

MARTA: Ale chceš.

JIŘÍ: Když jsme sami – to snad.

MARTA: Však jsme sami!

JIŘÍ: E?... Nikoliv, moje milovaná... máme hosty.

MARTA *(se chtivě podívá na Nicka)*: To máme.

DRAHUNKA: Mohla bych dostat trochu brandy? Já bych měla chuť na trošku brandy.

NICK: Snad bys už neměla.

DRAHUNKA: Ale proč ne, miláčku?

JIŘÍ *(jde znova k baru)*: To se ví, jen ať se naleje!

NICK: Drahunko, já mám dojem, že bys...

DRAHUNKA *(s přídechem nedůtklivé umíněnosti)*: Ale m i - l á č k u, to mě postaví na nohy... já ještě nestojím moc pevně na nohách...

JIŘÍ: Bodejť byste stála pevně na nohách po půlce flásky... to chce dorazit!

DRAHUNKA: No. *(Martě.)* Já strašně ráda brandy... vážně.

MARTA *(poněkud roztržitě)*: Fajn.

NICK *(se vzdává)*: No, když myslíš...

DRAHUNKA *(už je skutečně podrážděná)*: Já vím nejlíp, co mám a co nemám.

NICK *(už hodně nevlídně)*: Ano... to jistě.

DRAHUNKA *(Jiří jí podá koňak)*: Mňam, mňam. Děkuju vám. *(Nickovi.)* To se ví, že vím, miláčku.

JIŘÍ (*zadumaně*): Taky jsem píval brandy...

MARTA (*úkradkem*): A taky jsi píval sušené Martini...

JIŘÍ (*ostře*): Buď zticha, Marto!

MARTA (*dá si ruku na pusu jako malá holčička*): Jéjda!

NICK (*něco mu matně bleskne hlavou*): Jak?

JIŘÍ (*to chce zatušovat*): Ale nic... nic –

MARTA (*jako Jiří*): Tak jste si to všechno vypovídali, páno-
vé, co jsme byly my pryč? Jestlipak vám Jiří vyložil
věci ze svého hlediska? Jestlipak vás dojal k slzám?

NICK: Ale ne...

JIŘÍ: Ne, ale víš, co jsme dělali?... my jsme tak říkajíc
kolem sebe tancovali.

MARTA: Vážně? I vy šibalové!

DRAHUNKA: Já strašně ráda tančím.

NICK: Ale on to takhle nemyslel, Drahunko.

DRAHUNKA: To vím taky. Přece spolu nebudou tančit
dva chlapi, propánakrále!

MARTA: To ani nespustil o tom, kam to až moh dotáhnout
nebejt tatínka? Jak mu jeho vysoké morální
zásady nedovolily, aby se byl i jen p o k u s i l si
polepšit? Ne?

NICK (*váhavě*): Ne...

MARTA: Ani nedošel k tomu, jak chtěl vydat tu pitomou
knížku a jak mu to tatínek nedovolil?

NICK: Knížku? Ne.

JIŘÍ: Marto, prosím tě...

NICK (*ji povzbuzuje*): Knížku? Jakou knížku?

JIŘÍ (*prosí*): P r o s í m t ě. Prostě knížku.

MARTA (*s pòsměšným úžasem*): Prostě knížku!

JIŘÍ: Marto, prosím tě!

MARTA (*takřka zklamaně*): Tak on vám zřejmě tu truchli-
vou historii nevykládal? Copak je to s tebou, Jiří?
Snad jsi se nevzdal?

JIŘÍ (*klidně a vážně*): Kdepak. Jenom si na tebe musím

vymyslet nějaký nový způsob boje. Snad nějakou
partyzánskou taktiku... třeba přivodit vnitřní roz-
vrat... ještě nevím. Prostě něco.

MARTA: Tak až to budeš mít vymyšlený, tak mi dej vědět.

JIŘÍ (*zvesela*): Stane se, moje milovaná.

DRAHUNKA: A pročpak si nezatančíme? Já bych si hroz-
ně ráda zatančila.

NICK: Drahunko...

DRAHUNKA: Ale já c h c i tančit! Ať začne tanec!

JIŘÍ: Tak dobře!... Když tanec – tak tanec!

DRAHUNKA (*už je zase jako med. Martě*): To jsem ráda...
já strašně ráda tančím. Vy ne?

MARTA (*s pohledem na Nicka*): Ale... jo... to není špatnej
nápad.

NICK (*je teď doopravdy nesvůj*): Bože.

JIŘÍ: Bože.

DRAHUNKA: Já tančím jako vánek.

MARTA (*bez ironie*): Jo?

JIŘÍ (*vybírá desku*): Marta měla kdysi v jedněch novinách
fotografii... daguerrotyp... to už je dobřejch pětá-
dvacet let... vyhrála tenkrát druhou cenu v takový
tý sedmidenní soutěži v tanci... má na tom obrázku
vyboulený bicepsy, jak podpírá svého partnera.

MARTA: Dej tam laskavě desku a zmlkni, jo?

JIŘÍ: Zajisté, moje milovaná. (*Všem.*) Tak jak to vyřeší-
me? Dáme si smíšenou čtyřhru?

MARTA: Snad si nemyslíš, že budu tančit s tebou?

JIŘÍ (*to rozvází*): Kdepááák!... to jistě ne, když je tady
tenhle. A když tady máme tuhle lehkonožku.

DRAHUNKA: Já budu tančit s kýmkoliv... já budu tančit
třeba sama.

NICK: Drahunko...

DRAHUNKA: Já tančím jako vánek.

JIŘÍ: No tak, děcka... hezky rozpočítat a hajdy na kutě.

Začne hrát hudba... je to druhá věta Beethovenovy sedmé symfonie.

DRAHUNKA (*vstane, tančí sama*): Dy, dy dy d á da, d a – da dy, da dá – da dy da... To je nádhera!

NICK: Drahunko...

MARTA: To stačí, Jiří... přestaň s tím!

DRAHUNKA: Dam, dy dy da da, da – da dy, dam dy dá da da... Uíííí...!

MARTA: Jiří, přestaň s tím!

JIŘÍ (*dělá, že neslyší*): Copak, Marto? Copak?

NICK: Drahunko...

MARTA (*když Jiří zesílí reprodukci*): JIŘÍ! PŘESTAŇ S TÍM!

JIŘÍ: COŽE?

MARTA (*vstane, rozběhne se výhruzně k Jiřímu*): No počkej, ty syčáku...

JIŘÍ (*ihned zastaví desku; mírně*): Co jsi říkala, miláčku?

MARTA: Ty syčáku jeden...

DRAHUNKA (*kteřá ustrnula v pozici*): Vy jste přestal! Pročpak jste přestal?

NICK: Drahunko...

DRAHUNKA (*vyštěkne na Nicka*): Přestaň!

JIŘÍ: Já měl dojem, že se to hodí, Marto.

MARTA: Tys měl dojem, jo?

DRAHUNKA: Ty mě musíš vždycky otravovat, když se bavím.

NICK (*se snaží zůstat slušný*): Promiň, Drahunko.

DRAHUNKA: Tak mi dej pokoj!

JIŘÍ: Pročpak si něco nevybereš sama, Marto? (*Odejde od gramofonu... přenechá to Martě.*) Martička se ujme vlády... naše holčička chce řídit kapelu sama.

DRAHUNKA: Já ráda tancuju a ty mě nenecháš.

NICK: Ale vždyť já jsem r á d, když tančíš.

DRAHUNKA: Tak mi dej pokoj! (*Sedne si... napije se.*)

JIŘÍ: Marta si zvolí nějaký rytmus podle svého gusta... třeba „Svěcení jara“. (*Přejde k Drahunce a sedne si k ní.*) Ťuťu, zajíčku.

DRAHUNKA (*vykvikne*): Jú!

JIŘÍ (*se posměšně zachechtá*): Hahahaha! Tak vybírej, Marto... ukaž, co umíš.

MARTA (*soustředěná na gramofon*): Taky že ukážu!

JIŘÍ (*Drahunce*): Chcete si se mnou zatančit, frcinko?

NICK: Jak jste to řek mojí ženě?

JIŘÍ (*posměšně*): Ježkovy voči!

DRAHUNKA (*se nafrfne*): Ne! Když nemůžu předvést svůj výrazový tanec, tak nebudu tancovat s nikým. Budu tady jenom sedět a... (*Pokrčí rameny... napije se.*)

MARTA (*už tam dala desku... je to pomalý šlágr, který má swing*): No tak, vy tam, jdem na to. (*Popadne Nicka.*)

NICK: Co? A tak... Čau!

MARTA: Čau! (*Tančí pomalu, přitisknutí k sobě.*)

DRAHUNKA (*našpuleně*): A my budeme jenom sedět a koukat.

JIŘÍ: S p r á v n ě .

MARTA (*Nickovi*): Vy ale m u s í t e mít sílu, co?

NICK: M – hm –

MARTA: To já mám ráda.

NICK: M – hm.

DRAHUNKA: Jde jim to, jako kdyby spolu netancovali poprvé.

JIŘÍ: To je známej tanec... oba ho ovládají...

MARTA: Nebudte tak nesmělejší...

NICK: Já... nejsem.

JIŘÍ (*Drahunce*): Je to prastarej rituál, mrouskání opic... starej jak svět.

DRAHUNKA: Jak to myslíte?

NICK s MARTOU *teď tančí každý zvlášť, každý na jedné straně. JIŘÍ a DRAHUNKA sedí mezi nimi; tančí čelem k sobě, nohama pohybují takřka neznatelně, zato jejich těla se vlní v souzvuku... vypadá to, jako kdyby tančili přitisknutí těsně k sobě.*

MARTA: Mně se líbí váš styl.

NICK: Mně se taky líbí váš styl.

JIŘÍ (*Drahunce*): Líbí se jim jejich styl.

DRAHUNKA (*docela jí to nedošlo*): To je prima.

MARTA (*Nickovi*): To mě překvapuje, že vám Jiří nevyložil věci ze svého hlediska.

JIŘÍ (*Drahunce*): Rozkošnej pohled, co?

NICK: Nevyložil.

MARTA: To se divím. (*Martiny repliky mohou případně zapadat do rytmu hudby.*)

NICK: Vážně?

MARTA: No... normálně to vykládá, jakmile se mu k tomu naskytne příležitost.

NICK: No tohle.

MARTA: Ona je to skutečně truchlivá historie.

JIŘÍ: Ty máš ohyzdný vloh, Marto.

NICK: Vážně?

MARTA: Dojala by vás k slzám.

JIŘÍ: Škaredý schopnosti.

NICK: Skutečně?

JIŘÍ: Neprovokujte ji.

MARTA: Provokujte mě.

NICK: Pokračujte.

Dvojice se popřípadě může přiblížit vlnivým pohybem k sobě a zase se od sebe vzdálit.

JIŘÍ: Varuju vás... neprovokujte ji.

MARTA: Varuje vás... neprovokujte mě.

NICK: Já jsem slyšel... povídejte dál.

MARTA (*vědomě mluví ve verších*):

Jiříček měl ambice, ušlechtilé velice,

i když to, co kdys prožil, nebylo jen tak...

JIŘÍ (*s tichou výhružkou*): Marto...

MARTA: Vzal Jiříček tužičku, sepsal o tom knížtičku, leč to jeho první dílo poslední bylo.

No né! Já jsem to zveršovala! Já to zveršovala!

JIŘÍ: Já tě varuju, Marto.

NICK: No... zveršovala. Tak pokračujte.

MARTA: Však tatínek se na ten román mrknul...

JIŘÍ: Je ti jasný, Marto, že si koleduješ o facku?

MARTA: Neříkej!... a byl úplně grogy z toho, co v něm čet.

NICK: Jo?

MARTA: No... byl. Neb hrdinou byl rozpustilý hošík...

JIŘÍ (*vstává*): Tohle si zapovídám!

NICK (*ledabyly*): Nechte si to.

MARTA: ...haha!... rozpustilý hošík, co... e... co zabil mámu a po ní tátu hned.

NICK (*něco mu to připomíná*): Počkat, to přece...

JIŘÍ: PŘESTAŇ, MARTO!

MARTA: A tatínek mu řek... heleďte, něco takového ti prostě nedovolím vydat!

JIŘÍ (*se rozběhne ke gramofonu... vyrvе z něho desku*): A je to! Tanec skončil. A je to! Teď si můžete pokračovat!

NICK: Jak si to představujete?

DRAHUNKA (*šťastně*): Krev! Poteče krev!

MARTA (*hlasitě deklaruje*): A tatínek řek... heleďte, synku, snad si nemyslíš, že bych ti kdy dovolil tenhle škvár vydat? Ani za živěj svět!... dokud tady budeš

profesorem. Jestli tuhle knížku vydáš, tak pole-
tíš!... a po hubě!
JIŘÍ: ZADRŽ! ZADRŽ!
MARTA: Ha ha ha HA!
NICK (*se směje*): Za... drž!
DRAHUNKA: Jú! Krev!... Poteče krev!
MARTA: To je ale nápad! Profesor na takové vážené kon-
servativní instituci v takovém městě jako je Nové
Kartágo a vydal by takovouhle knížku! Jestli si vá-
žíte svého místa, mladíku... vy... vy cápku, tak ten
rukopis prostě vemete zpátky...
JIŘÍ: Já tady nebudu nikomu pro legraci!
NICK: Propánakrále, von tady prej nebude nikomu pro
legraci! (*Směje se.*)

DRAHUNKA *se připojí, ale neví tak docela přesně, čemu
se směje.*

JIŘÍ: Nebudu!
(*Všichni tři se mu smějí.*)
(*Rozzuřeně.*) HRA SKONČILA!
MARTA (*to žene dál*): Jen ať si to někdo představí! Knížka
o klukovi, kterež zavraždí svou matku, zabije tatínka
a předstírá, že to byla všechno nešťastná náhoda!
DRAHUNKA (*bez sebe štěstím*): Nešťastná náhoda!
NICK (*něco se mu vybavuje*): Moment... počkat.
MARTA (*teď svým normálním hlasem*): A chcete vědět, jak
se zachoval náš hrdina? Chcete znát pointu?
JIŘÍ (*se k ní blíží*): Tohle neřekneš!
NICK (*cítí nebezpečí*): Počkat!
MARTA: To se pleteš! Nepřibližuj se ke mně, ty mizero!
(*Ustoupí o kousek.*) Kapituloval, vydal se. Došel domů
a hodil tu knížku do kamen. Spálil ji.
JIŘÍ (*se na ni vrhne*): JÁ TĚ ZABIJU! (*Chytí ji za krk, zápas.*)

NICK: POČKAT! (*Skočí mezi ně.*)
DRAHUNKA (*rozplameněná*): KREV! POTEČE KREV!

Zápas mezi JIŘÍM, MARTOU a NICKEM, výkřiky a pod.

MARTA: ZBABĚLČE!
JIŘÍ: TY MRCHO JEDNA ĎÁBELSKÁ!
NICK: PŘESTAŇTE! PŘESTAŇTE!
DRAHUNKA: KREV! KREV!

*Ostatní tři spolu zápasí. JIŘÍ drží Martu za krk. NICK ho
popadne, odtrhne ho od Marty a praští s ním na zem. Jiří
leží na podlaze; Nick stojí nad ním; MARTA stojí stranou,
drží se za krk.*

NICK: Tak už toho nechte!
DRAHUNKA (*v hlase zklamání*): Jéje... jéje...

*JIŘÍ se dovleče k židli. Bolí ho to, ale spíš to hluboké po-
nížení, než nějaké fyzické poranění.*

JIŘÍ (*ostatní ho pozorují... pauza...*): Dobrá... dobrá... dáme
už pokoj... teď už... dáme pokoj.
MARTA (*tiše, zvolna vrtí hlavou*): Zbabělče. Zbabělče zas-
ranej.
NICK (*Martě, tiše*): Tak už dost... to stačí.

*Chvilka ticha, všichni chodí opatrně po pokoji jako zá-
pasníci, kteří se rozhybávají po pádu.*

JIŘÍ (*stranou*): To nebylo fér, ne.
MARTA: Hrdino.
JIŘÍ (*na pohled se už uklidnil, ale je tu ještě pořád značné
nervové napětí*): Tak tohle bychom měli jednu hru.

Copak budeme dělat dál?

(Marta s Nickem se nervózně zasmějí.)

Pojďte, vymyslíme si něco jinýho. Zahráli jsme si hru „Jak pokořit hostitele“... to už jsme absolvovali... a co budeme dělat teď?

NICK: No... víte...

JIRÍ: NO!... VÍTE! (Zakňourá.) Nóóó... vííte! (Čile.) Jakýpak copak! Přece takový starý mazáci z koleje musej znát ještě jiný hry, ne?... Přece nemáme tak chudej repertoár!

NICK: Snad bychom už...

JIRÍ: Tak počkejme... co bychom si tak dali? Jsou přece všelijaký hry. Co takhle... „Hupky, hupky na hostitelku“? (Nickovi.) Co vy na to? Chcete si zahrát „Hupky, hupky na hostitelku“? Hm? HM?

NICK (dostává trošku strach): Uklidněte se.

MARTA se tiše pochechtává.

JIRÍ: Nebo se to skákání nechá až na potom?

DRAHUNKA (rozjařeně všem připíjí): Hupsky, hupsky na hostitelku!

NICK (Drahunce, ostře): Drž laskavě klapačku, jo?

DRAHUNKA tak učiní, sklenička zůstane v půli cesty.

JIRÍ: Tak vy si to nechcete zahrát? Vy si chcete tuhle hru nechat na potom? A co budem hrát teďka? Něco přece hrát musíme!

MARTA (tiše): Obraz tonoucího.

JIRÍ (s jistotou, ale jeho odpověď není nikomu určena): Já netonu.

DRAHUNKA (Nickovi, uraženě fňuká): Tys mi řek, abych držela klapačku.

NICK (netrpělivě): Mrzí mě to.

DRAHUNKA (procedí): Nemrzí.

NICK (Drahunce, ještě netrpělivěji): Mrzí mě to.

JIRÍ (tleskne do dlaní, hlasitě): Už to mám! Víte, co si zahrajem? „Jak pokořit hostitele“ jsme dohráli... aspoň tohle kolo... to už máme za sebou... a „Hupsky, hupsky na hostitelku“ ještě hrát nechcem – aspoň zatím... ale já vím, co si zahrajem... zahrajem si jednou dokola „Hurá na hosty“. Co tomu říkáte? Copak byste řekli jedný partičce hry „Hurá na hosty“?

MARTA: Proboha! Jiří!

JIRÍ: Mluvit o knížce. O klukovi.

DRAHUNKA: Já tyhle hry nemám ráda.

NICK: Právě... já myslím, že těch her už bylo dost...

JIRÍ: Ale kdepak... nebylo. Vždyť jsme hráli teprv jednu... teď si zahrajem další. Aby nám to šlo do páru.

NICK: Snad bychom...

JIRÍ (autoritativně): TICHŮ! (Všichni poslechnou.) Tak jakpak budeme hrát „Hurá na hosty“?

MARTA: Proboha, Jiří...

JIRÍ: Ty buď zticha! (Marta pokrčí rameny.) Počkejme... počkejme... (Zahloubá se... potom.) Už to mám!... Tak teda... Marta vám... ve své indiskrétnosti... totiž ona to u ní vlastně není indiskrétnost, protože Marta je v podstatě duše prostá a nevinná... zkrátka a dobře, Marta vám řekla... o mém prvním románu, o mém... památníčku... byl bych dal sice přednost tomu, kdyby byla mlčela, ale co tam, to tam, proto jazyk nelam, LEČ! – o čem vám Marta neřekla... o čem vám Martička nepověděla, Marta vám nepověděla, jak to bylo s mým druhým románem. (Marta se na něj podívá s překvapeným zájmem.) Ty nevíš o mém druhém románu, Marto, vid?

MARTA (vážně): Ne.

JIRÍ: Ne. (*Začne mluvit tiše, ale čím dál drsnějším a hlasitějším tónem.*) Víte, ona je to vlastně alegorie, ale dá se to brát i jako takové čistě realistické čteníčko... a je to o jednom rozmilém, mladém párečku, který přivandruje ze Středního západu. Víte, je to taková selanka. TAK TEDY, tenhle roztomilý mladý párek přivandruje ze Středního západu. On je blond, je mu asi třicet a je to vědec, profesor, vědec... a ta jeho myška je taková drobounká ženušinka, která v jednom kuse kloktá brandy... a...

NICK: Tak počkat...

JIRÍ: ...seznámili se, když byli ještě škvřnátká a vždycky si vlezli pod toaletku a tam se kočkovali...

NICK: POČKAT, POVÍDÁM!

JIRÍ: Tohle je moje hra! Vy ostatní jste si svou zahráli. Tohle je zas moje hra!

DRAHUNKA (*zasněně*): Já bych to chtěla slyšet. Já mám strašně ráda historky o lásce.

MARTA: Jiří, proboha...

JIRÍ: TAK DÁL! A tatínek té myšky byl svatý muž, rozumíte, a měl takovou pojízdnou zlodějnu, jejímž obchodním artiklem byl Ježíš, Buddha a tak podobně. A ten svatý muž obíral věrné ovečky – nic víc – prostě je obíral.

DRAHUNKA (*zhloubaně*): To je mi nějak povědomé.

NICK (*hlas se mu trochu chvěje*): Tady už přestává legrace!

JIRÍ: ...a pak ten myščin tatínek umřel a když ho vypáčili, tak z něho vypadly všeliké peníze... peníze pro Ježíška, peníze pro Marii... prostě LUP!

DRAHUNKA (*zasněně, zhloubaně*): Já tuhle historku odněkud znám.

NICK (*s tichou naléhavostí... aby ji probudil*): Drahunko...

JIRÍ: Ale tohle všechno je expozice, to je úplně na začátku

knihy. Zkrátka a dobře, náš blondáček a jeho frau přivandrovali z prérií... (*Zachechtá se.*)

MARTA: To je náramná legrace, Jiří.

JIRÍ: ...děkuji... a usadili se zrovna v takovém městě jako je toto Novoučké Kartágo...

NICK (*výhruzně*): Já myslím, že byste měl přestat, pane!

JIRÍ: Vy myslíte!

NICK (*už ne tak jistě*): Ano. Já... já myslím, že byste měl.

DRAHUNKA: Já mám strašně ráda historky, který jsem už slyšela... ty jsou nejkrásnější.

JIRÍ: Pravdu díte. Náš blondáček přišel sice v kostýmu profesora, ale to bylo jenom přestrojení, poněvadž na štítku jeho zavazadel bylo napsáno něco daleko vznešenějšího... stálo tam D. N.! Dějinná nutnost!

NICK: Snad byste toho už moh nechat...

DRAHUNKA (*se snaží vydumat smysl toho, co slyšela*): Počkej... a co s nima bylo dál?

JIRÍ: Hned. A tak měl zkrátka zavazadla a jedno z těch zavazadel byl žok v podobě té myšky...

NICK: Proč máme tohle poslouchat?

DRAHUNKA: A proč ne?

JIRÍ: Na tom něco je, co říká vaše nevěsta. Ale jednu věc nemoh na blondáčkovi nikdo pochopit – ten jeho žok, tu jeho myšku, představte si, on, celokansaský přeborník v plavání nebo v čem a má takovou myšku a ke všemu o ni tak velice pečuje, že se to vymyká veškerému chápání lidskému... uvážíme-li, že byla konec konců tak trochu prostomyslná...

NICK: To od vás není fair...

JIRÍ: Možná že není. A jak jsem už řekl, ta jeho myška nasávala nezřízeně brandy a většinu času trávila v blinkárně...

DRAHUNKA (*dochází jí to*): Já ty lidi odněkud znám...

JIŘÍ: Neříkejte!... jenže ona byla mimo jiné taky žok na peníze... žok na peníze pro Hospodina, které tatíček vyrval zlatému chrupu nevěřících, pragmatický doplněk k jeho velikému snu... a tak ji musel blondáček spolknout s...

DRAHUNKA (*trošku ji to začíná děsit*): Mně se ta historka nelíbí...

NICK (*kupodivu až prosebně*): Prosím vás... prosím vás... ne.

MARTA: Snad bys měl přestat, Jiří...

JIŘÍ: ...a tak ji musel blondáček spolknout s... PŘESTAT! Chachá!

NICK: Prosím vás... prosím vás... ne.

JIŘÍ: Sepni ručičky, broučku.

MARTA: Jiří...

JIŘÍ: ...a... tady uděláme retrospektivu: Jak Došlo k Svatbě.

NICK: Ne!

JIŘÍ (*triumfálně*): ANO!

NICK (*div nekňučí*): Ale proč?

JIŘÍ: Jak Došlo k Svatbě. Tak k svatbě došlo takhle. Jednoho dne se myška nafoukla, přiběhla k blondáčkovi, vystrčila břicho a řekla: Jen se na mě podívej!

DRAHUNKA (*vstane... je bílá jako stěna*): Mně... se to nelíbí!

NICK (*Jiřímu*): Přestaňte!

JIŘÍ: Jen se na mě podívej... jsem celá nafouklá. „To je nadělení“, řekl blondáček...

DRAHUNKA (*jakoby z dálky*): ...a tak byla svatba...

JIŘÍ: ...a tak byla svatba...

DRAHUNKA: ...a pak...

JIŘÍ: ...a pak...

DRAHUNKA (*hystericky*): CO? A pak CO?

NICK: NE! NE!

JIŘÍ (*jako k dítěti*): A pak břicho z m i z e l o jako kouzlem... pfff!

NICK (*je mu skoro doslova zle*): Pane bože na nebesích...

DRAHUNKA: ...bříško zmizelo...

JIŘÍ (*něžně*): ...pfff!

NICK: Drahunko, já nechtěl... na mou duši, já nechtěl...

DRAHUNKA: Tys... tys jim to řek...

NICK: Drahunko... já nechtěl...

DRAHUNKA (*s nevidanou hrůzou*): Tys... jim to řek! Tys jim to řek! Áááá! Ne, ne, ne, ne! Tos jim přece nemoh říct... ne! ne!

NICK: Drahunko... já nechtěl...

DRAHUNKA (*se chytí za břicho*): Ááááá! Ne!

NICK: Drahunko... berunko... odpusť... já nechtěl...

JIŘÍ (*příkře a trochu znechuceně*): A takhle se hraje „Hurá na hosty“.

DRAHUNKA: Mně se dělá... mně se dělá... špatně.

JIŘÍ: Přirozeně! Jakpak by ne.

NICK: Drahunko...

DRAHUNKA (*hystericky*): Nech mě bejt... mně se dělá... špatně. (*Vyběhne z pokoje.*)

MARTA (*vrtí hlavou, dívá se za utíkající Drahunkou*): Ach bože rozbože.

JIŘÍ (*pokrčí rameny*): Dějiny se opakují.

NICK (*se tiše chvěje*): Tohle jste neměl dělat... tohle jste skutečně neměl dělat.

JIŘÍ (*kliďně*): Nesnáším pokrytectví.

NICK: To bylo kruté... a zlomyslný...

JIŘÍ: ...však ona se z toho dostane...

NICK: ...a zhoubný...

JIŘÍ: ...však ona se vzpamatuje...

NICK: TO BYLO ZHOUBNÝ! PRO MĚ ZHOUBNÝ!

JIŘÍ (*s údivem*): Pro vás!

NICK: PRO MĚ!!

JIŘÍ: Pro vás!!

NICK: ANO!!

JIRÍ: Ach, to je krása. Na mou pravdu, když chceš najít lanýže, vem si k tomu svini. No tak, příteli, dejte si hezky doporádku svůj svazek manželský, sesbírejte střepy, pokud to jde... obšlohněte situaci a udělejte z toho, co dovedete... vydrápejte se znova na nohy.

MARTA (*tiše Nickovi*): Jděte se postarat o svou ženu.

JIRÍ: Tak!... Jděte posbírat střepy a vymyslete si nějakou novou taktiku.

NICK (*cestou do haly, Jiřímu*): Tohle vás bude mrzet.

JIRÍ: Pravděpodobně. Mě všechno mrzí.

NICK: Jenže tentokrát se o to postarám já.

JIRÍ (*tiše*): Bezpochyby. Teď nevíte, jak z té bryndy, co?

NICK: Sehraju s váma partii podle vašich pravidel... budu používat stejných triků jako vy... stane se ze mě to, co o mně tvrdíte.

JIRÍ: To už se stalo... jenže o tom nevíte.

NICK (*celý se uvnitř chvěje*): Ne... nestalo. Ve skutečnosti ne. Ale s t a n e, vážený pane! Budete koukat na ten bič, co jste si na sebe uplet!

JIRÍ: Jděte si dát do pořádku tu spoušť.

NICK (*tiše... důrazně*): Jen počkejte, vážený pane.

Odejde. Pauza. JIRÍ se usměje na Martu.

MARTA: Výborně, Jiří.

JIRÍ: Děkuji.

MARTA: Znamenitě.

JIRÍ: To jsem rád, že se ti to líbilo.

MARTA: Teda... tohle byla čistá práce... to se ti povedlo.

JIRÍ: M – hm.

MARTA: Tolik života jsi už dávno neprojevil.

JIRÍ: Ty ze mě vždycky vytáhneš to nejlepších, beruško.

MARTA: Chm!... taková štvánice na trpaslíky.

JIRÍ: NA TRPASLÍKY?

MARTA: Ty jsi ale vážně neřád.

JIRÍ: Já? Já?

MARTA: Jo. Ty.

JIRÍ: Jestli je tady přední bek trpaslík, beruško, tak to's teda změnila vkus. To ses dala teda na obry?

MARTA: Mně se z tebe dělá nanic.

JIRÍ: Když to děláš ty, tak je všechno v pořádku... ty si můžeš zřejmě stanovit pravidla, jak sama chceš... ty si můžeš klidně lítat jak nakouřenej Arab a sekat do všeho, co se ti namane a když se ti zachce, nadělat jizvy třeba polovině světa. Ale jak to zkusí ten druhej, tak to prr!

MARTA: Ty jeden ubohej...

JIRÍ (*posměšně*): Ale beruško, dyť já to dělal kvůli tobě? Já myslel, že se ti to bude líbit, pusinko? To je přece něco podle tvýho gusta... krev, masakr a tak. Já měl zato, že tě to rozparádí... že ke mně přilítneš úplně bez dechu a melounky ti budou poskakovat?

MARTA: Tys tady ale udělal paseku, Jiří.

JIRÍ (*vyštěkne*): Marto, propánaboha!

MARTA: Fakt... to ti teda řeknu.

JIRÍ (*stěží krotí svůj vztek*): Ty si tady můžeš sedět v té své židli a slintat džin, ty mě tady můžeš pokořovat a rvát mě na kusy... OD VEČERA DO RÁNA!... a je to v naprostém pořádku... je to tak správný...

MARTA: TY TO SNESEŠ!

JIRÍ: Nesesu!

MARTA: SNESEŠ! PROTO SIS MĚ PŘECE VZAL!

Ticho.

JIRÍ (*tiše*): To je zoufale ubohá lež.

MARTA: COPAK TY SIS TO JEŠTĚ POŘÁD NEUVĚDOMIL?

JIŘÍ (*kroutí hlavou*): Ale... Marto...

MARTA: Ruka mi už zemdlela od toho bičování.

JIŘÍ (*na ni v úžasu zírá*): Ty jsi se zbláznila!

MARTA: Třiadvacet let!

JIŘÍ: Ty máš nějaký preludy... Marto, ty máš preludy.

MARTA: TAKHLE JSEM SI TO NEPŘEDSTAVOVALA!

JIŘÍ: Já myslel, že si o sobě nic nenamlouváš. Tohle já nevěděl... To... jsem nevěděl.

MARTA (*zmocňuje se jí vztek*): Nic si o sobě nenamlouvám.

JIŘÍ (*jako kdyby byla nějaký hmyz*): Ne... ne... ty jsi... chorá.

MARTA (*vstane, zaječí*): JÁ TI UKÁŽU, KDO JE CHOREJ!
JÁ TI UKÁŽU!

JIŘÍ (*s ní zalomcuje*): Přestaň! (*Posadí ji zpátky do židle.*)
Tak už přestaň!

MARTA (*klidněji*): Já ti ukážu, kdo je chorej! (*Ještě klidněji.*) Páni, tys měl dneska svůj velkej den, co? No, já tě dorazím... než s tebou skončuju, tak...

JIŘÍ: ...to jako s tím předním bekem?... to mě jako dorazíte společně...? Budeš litovat, žeš kdy řekla slovo o našem synovi!

MARTA (*pohrdavě procedí*): Ty jeden...

JIŘÍ: Já jsem ti přece říkal, že tě varuju.

MARTA: To mi náramně imponuje.

JIŘÍ: Já jsem tě varoval, abys to nehnala moc daleko.

MARTA: To je teprv začátek.

JIŘÍ (*klidně, věcně*): Jsem už tak otupělý, že tě snáším, když jsme spolu sami. Neposlouchám tě... anebo když p o s l o u c h á m, tak všechno profiltruju, eliminuju všechno, na co nemůžu reagovat reflexívně, takže tě vlastně ani neslyším, což je jediná cesta, jak se to dá vydržet.

MARTA: Kecy!

JIŘÍ: Ano... začalas.

MARTA: Kecy!

JIŘÍ: No, takhle můžeš pokračovat do alelujá! Ale až skončíš...

MARTA: Už jsi si někdy poslechl, jak mluvíš, Jiří? Už sis někdy poslechl sám sebe? Ty jsi přece tak šroubovanej... že je to k zblití. Ty mluvíš jako kdybys psal nějaký to tvoje idiotský pojednání.

JIŘÍ: Musím přijít na to, jak na tebe vyvrát.

MARTA: Už jsi na mě vyvrátil, Jiří... už to máš bez práce. Těch třiadvacet let s tebou k tomu dokonale stačilo. Víš, co se stalo, Jiří? Mám to teda říct, c o s e s t a l o ? (*Luskne prsty.*) Už to teda konečně luplo!

JIŘÍ: Obrát list, Marto.

MARTA: Já jsem se nažila... skutečně snažila.

JIŘÍ (*s přídechem hrůzy*): Vždyť ty jsi... netvor...

MARTA: Řvu a mluvím sprostě a nosím v tomhle domě kalhoty, protože někdo je tady nosit musí, ale nejsem netvor. To nejsem.

JIŘÍ: Seš zkažená, požívačná, paličatá, oplzlá, prochlastaná...

MARTA: LUP! Už to udělalo „lup“. Heleďse, já už se s tebou nebudu pokoušet o žádný dorozumění. – Už se o to nebudu pokoušet. Možná že kdysi existoval okamžik, okamžik, jenom okamžiček, kdy mezi námi mohlo nastat dorozumění, kdy jsme se snad ještě mohli přebrodit přes všechny ty nesmyslnosti.

JIŘÍ: Já ti prostě už nevěřím. Už se nenajde... už se nenajde okamžik, kdy bychom se... my dva... mohli sejít.

MARTA (*znova ve zbrani*): To máš asi pravdu, broučku. Člověk se nemůže sejít s n i č í m, a ty jsi přece nic. LUP! Dneska večer to udělalo „lup“. Na tom večírku u tatínka. (*Srší z ní opovržení, ale ozývá se v tom i zuřivost a vědomí prohry.*) Seděla jsem na tom večírku

a dívala se na tebe, seděla jsem tam a dívala se na tebe a dívala jsem se na ty mladší, co byli kolem tebe, na chlapy, který to někam dotáhnou. Seděla jsem tam a dívala se na tebe a tys tam prostě nebyl! A vtom to luplo! Konečně to luplo! A teď to vytroubím do světa a úplně se vykašlu na to, co se bude dít, udělám takovej vejbuch, žes to ještě neslyšel!

JIRÍ (*velmi významně*): Jen to zkus a já tě potřu tvou vlastní zbraní.

MARTA (*s nadějí*): To má bejt výhružka, Jiří?

JIRÍ: Výhružka, Marto.

MARTA (*dělá, že na něj plive*): Dostaneš na frak, broučku.

JIRÍ: Dej pozor, Marto... roztrhám tě na cucky.

MARTA: To bys musel bejt chlap... a mít kuráž.

JIRÍ: Totální válka?

MARTA: Totální.

Ticho... zdá se, že si oba oddychli... že se jim ulevilo.

NICK se vrátí.

NICK (*oprašuje si ruce*): E... už odpočívá.

JIRÍ (*se tiše baví Nickovým klidným a nonšalantním chováním*): Ano?

MARTA: Jo? Už je jí dobře?

NICK: Snad ano. Mě to strašně... mrzí...

MARTA: To nic.

JIRÍ: To je u nás na denním pořádku.

NICK: Už jí bude dobře.

MARTA: Lehla si? Uložil jste ji nahoru? Do postele?

NICK (*si nalívá*): Ne... vlastně ne. E... s dovolením. Je... v koupelně... na podlaze. Leží na zemi.

JIRÍ (*zauvažuje*): Ale... to není zrovna příjemný.

NICK: Ona to má ráda. Říká, že... to chladí.

JIRÍ: Ale já bych řek...

MARTA (*ho umlčí*): Když chce ležet v koupelně na podlaze, tak ať si tam leží. (*Nickovi, vážně.*) Třeba by se jí leželo pohodlně ve vaně?

NICK (*i on vážně*): Ne, ona říká, že leží ráda na zemi... dala pryč rohožku a leží na dlaždičkách. Ona... ona často lehává na dlaždičkách... skutečně.

MARTA (*pauza*): Aha.

NICK: Ona... ji věčně bolí hlava nebo něco a to pak vždycky leží na zemi. (*Jiřímu.*) Je ještě... nějaký led?

JIRÍ: Cože?

NICK: Led. Jestli je ještě nějaký led?

JIRÍ (*jako kdyby to slovo slyšel poprvé*): Led?

NICK: Led. Ano.

MARTA: Led.

JIRÍ (*jako kdyby najednou pochopil*): Led!

MARTA: Hurá!

JIRÍ (*se nehýbá*): Ale ovšem... já dojdu.

MARTA: Jen jdi. (*Ušklíbne se... Nickovi.*) A kromě toho chceme bejt sami.

JIRÍ (*jde pro kbelíček*): To mě vůbec nepřekvapuje, Martičko... to mě vůbec nepřekvapuje.

MARTA (*jako kdyby ji urazil*): Že ne?

JIRÍ: Ani v nejmenším, Martičko.

MARTA (*prudce*): NE?

JIRÍ (*rovněž tak*): NE! (*Už zase klidně.*) Ty se nezastavíš před ničím. (*Sebere kbelík a odchází.*)

NICK (*aby to zamluvil*): Abych vám řek... ona je... taková křehounká... a...

JIRÍ: ...úzká v bocích.

NICK (*se upamatuje*): Ano... správně.

JIRÍ (*u vchodu do haly... ne přátelsky*): A proto nemáte žádný děti? (*Odejde.*)

NICK (za Jiřím): Já nevím... jestli to s tím... („morendo“)
...jestli to s tím má něco... to.

MARTA: A i kdyby, co na tom, ne?

NICK: Prosím?

(Marta mu pošle polibek. Nick se ještě pořád zabývá Jiřího poznámkou.)

Já... cože... ach, promiňte.

MARTA: Povídám... (Pošle mu další polibek.)

NICK (je nesvůj): Aha... ano.

MARTA: Víte co... podejte mi cigaretu... svůdníku. (Nick zaloví v kapse.) Hodnej malej. (Nick jí dá cigaretu.)

M – hm... děkuji.

NICK jí cigaretu zapálí, zapaluje cigaretu a MARTA mu přitom prostrčí ruku mezi nohama, někde mezi koleny a rozkrokem, takže se rukou dostane až na druhou stranu jeho nohy. Nick zřejmě neví, co a jak, ale nepohne se. Marta se usměje, zahýbá trochu rukou.

MARTA: A za to, že seš takovej hodnej, tak mi smíš dát pusu. Pojd'

NICK (nervózně): Víte... já myslím, že bychom ne...

MARTA: Jen pojd', broučku... kamarádkou pusu.

NICK (ještě pořád neví, co a jak): Když...

MARTA: ...dyť já ti neublížím, malinkej.

NICK: ...já nejsem zas tak malinkej...

MARTA: Na to dám krk. Tak pojd'.

NICK (povoluje): Ale co když se vrátí a... nebo...?

MARTA (celou tu dobu přejíždí Nickovi rukou po noze): Jiří?

O toho se nestarej. A pak, kdo by moh co namítat proti jedný kamarádký pusince? Dyť to zůstane na fakultě.

(Oba se tiše zasmějí, Nick trochu nervózně.)

My tady žijeme jako v rodinném kruhu... jak říkává

tatínek... tatínek chce, abysme se vzájemně poznávali... proto dneska taky dělal ten večírek. Tak jen pojd'... ať se trošinku vzájemně poznáme.

NICK: Já ne že bych nechtěl... na mou duši...

MARTA: Seš přece vědec, ne? Tak pojd'... udělej pokus... udělej takovej malej pokus na stařícký Martě.

NICK (už podléhá): ...není přece ještě stará...

MARTA: Správně. Není ještě stará, ale má spousty užitečných zkušeností... spousty.

NICK: Na to dám... na to dám krk.

MARTA (...jak se k sobě pomalu přibližují): A pro tebe to bude příjemná změna.

NICK: Ano... to by jistě byla.

MARTA: A k ženušce by ses vrátil s novým elánem.

NICK (je ještě blíž... skoro šeptá): Ona by nic nepoznala.

MARTA: On to nepozná nikdo.

(Už jsou u sebe. Z toho, co mohl být jenom žert, se rychle stává vážná záležitost, protože Marta to k tomu dohnala. Nemá to žádný bouřlivý charakter, je to spíš pomalé, neustále angažovanější splývání. Marta sedí možná ještě více méně v křesle a Nick je po jejím boku na opěradle. Vstoupí Jiří... zastaví se... chvíli to pozoruje... pak se usměje, potichu se zasměje, pokývne hlavou, otočí se a vyjde, aniž by ho zpozorovali. Nick, který už položil Martě ruku na ňadro, jí teď vjede rukou pod šaty.)

(Ho krotí.) Pozor... pozor! Pomalu, kamaráde. Jenom klid, broučku, Nač ten spěch?

NICK (má ještě pořád zavřené oči): Ale no tak...

MARTA (ho odstrčí): M – m. Až pak, broučku... až pak...

NICK: Jsem přece... biolog.

MARTA (ho chlácholí): Dyť já vím. To je vidět. Ale až pak, jo?

Za scénou je slyšet Jiřího, jak zpívá „Kdo se bojí Virginie...“ MARTA a NICK se od sebe odtrhnou, Nick si otírá ústa, Marta si upravuje šaty. Po uplynutí patřičného intervalu vejde JIŘÍ s kbelíkem na led.

JIŘÍ: ...Virginie,
...Virginie.

Kdo se bojí Virginie Woolf...

Á! Tady máme ledu, že s ním zchladíme celou Čínu a Mandžusko k tomu. *(Nickovi.)* Na ty žlutý bestie si dejte pozor, můj znejmilejší... tvářej se nějak zavile. Přidejte se radši k nám, rozsekáme je na maděru. O prachy se šábnem a budem si žít, jak pámbů ve frankrajchu. Co vy na to?

NICK *(neví tak docela jistě, o čem je řeč)*: E... no jo. Sláva! Led!

JIŘÍ *(s ohavně falešným nadšením)*: Správně! *(Martě, přede jako kočka.)* Martičko... holubičko moje... ty zrovna záříš.

MARTA *(ledabyle)*: Děkuju.

JIŘÍ *(zvesela)*: Tak počkejme. Tuto máme led...

MARTA: ...tady...

JIŘÍ: Tuto, Marto. Tuto je naprosto správné... je to jenom poněkud... archaické... jako ty.

MARTA *(podezíravě)*: Copak tě tak rozveselilo?

JIŘÍ *(ignoruje její poznámku)*: Tak počkejme... Tuto je led. Mám někomu nalejt? Marto, mám ti nalejt?

MARTA *(hazardérsky)*: Nalejt... proč by ne?

JIŘÍ *(bere její skleničku)*: No ovšem... proč by ne? *(Prohlíží si skleničku.)* Ale Marto, tys ohlodala skleničku!

MARTA: Neohlodala.

JIŘÍ *(Nickovi, který stojí u baru)*: Vidím, že jste si už posloužil sám, to jsem rád... to jsem moc rád. Já jen našenkiju tadyhle Martě a už to může začít.

MARTA *(s podezřením)*: Co může začít?

JIŘÍ *(pauza... uvažuje)*: Vím já? Máme přece večírek, ne? *(Nickovi, který přišel od baru.)* Šel jsem v hale kolem vaší ženy. Totiž – šel jsem kolem koupelny a tak jsem tam nakouk. Spí sladce... tak sladce. Spinká jako pařez... a dokonce si cucá paleček.

MARTA: Jéje!

JIŘÍ: Je stočená do klubíčka jak embryo a cucá a cucá.

NICK *(je mu to trochu nepříjemné)*: Snad jí nic není.

JIŘÍ *(demonstrativně)*: Ale kde! *(Podá Martě skleničku.)* Tady máš.

MARTA *(ještě pořád ve střehu)*: Děkuju.

JIŘÍ: A teď ještě něco pro mě. Teď přijdou na řadu řadoví bojovníci.

MARTA: Kdepak, broučku... ty nepřijdou na řadu nikdy.

JIŘÍ: Ale jdi, Martičko... to snad ne.

MARTA: Ty že seš řadovej bojovník? No, řadovej bys byl... to by souhlasilo, ale bojovník... kdepak! Ty jsi dávno složil zbraně, příteličku, a bez zbraně se člověk nikam nedostane... *(dodatečně)* leda do hrobu.

JIŘÍ *(se zachechtá, vezme si skleničku)*: Drž se této víry, Marto... pěkně si ji hejčkej... a choď se s ní laskat. Pokud jde o mě, já si teď tady sednu... když prominete... já si tamhle sednu a budu si číst knížku. *(Přejde ke křeslu, které je odvrácené od středu pokoje, ale není daleko od hlavních dveří.)*

MARTA: Cože si budeš?

JIŘÍ *(klidně, zřetelně)*: Budu si číst. Číst. Číst. Číst! Copak nevíš, co to slovo znamená? *(Vezme knížku.)*

MARTA *(stojí)*: Co tím chceš říct? Co je to s tebou?

JIŘÍ *(až příliš klidně)*: Nic se mnou není, Marto... budu si číst knížku. To je všechno.

MARTA *(s podivným vztekem)*: Máme přece společnost!

JIŘÍ *(přetrpčlivě)*: Vždyť já vím, miláčku... *(podívá se na*

hodinky) ...jenže jsou čtyři pryč a já si touhle dobou vždycky čtu. Jenom si... (propustí ji malým pokynem) ...klidně vyřídí svoje záležitosti... já tady budu jako pěna...

MARTA: Čteš si přece odpoledne! Čteš si ve čtyři odpoledne... nečteš si ve čtyři ráno! Nikdo si nečte ve čtyři ráno!

JIRÍ (*se zabere do knihy*): Ale no tak.

MARTA (*s úžasem Nickovi*): Von si bude číst knížku... ten neřád si bude číst knížku!

NICK (*se pousměje*): Už to tak vypadá. (*Přejde k Martě, vezme ji kolem pasu. Jiří to samozřejmě nevidí.*)

MARTA (*dostane nápad*): My se tady můžem zatím bavit spolu, ne?

NICK: To si myslím.

MARTA: My se tady budem zatím spolu bavit, Jiří.

JIRÍ (*ani nevzhledne*): M – hm. Fajn.

MARTA: Třeba se ti to nebude zamlouvat.

JIRÍ (*vůbec nevzhledne*): Ale co tě vede... jen do toho... jen obveseluj svoje hosty.

MARTA: Jenomže já se budu taky obveselovat.

JIRÍ: Dobrá... dobrá.

MARTA: Haha. Ty jsi ale povedenej, Jiří.

JIRÍ: M – hm.

MARTA: Ale já jsem taky povedená, Jiří!

JIRÍ: Ano Martičko, to jsi.

NICK vezme Martu za ruku a přitáhne se ji k sobě. Chvilí se nehýbají, pak se políbí, dost dlouze.

MARTA (*potom*): Víš, co dělám, Jiří?

JIRÍ: To nevím, Martičko, copak?

MARTA: Já tady obveseluju našeho hosta. Obírám se tady jedním naším hostem.

JIRÍ (*ani nevzhledne, zdá se, že je zabraný do četby*): To je dobře. Kterýmpak?

MARTA (*rozzuřeně*): Kristepane, ty seš ale číslo! (*Odtrhne se od Nicka... přejde do zorného pole Jiřího. Nestojí tak docela pevně na nohou a vrazí do zvonkohry u dveří nebo o ni zavadí. Zvonky zacinkají.*)

JIRÍ: Marto, někdo zvoní.

MARTA: Nech toho. Povídám, že se tady obírám jedním naším hostem.

JIRÍ: No fajn... fajn. Jen tak dál.

MARTA (*se zarazí, neví, co má dělat*): Cože? Fajn?

JIRÍ: Ano, fajn... buď ráda.

MARTA (*oči se jí zúží, hlas jí ztvrdne*): Já vím, kam to chceš dostat, ty rošťáku...

JIRÍ: Právě jsem se dostal na stránku stočiria...

MARTA: Nech si to! Tohle si laskavě odpusť! Ty jeden mizernej... ale já ti to ukážu!

JIRÍ (*se rychle otočí, podívá se jí do obličejů... a řekne s hlubokým odporem*): Ale proč... ukaž to jemu, Marto... on to ještě neviděl. P r a v d ě p o d o b n ě to ještě neviděl. (*Otočí se na Nicka.*) Že jste to ještě neviděl?

NICK (*se od něho odvrátí, ve tváři výraz znechucení*): Ztratil jsem k vám veškerou úctu.

JIRÍ: A k sobě jistě taky... (*Ukazuje na Martu.*) Nevím, nevím, kam ta dnešní mládež spěje.

NICK: Copak vy... copak vám na tom...

JIRÍ: ...nezáleží? To jste uhod... ani za mák. Tak si jen klidně naložte ten ranec špinavýho prádla na rameno a odnešte si ji...

NICK: Jste nechutnej!

JIRÍ (*v úžasu*): Protože vy se chystáte hupsnout na Martu, tak jsem já nechutnej? (*Propukne ve výsměšný chechtot.*)

MARTA (*Jiřímu*): TY PRASÁKU! (*Nickovi.*) Běžte napřed, jo? Běžte napřed do kuchyně. (*Nick se nehýbá, Marta*

jde k němu, obejmě ho.) No tak, broučku... prosím tě, počkej na mě... v kuchyni... buď hodnej malej. (Nick se nechá políbit, šlehne očima po Jiřím, který je už zase zády k nim, a odejde. Marta se pomalu otočí na Jiřího.) Tak poslouchej...

JIŘÍ: Já bych si radši čet, Marto, jestli nemáš nic proti tomu...

MARTA (*vztekem skoro pláče, její bezmocnost ji přivádí k šílenství*): To teda mám! Ale teď dobře poslouchej! Jestli těch fórů nenecháš, tak to udělám, to ti teda přísahám. Přísahám ti, že pudu za tím klukem do kuchyně a vemu ho nahoru a...

JIŘÍ (*se k ní prudce otočí... řekne nahlas... s odporem*): NO A?

MARTA (*si ho chvíli měří... potom pokývne hlavou a pomalu couvá pozpátku ke dveřím*): Jak myslíš... jak myslíš... když to chceš... máš to mít.

JIŘÍ (*smutně, tiše*): Můj bože, Marto, když toho kluka tak strašně chceš... tak si ho měj... ale prosím tě, udělej to bez obalu. Nemaskuj to těma... těma... parádičkama.

MARTA (*zoufalá*): Budeš litovat, že mě kdy napadlo si tě vzít. (*U vchodu do haly.*) Budeš proklínat den, kdy ses rozhodl přijít na tuhle školu. Budeš litovat, že jsi zahodil svoje možnosti. (*Odejde.*)

Ticho, Jiří sedí ještě pořád v křesle a dívá se upřeně před sebe. Poslouchá... ale není slyšet ani hlásku. Navenek je klidný, vrátí se ke své knize, chvíli čte, potom vzhlédne... Uvažuje.

JIŘÍ: „A západ, který klesá pod břemenem ochromujících aliancí a který je zatížený morálkou příliš strnulou, aby se dokázala přizpůsobit běhu událostí, musí... nakonec zahynout.“

Krátce a lítostivě se zasměje... vstane, knihu v ruce. Chvilí stojí... za scénou se ozve Martin smích, pak řinkot nádobí... pak rychle sebere veškerou zuřivost, která se v něm nahromadila... zachvěje se... podívá se na knihu, již drží v ruce a s výkřikem, který je něco mezi zavrčením a zavytím, mrští knihou do zvonkohry. Zvonky na sebe narazí a divoce se rozcinkají.

JIŘÍ (*zařve*): Budeš litovat, Marto. Budeš!

OPONA

TŘETÍ DĚJSTVÍ

ZAŽEHNÁNÍ ZLÝCH DUCHŮ

Vejde MARTA, mluví sama k sobě.

MARTA: Hej! Hola!... Kde jste kdo?... *(Je vidět, že je jí všechno jedno.)* Tak vy tak? No, jen se na mě vykašlete; jen mě utrhňte jako náky... jak se tomu říká... psí víno a hodte mě za hlavu jak podkovu na cestě... Jiří? *(Rozhlédne se.)* Jiří? *(Ticho.)* Jiří! To ses někam schoval nebo co? *(Ticho.)* JIŘÍ! *(Ticho.)* Šmarjá... *(Jde k baru, naleje si a sama se baví scénou, kterou si sehrává.)* Zrazena! Opuštěna! Vyhodili mě na mráz jako prašivýho psa. HA! Chtěla bys něco pít, Martičko? Ano, děkuji ti, Jiří; to je od tebe velmi laskavé. Ale Martičko, vždyť já bych pro tebe udělal všechno na světě. Opravdu, Jiří? Však já bych pro tebe taky udělala všechno na světě. Opravdu, Martičko? Zajisté, Jiříčku. Martičko, já jsem ti křivdil. Já jsem ti taky křivdila, Jiříčku. KDE JSTE KDO!!! Hupsky, hupsky na hostitelku! *(Začne se chechtat, převálí se do křesla; uklidní se, vypadá poraženě a řekne tiše.)* Povídali. *(Ještě tišeji.)* Po – ví – da – li. *(Žvatlá jako dítě.)* Tatínku? Tatínku? Martička je opuštěná. Vydaná všanc vlastním neřestem v... *(podívá se na hodinky)* ...bůhví kolik ráno. Tatínku, bílá myško! Ty máš vážně červený oči? Máš? Ukaž! Jéje! Máš! Máš! Tatínku, ty máš proto červený oči... poněvadž v jednom kuse plá-

češ, vid', tatínku? Ano, pláčeš. V jed – nom ku – se pláčeš. NECHTE TOHO SCHOVÁVÁNÍ, NEŘÁDÍ, AŽ JSTE VENKU, NEŽ NAPOČÍTÁM PĚT! *(Pauza.)* Já taky v jednom kuse pláču, tatínku. V jed – nom ku – se pláču; jenomže v hloubi duše své, takže to nikdo nevidí. V jednom kuse pláču. A Jiříček taky v jednom kuse pláče. Oba v jednom kuse pláčeme a víš, co děláme? Pláčeme a pak ty slzy vemem a dáme si je do ledničky, do mrazicího prostoru *(začne se smát)* a když zmrznou *(směje se čím dál víc)* tak... tak si ty kostičky ledu... házíme... do pití. *(Stále větší smích, který však není jenom smích, po chvíli ticha, střízlivěji. Smutně.)* Od té doby, co jsem si tě vzala, broučku, musím nosit na svých očích stírače... Marto, ty ještě budeš psát texty k šlágrům. *(Zachřestí ledem ve sklenici.)* CILILINK! *(Opakuje to.)* CILILINK! *(Zachichotá se, ještě to několikrát opakuje.)* CILILINK! CILILINK! CILILINK!

Zatímco MARTA dělá cililink, vejde NICK; zůstane stát u dveří do haly a pozoruje ji; pak vejde.

NICK: Kristepane, ty už ses taky zbláznila?

MARTA: Cililink?

NICK: Povídám, jestli ses už taky zbláznila...

MARTA *(si to rozváží)*: Nejspíš...

NICK: Všichni jste se zbláznili; přijdu dolů a co nevidím...

MARTA: Co nevidíš?

NICK: Moje žena je už zase v koupelně, má v ruce flašku a mrká na mě... mrká na mě!...

MARTA *(smutně)*: Vona na tebe nikdy nemrkala; to je zlý.

NICK: Už zase leží na podlaze, na dlaždičkách, stočená do klubíčka a seškrabuje z flašky od brandy nálepku...

MARTA: ...to nám nevrátěj zálohu...

NICK: ...já se jí zeptám, co to dělá a ona na mě udělá

Pšť! von nikdo neví, že jsem tady; a pak přijdu sem a tady najdu tebe, jak sedíš a děláš cililink! Prokristapána! Cililink!

MARTA: CILILINK!

NICK: Všichni jste se zbláznili.

MARTA: Ano, to je smutná pravda.

NICK: Kde je tvůj muž?

MARTA: Zmizel. Pfff!

NICK: Všichni jste praštěný!

MARTA (*napodobuje cizí přízvuk, v originále irská angličtina*): JÓ, k tomu se utíkáme, když neskutečnost světa příliš těžce doléhá na naše ubohé hlavinky. (*Normálním tónem.*) Nevzrušuj se a poddej se tomu, nejseš o nic lepší než ostatní.

NICK (*omrzele*): Já myslím, že jsem.

MARTA (*se skleničkou u úst*): V některých oborech seš rozhodně padavka...

NICK (*sebou šubne*): Prosím...?

MARTA (*zbytečně nahlas*): Povídám, že v některých oborech seš...

NICK (*i on příliš hlasitě*): Je mi líto, že seš zklamaná.

MARTA (*vříská*): Já jsem neřekla, že jsem zklamaná, ty chytřej!

NICK: Měla bys to se mnou zkusit někdy jindy, až nebudeme pít bez přestání deset hodin, třeba...

MARTA (*ještě pořád vříská*): Já jsem nemluvila o tvém potenciálu... já mluvila o tý tvé produkci.

NICK (*tiše*): Ach ták.

MARTA (*rovněž tišeji*): Tvůj potenciál je báječný... parádní. (*Zamrká.*) Přímo parádní! Už dlouho jsem neviděla tak parádní potenciál. Ale padavka seš, broučku, to teda jo.

NICK: U tebe je každej padavka! Tvůj muž je padavka, já jsem padavka...

MARTA (*nad ním mávne rukou*): Všichni jste padavkové!

Já jsem Matka Plodnost a vy jste všichni padavkové. (*Více méně pro sebe.*) Hnusím se sama sobě. Marním život v uhozených, nanicovatelech nevěrách... (*zasměje se lítostivě*) ...rádoby nevěrách. Hupsky, huspky na hostitelku? Nenechte se vysmát! Jste banda nalitech... impotentních mouků. Martička na ně udělá zamilovaný voči, moulové se zaškleběj, mrsknou po ní téma svejma parádníma kukadlama, zaškleběj se ještě víc, Martička si olízne fousky a moulové se vrhnou k baru nabrat kuráže; a když si tu kuráž n a b e r o u, tak přiklušou zpátky k Martičce. Martička se před nima chvilku natřásá, což je pořádně rozdělá... ovšem duševně... a tak se vrhnou znova k baru nabrat ještě trochu kuráže; jejich ženušky a jejich milunky nad tím ohrnou nos – někdy až ke stropu... a to ty mouly zažene zpátky k šenku, kde znova kapánek natančují. A Martulinka zatím sedí, sukni vyhrnutou až nad hlavu a čeká... a může se zalknout. Nodovedeš si představit, jak se člověk d u s í, když má sukni vyhrnutou přes hlavu a čeká na ty mouly – zalknout se může! A pak už v sobě mají konečně kuráže dost a... a tím to končí, broučku. Áchich ouvej, občas se najde nákej ten znamenitej potenciál, ale ouvej! Ouvej, ouvej, ouvej. (*Zvesela.*) Leč takhle už to v civilizovaný společnosti chodí. (*Znovu sama k sobě.*) Všichni ty parádní moulové jsou nakonec ubožátka. (*Ted' Nickovi, vážně.*) V mém životě byl jenom jeden člověk, kterej mě udělal šťastnou. Věříš? Jeden jedinej!

NICK: ...ten... jaks říkala... ten... ten, co sekal tu travu?

MARTA: Ne; na toho jsem už dávno zapomněla. Ale když si na nás dva vzpomenu, tak si připadám jako nějaký voyeur. M – m. Kdepak, toho jsem nemyslela; já myslela Jiřího – samozřejmě. (*Nick nereaguje.*) No... Jiřího, svého muže.

NICK: To nemyslíš vážně.

MARTA: Že ne?

NICK: Toseví že ne! Jiřího?

MARTA: Jiřího.

NICK (*jako když s Martou vtipkuje*): Leda to. Leda to.

MARTA: Ty tomu nevěříš.

NICK (*posměšně*): Jakpak bych nevěřil!

MARTA: Ty vždycky koukáš jenom na šlupku?

NICK (*jízlivě*): Můj ty bože...

MARTA: ...Jiřího, kterej je tam někde venku ve tmě...

Jiřího, kterej je na mě hodnej, ale já mu spílám, kterej mi rozumí, ale já ho od sebe odháním, kterej mě umí rozesmát, ale já udusím smích v hrdle, kterej mě v noci drží, dokud se nezahřeju, ale já ho pokousám do krve; kterej stačí pochopit každou hru, co spolu hrajem, tak rychle, jak rychle měním pravidla; kterej mě umí udělat šťastnou, ale já nechci být šťastná, totiž ne, chci být šťastná. Jiří a Marta: ach běda, přeběda!

NICK (*jako ozvěna – ještě pořád nevěří*): Přeběda!

MARTA: ...kterýmu nemůžu odpustit, že ustrnul... že se na mě podíval, a řekl si: ano, to stačí, kterej se svou láskou ke mně dopustil ohavného, urážlivého a potupného omylu a musí za to pykat. Jiří a Marta: ach běda, přeběda!

NICK (*neví, co si má myslet*): Přeběda.

MARTA: ...kterej je snášenlivej, což je nesnesitelný, kterej je laskavej, což je krutý, kterej dovede mít porozumění, což se vymyká veškerému pochopení...

NICK: Jiří a Marta: ach běda, přeběda!

MARTA: Jednou přijde den... ha! jednou přijde n o c ... nesmyslná, probenděná noc... kdy zajdu moc daleko... a buď tomu člověku zlomím páteř... nebo ho od sebe odeženu navždycky... což je jediný, co si zasloužím

NICK: Já mám dojem, že už nemá celej ani jedinej obratel!

MARTA (*se usměje*): Ale? Ty máš dojem? Milej zlatej, už ti narost hrb od toho sedění nad tím tvým mikrofonem...

NICK: Mikroskopem...

MARTA: ...tak mikroskopem, a přitom pořád nic nevidíš. Ty vidíš všechno, jen do duše nevidíš; ty vidíš jenom ty svoje preparáty a tyhle pitomosti, ale oč vlastně jde, to nevidíš, vid'?

NICK: Když má někdo zlomenou páteř, to poznám; to je vidět.

MARTA: Skutečně?

NICK: To bych řekl.

MARTA: Ach... co ty víš. A to chceš převzít svět?

NICK: Nechme toho.

MARTA: Ty si myslíš, že když někdo ze sebe dělá šaška a chodí ohnutej, že má zlomenou páteř? To je v e š k e r á tvoje moudrost?

NICK: Povídám, nechme toho!

MARTA: Ále ále! Hřebeček začíná vyhazovat, co? Náš valášek je celej divej? HahahaHa!

NICK (*tiše, střela ho zasáhla*): Ty prostě... mlátíš po všem, co ti přijde pod ruku, co?

MARTA (*vítězně*): Ha!

NICK: Hlava nehlava.

MARTA: HA! Já jsem protiletadlověj kulomet. Hahaha-haha!

NICK (*v úžasu*): K čemu ty nesmyslný jatky.

MARTA: Ách, jelimánku ubohej...

NICK: Rozdáváš rány na všechny strany.

Zazvoní zvonkohra u dveří.

MARTA: Běž otevřít.

NICK: Cos to řekla?

MARTA: Abys šel otevřít. Seš snad hluchej?

NICK (*chce mít jasno*): Já že... mám... jít... otevřít?

MARTA: Samozřejmě, ty moulo. Běž otevřít. Snad svedeš aspoň něco; nebo seš i na to moc namazanej? Nedovedeš obsloužit ani dveře?

NICK: Prosím tě, je nutný, abys...

Znova zvonkohra.

MARTA (*křičí*): Jdi otevřít! (*Tišeji.*) Můžeš tady nějakou tu chvíli dělat sluhu. A nastoupit můžeš do hodiny.

NICK: Heleďte se, milostivá, já nejsem váš poskok.

MARTA (*vesele*): Ale jakpak ne? Seš přece ctižádostivej chlapeček, ne? Snad nechceš tvrdit, žeš mě honil po kuchyni a po těch schodech nahoru z náký horoucí, nezadržitelný vášně? Přece jsi přitom taky trošku myslel na svou kariéru, ne? Dyť si můžeš kousek tý cestičky nahoru odpracovat taky jako sluha!

NICK: Ty se nezastavíš před ničím, vid'?

Znovu zvonkohra.

MARTA (*klidně, s jistotou*): Ne, broučku, nezastavím. Běž otevřít.

NICK (*uvazuje, pak se podvolí, jde ke dveřím*).

Znova zvonkohra.

NICK: Proboha, dyť už jdu.

MARTA (*zatleská rukama*): Haha! Výborně! Znamenitě!

(*Zpívá.*)

„Malý gigolo, smutný gigolo,
jen si vzpomeň na své mládí...“

NICK: PŘESTAN!

MARTA (*se zahihňá*): Promiň broučku; tak běž. Otevři vrátka.

NICK (*ztrápeně*): Prokrista!

Otevře prudce dveře a v nich se vysune ruka s velkou kyticí mečíků; chvíli vidíme jenom kytici, NICK se snaží rozpoznat, kdo stojí za ní.

MARTA: Ach, ty jsou nádherný!

JIŘÍ (*se objeví ve dveřích, obličej schovaný za kyticí; mluví příšerně nakřáplou fistulí*): Flores; flores para los muertos!

MARTA: HahahaHA!

JIŘÍ (*pokročí do místnosti, skloní kytici, spatří Nicka, obličej se mu rozzáří, rozevře náruč*): Synáčku! Tys přijel oslavit svoje narozeniny? Konečně!

NICK (*couvá*): Nepřibližujte se ke mně!

JIŘÍ: Skutečně? To není náš synáček Jimíček? Náš malej ryze americkej tentononc?

MARTA (*se hihňá*): No, to snad ne; a jestli jo, tak to se teda choval moc divně.

JIŘÍ (*takřka u vytržení*): To je jasný! Šusty, šusty, šusty, hm? (*Hraje rozpaky.*) Já... já jsem ti přines... tajdlenc ty kytky, Marto, pač... že jo... pač... hernajs... ále co.

MARTA: Macešky! Rozmarýny! Pelyněk! Moje svatební kytice!

NICK (*chce odejít*): Jestli proti tomu nic nemáte, děti, tak já bych...

MARTA: Ajta, ajta! Jen hezky zůstaň, kde seš. Nalej mému mužičkovi něco k pití.

NICK: Ani mě nenapadne.

JIŘÍ: To ne, Martičko, to by bylo přespříliš; je to přece tvůj sluha, beruško, ne můj.

NICK: Já nejsem ničí sluha...

JIŘÍ a MARTA (*zpívají*): Sluha jsem, pouhý jen... (*Oba se zasmějí.*)

NICK: Jste nezvedená...

JIŘÍ (*dokončí*): ...dítka, co? Je to tak? Nezvedená dívka, která hraje smutné, ach přesmutné hry, skáčou si životem nebe, peklo, ráj... atd...

NICK: Něco podobného.

JIŘÍ: A už jste hotovej?

MARTA: Von nemůže. Von je moc nalitej.

JIŘÍ: Oplavdu? (*Podává Nickovi mečíky.*) Tady máš, strč to někam do džinu.

NICK *vezme květiny, podívá se na ně, pustí je na zem vedle sebe.*

MARTA (*předstírá pohoršený úžas*): Júúú!

JIŘÍ: Jak jste moh něco tak strašného udělat... s Marti-nejma mečíkama?

MARTA: Tak to jsou mečíky!

JIŘÍ: Ba ba. A já je vyšel natrhat do měsíčního svitu jako dnešní dárek pro Martičku a zítřejší pro našeho synáčka k jeho nalozeninám.

MARTA (*informativně*): Měsíc už nesvítí. Viděla jsem z ložnice, jak zapadá.

JIŘÍ (*předstírá rozjaření*): Z ložnice! (*Normálním hlasem.*) Ale svítí.

MARTA (*přehnaně trpělivě, malinko se zasměje*): Nemoh svítit.

JIŘÍ: Svítí. A svítí.

MARTA: Nesvítí. Zapad.

JIŘÍ: Svítí; nezapad.

MARTA (*vynakládá úsilí, aby nevybuchla*): Obávám se, že se mejlíš.

JIŘÍ (*přespříliš vesele*): Kdepak.

MARTA (*procedí*): Povídám, že žádněj měsíc nesvítí.

JIŘÍ: Má zlatá Martičko, přece nebudu trhat mečíky, když je tma jak v ranci? Přece nebudu škobrtat kolem tatínkova pařeníště v egyptský tmě?

MARTA: Ale jo... klidně.

JIŘÍ: Ale Marto, já přece netrhám kytky, když nevidím na krok. Ještě nikdy jsem neplundroval skleník, aby mi k tomu něco nesvítlo z nebe.

MARTA (*s konečnou platností*): Žádnej měsíc nesvítí; už zapad.

JIŘÍ (*velmi přesvědčivě*): To je docela dobře možné, ty moje Vestálko; je docela dobře možné, že měsíc zapad... ale zase se vrátil.

MARTA: Měsíc se přece n e v r a c í. Když jednou zapadne, tak je zapadlej.

JIŘÍ (*začíná být trochu zlý*): Ty toho víš. JESTLI měsíc zapad, tak zase vyšel.

MARTA: MEZKU!

JIŘÍ: Ach, ta nevzdělanost? To je ale... nevzdělanost.

MARTA: Kdo je u tebe nevzdělanej?

JIŘÍ: Jednou... jednou jsem jel lodí kolem Mallorky a pil na palubě s jedním korespondentem, který mluvil o Rooseveltovi, a tu najednou měsíc zapad, chvíli o tom přemýšlel... rozmyslel si to, rozumíš... a pak, HOPLA, vyšel znova. Přesně tak.

MARTA: To není pravda! To je lež jako věž!

JIŘÍ: Nesmíš o všem říkat, že je to lež, Martičko. (*Nickovi.*) Že nesmí?

NICK: Copak se dá poznat, jestli vy dva lžete nebo kterýho čerta?

MARTA: To jste uhod.

JIŘÍ: To se od vás ani neočekává.

MARTA: Správně.

JIŘÍ: Zkrátka a dobře jsem jel na lodi kolem Mallorky...

MARTA: Jakživo jsi nejel kolem Mallorky...

JIŘÍ: Ale Marto...

MARTA: Jakživo jsi přece nebyl u Středozemního moře... nikdy...

JIŘÍ: Ale jakpak ne? Vzali mě tam tatínek s maminkou za promoci.

MARTA: Blbost!

NICK: To až potom, co jste je zabil?

JIŘÍ s MARTOU se bleskově otočí a dívají se na něj; nastane krátké, zlé ticho.

JIŘÍ (vyzývavě): Třeba.

MARTA: No; a třeba taky ne.

NICK: Probůh!

JIŘÍ se sehne, sebere kytici mečíků. Zamává s ní Nickovi před nosem jako s oprašovátkem a poodstoupí.

JIŘÍ: Ha!

NICK: Vlezte mi na záda!

JIŘÍ (Nickovi): Iluze nebo pravda. Kdopak to pozná, co? Prcku? Hm?

MARTA: Jakživo jsi nebyl u Středozemního moře... iluze či neiluze, pravda či nepravda... tak nebo tak.

JIŘÍ: Když jsem nebyl nikdy u Středozemního moře, tak jak jsem se teda dostal k Egejskému, hm?

MARTA: PO SOUŠÍ!

NICK: Toseví!

JIŘÍ: Moc jí nepřizvukuj, ty sluho.

NICK: Já nejsem žádněj sluha.

JIŘÍ: Koukej! Já vím svý! Když se ti to nepovede v posteli, tak seš sluha.

NICK: JÁ NEJSEM ŽÁDNEJ SLUHA!

JIŘÍ: Že ne? Tak vono se ti to povedlo? (Dýchá trochu ztěžka; chová se poněkud nepřičetně.) JO? Tady někdo lže. Tady někdo nehraje fair! Tak ven s tím! Ven s tím! Kdopak tady lže? Marta? Tak ven s tím!

NICK (po pauze, Martě, tiše, s důtklivou prosbou): Řekněte mu, že nejsem sluha.

MARTA (po pauze, tiše, se skloněnou hlavou): Ne, nejseš sluha.

JIŘÍ (smutně, s hlubokou úlevou): Budiž.

MARTA (prosebně): Iluze nebo pravda, Jiří. Jakpak to chceš poznat?

JIŘÍ: Ano. Ale musím jet dál, jako kdybychom to poznali.

MARTA: Amen.

JIŘÍ (zamává kyticí): Ať je to ten nebo ten, praštíme ho me-čí-kem! (Nick s Martou se slabě zasmějí.) Tak co? Zlatá brána otevřená, kdo do ní vejde, tomu hlava sejde. Ne?

NICK (měkce Martě): Děkuju vám.

MARTA: Nech to bejt.

JIŘÍ (nahlas): Povídám, kdo do ní vejde, tomu hlava sejde.

MARTA (netrpělivě): No jo, dyť my víme. Ať je to ten nebo ten, praštíme ho me-čí-kem...

JIŘÍ (vezme mečík a hodí ho jako oštěp stonkem napřed na Martu): LUP!

MARTA: Nech si to, Jiří.

JIŘÍ (hodí další): LUP!

NICK: Nechte si to!

JIRÍ: Prrr, hřebečku!

NICK: Já nejsem žádnéj hřebec!

JIRÍ (*hodí mečík po Nickovi*): LUP! Tak seš sluha. Tak co seš? To nebo to? hm? Tak se rozhodni. Tak či tak...

(*Hodí na něj další.*) LUP!... m n ě seš o d p o r n e j .

MARTA: Copak ti to není jedno, Jiří?!

JIRÍ (*hodí po ní*): LUP! Ano... vlastně je. Tak nebo tak... pro mě to tím hasne.

MARTA: Přestaň po mě házet ty pitomý kytky!

JIRÍ: Tak či tak. (*Hodí po ní další.*) LUP!

NICK (*Martě*): Mám... mu něco udělat?

MARTA: Ty ho nech bejt!

JIRÍ: Jestli seš sluha, broučínku, tak po mně můžeš uklidit; a jestli seš hřebec, tak si koukej pečovat o svůj nástroj. Tak nebo tak. Tak nebo tak... co chceš.

NICK: Propánakrále...!

MARTA (*má trochu strach*): Iluze nebo pravda. Copak tobě to je úplně jedno, Jiří?

JIRÍ (*tentokrát nehodí nic*): LUP! (*Ticho.*) Už znáš odpověď, berunko?

MARTA (*smutně*): Zním.

JIRÍ: Jen si hezky opásej svá prokvetlá bedra, děvenko! (*Vidí, že Nick jde k hale.*) Ale ale! Ještě nám zbejvá jedna hra. Jmenuje se „vychováváme dítě“.

NICK (*více méně pro sebe*): Prokristapána...!

MARTA: Jiří...

JIRÍ: Jen žádný zmatky. (*Nickovi.*) Nechcete přece žádný škandály, mládenečku, že ne? Přece to nechcete pokazit? Hm? Přece si nechcete zmařit svoje plány? Tak sednout! (*Nick si sedne, Martě.*) A vy, krásná slečno, vy přece máte ráda radovánky a hry, ne? Vy jste přece vyhlášená společnice, ne?

MARTA (*tiše, podvoluje se*): Tak dobře, Jiří, dobře.

JIRÍ (*vidí, že mají oba nahnáno, předem*): Fáááájn. Fáááájn.

(*Rozhlédne se.*) Ale nejsme tady všichni. (*Luskne několikrát prsty na Nicka.*) Vy tam... no... vy! není tady vaše chotinka.

NICK: Heleďte se, ta noc pro ni nebyla žádná maličkost; je v koupelně a...

JIRÍ: Když my ale nemůžeme hrát, dokud nejsme kompletní. To je jednou jistá věc. Bez vaší ženušky se neobejdem. (*Haleká do haly.*) ČUNÍÍÍ! ČUNÍÍÍ! ČUNÍÍÍ!

NICK (*když se Marta nervózně zahihňá*): Nechte si to!

JIRÍ (*se prudce otočí k Nickovi*): Tak račte pohnout zadkem ze židle a koukejte sem přivést tu svou seknutinku. (*Protože se Nick nehýbá.*) No tak, hodnej pejsek! Přines pánovi, pejsku, přines! (*Nick vstane, otevře pusku, chce něco říct, pak si to rozmyslí, vyjde.*)

Ještě jednu hru.

MARTA (*když Nick odejde*): Mně se to nechce líbit.

JIRÍ (*kupodivu vážně*): Copak ty víš, co přijde?

MARTA (*žalostně*): Ne. Ale nechce se mi to líbit.

JIRÍ: Ale třeba se ti to bude líbit, Marto.

MARTA: Nebude.

JIRÍ: To je tuze zábavná hra, Marto.

MARTA (*prosebně*): Nechme už těch her.

JIRÍ (*tiše triumfuje*): Ještě jednu, Marto. Ještě jednu hru a pak hajinky spinky. Všichni si sbalej svoje nádobíčko, svoje zavazadla a ostatní serepetičky a pude se domů. A my dva – no, my dva se vyškrábeme po těch našich vyšlapanejch schodech nahoru.

MARTA (*skoro v slzách*): Ne, Jiří, ne.

JIRÍ (*ji konejší*): Ale ano, berunko.

MARTA: Ne, Jiří; prosím tě, ne.

JIRÍ: Ani se nenaděješ a bude po všem.

MARTA: Ne, Jiří.

JIRÍ: Tak ty se nechceš škrábat s Jiříčkem po schodech nahoru?

MARTA (*jako ospalé dítě*): Prosím tě, nechme už těch her.

Já tyhle hry nemám ráda. Nechme už těch her.

JIRÍ: Ale jakpak bys je neměla ráda, Martičko?... taková vyhlášená hráčka, to víš, že je máš ráda.

MARTA: To jsou ošklivé hry... ošklivé. A teď ještě další...

JIRÍ (*ji pohladí po vlasech*): Bude se ti to strašně líbit, beruško.

MARTA: Jiří, ne!

JIRÍ: Budeš plesat!

MARTA (*nežně, chce ho pohladit*): Prosím tě, Jiří, nechme už těch her; já...

JIRÍ (*ji prudce pleskne přes ruku*): Nešahej na mě! Šetři si pracky pro svoje šudentíky!

MARTA (*poděšený výkřik, ale slabý*)

JIRÍ (*ji popadne za vlasy, zvrátí jí hlavu dozadu*): A teď poslouchej, co ti řeknu! Celej večer... celou noc sis tady užívala sama a teď to nemůžeš zabalit jen proto, že ses už nacucala krve dost. Jede se dál a já s tebou zamávám, že ty tvoje dnešní produkce budou proti tomu hotový pašije. Tak se koukej trochu zmátořit. (*Plácne ji lehce volnou rukou.*) Trochu života do toho umírání, beruško. (*Znova.*)

MARTA (*se brání*): Přestaň!

JIRÍ (*znova*): Tak se trochu seber! (*Znova.*) Rád bych, aby ses postavila na nohy a rozdávala rány, pusinko, poněvadž tě chci prohnat po ringu a rád bych, abys byla fit! (*Znova; uvolní sevření a pustí ji, Marta vstane.*)

MARTA: Tak dobře, Jiří. Co teda chceš?

JIRÍ: Rovný boj, beruško. Víc nic.

MARTA: Máš ho mít.

JIRÍ: Ráda bych, abys dostala vztek.

MARTA: TEN UŽ MÁM!

JIRÍ: To je málo.

MARTA: BUĎ BEZ STAROSTI!

JIRÍ: Tak fajn, děvenko, tahle hra skončí teprve smrtí.

MARTA: Tvou smrtí!

JIRÍ: Abys nebyla překvapená. Á, tady máme naše ca-party; tak se na to uchystej.

MARTA (*přechází sem a tam, vypadá skutečně trochu jako zápasník*): Jsem uchystaná. Na tebe!

Vstoupí NICK s DRAHUNKOU. Nick podpírá Drahunku, která ještě pořád drží láhev od brandy a skleničku.

NICK (*nešťastně*): Tak už jsme tady.

DRAHUNKA (*vesele*): Mňau, mňau.

NICK: Drahunko, copak jsi kočička?

DRAHUNKA: Drahunka je kočička.

JIRÍ: Jakpak se má kočička?

DRAHUNKA: Má malinký očička.

NICK: Kristeježíši!

JIRÍ: Má malinký očička? To dělá ta opička.

MARTA: Nech toho, Jiří.

JIRÍ: Máme malou kočičku, co má v každém očičku malinkatou opičku.

DRAHUNKA řičí smíchem.

NICK: Ach, můj bože...

JIRÍ (*tleskne jednou do dlaní*): No tak! Jdem na to! Poslední hra! Všechno sednout. (*Nick si sedne.*) Sedni si, Marto. Tohle je způsobná hra.

MARTA (*zatne pěst, ale nerozpřáhne se, sedne si*): Tak ven s tím.

DRAHUNKA (*Jiřímu*): Já jsem se rozhodla, že se na nic nepamatuju. (*Nickovi.*) Kuk, miláčku.

JIRÍ: Hm? Cože?

MARTA: Dyť už skoro svítá, proboha...

DRAHUNKA: Kuk, miláčku!

JIRÍ (*Nickovi*): Proboha, tak už přece jednou promluvte na svou chotinku, na svou malou kočičku!

NICK (*tiše, v rozpacích*): Kuk, Drahunko.

JIRÍ: Ach, to je krása! No, já bych řek, že jsme zažili... moc příjemný večer... když se to tak vezme kolem a kolem... poseděli jsme, vzájemně se poznali a užili jsme si radovánky a her... například „hajáme na podlaze“...

DRAHUNKA: ...na dlaždičkách...

JIRÍ: ...na dlaždičkách... házíme mečíkem...

DRAHUNKA: ...seškrabáváme nálepkou...

JIRÍ: ...cože seškrabáváme?

MARTA: Nálepkou. Seškrabáváme nálepkou –

DRAHUNKA (*omluvně, zvedne láhev od brandy*): Já seškrabávám nálepky.

JIRÍ: Všichni seškrabáváme nálepky, holubičko; a když se člověk proškrabe skrz kůži, skrz všechny tři vrstvy, skrz svaly, vyvrhne všechny orgány, (*stranou Nickovi*) ty, co se dají vyvrhnout (*znova Drahunce*) a dostane se na kost... víte, co udělá pak?

DRAHUNKA (*s obrovským zájmem*): Ne!

JIRÍ: Když se člověk dostane na kost, tak ještě není u konce. Uvnitř kosti totiž něco je... m o r e k ... a na ten se musí dostat. (*Podivně se usměje na Martu.*)

DRAHUNKA: Ahááááá!

JIRÍ: Na morek! Jenomže kosti jsou ohromně pružné, zvlášť v mladém věku. Vemte si třeba našeho syna...

DRAHUNKA (*nechápaně*): Koho?

JIRÍ: Našeho syna... Martino a moje potěšení!

NICK (*jde k baru*): Dovolil byste, abych si...?

JIRÍ: Ovšem, ovšem. Beze všeho.

MARTA: Jiří...

JIRÍ (*přesřlíš laskavě*): Copak, Martičko?

MARTA: Prosím tě, o čem to mluvíš?

JIRÍ: Vykládám o našem synovi, má milá!

MARTA: Nemluv o něm.

JIRÍ: Ta naše Martička je ale povedená. Je předvečer návratu našeho chlapce, předvečer jeho jednadvacátých narozenin, předvečer jeho plnoletosti... a Martička řekne, nemluv o něm.

MARTA: Prosím tě... ne.

JIRÍ (*luskne prsty na Nicka*): Vy tam. Hej, vy tam! Vy si přece chcete zahrát „Vychováváme dítě“, ne!

NICK (*stěží se ovládá*): To jste luskal na mě?

JIRÍ: Správně. (*Je to pokyn.*) Vy přece chcete slyšet o našem neposedovi?

NICK (*pauza, potom úsečně*): Ano. Zajisté.

JIRÍ (*Drahunce*): A vy, má milá, vy o něm přece taky chcete slyšet, ne?

DRAHUNKA: O kom?

JIRÍ: O našem synovi. Budeš o něm vykládat ty, Marto, nebo to mám udělat já? Hm?

MARTA (*má to být úsměv, ale vlastně jen vycení zuby*): Nemluv o něm, Jiří.

JIRÍ: No – jdeme na věc. Tak jakpak to je. Je to vlastně roztomilej kluk, přes své rodinné prostředí; víte, z většiny dětí by se stali neurotici, kdyby měli vedle sebe někoho, kdo by to vedl jako Marta: kdo by spal až do čtyř odpoledne, kdo by po chudáčkovi pořád lež, kdo by se na něj dobejval do koupelny, že ho ve vaně umyje, přestože mu je šestnáct, kdo by tahal v kteroukoliv hodinu denní i noční do baráku cizí lidi...

MARTA: JEN POČKEJ, TY!

JIRÍ (*předstírá znepokojení*): Ale Marto!

MARTA: To stačí.

JIRÍ: Chceš snad převzít slovo?

DRAHUNKA (*Nickovi*): Proč by někdo koupal někoho, komu je šestnáct?

NICK (*postaví prudce na stůl sklenici*): Prokristapána, Dra-hunko!

DRAHUNKA (*jevištním šepotem*): No tak proč?!

JIRÍ: Poněvadž je to její babátka.

MARTA: JAK CHCEŠ!! (*Mechanicky; je to takřka plačtivé drmolění.*) Naš syn. Ty chceš našeho syna? Máš ho mít.

JIRÍ: Nechceš se napít, Marto?

MARTA (*žalostně*): Chci.

NICK (*Martě, laskavě*): Jestli nechcete, my to nemusíme poslouchat.

JIRÍ: Kdopak vám to řek? Máte tady takový postavení, že můžete určovat pravidla hry?

NICK (*pauza, se sevřenými rty*): Ne.

JIRÍ: Hodnej chlapeček. Dotáhne to daleko. Tak, Martičko, hezky se postav a spusť.

MARTA (*jakoby zdálky*): Co, Jirí?

JIRÍ (*napovídá*): „Naš syn...”

MARTA: Ach tak. Naš syn. Naš syn se narodil jedné zářiové noci, za jedné noci, která nebyla nepodobná dnešní, právě před jednadvaceti léty, ale... až zítra...

JIRÍ (*první ze série tichých poznámek stranou*): Vidíte? Co jsem říkal?

MARTA: Byl to lehký porod...

JIRÍ: Ale kdepak, Marto, dalo ti to práci... dalo ti to tolik práce...

MARTA: Byl to lehký porod... jakmile bylo jednou rozhodnuto, a byla jsem mladá.

JIRÍ: A já byl ještě mladší... (*Tiše se sám pro sebe zasměje.*)

MARTA: Byla jsem mladá a bylo to zdravé dítě, červeňoučké, vriskající děťátko; mělo kluzké pevné údy...

JIRÍ: Marta si představuje, že ho viděla, jak se rodil...

MARTA: ...měl kluzké, pevné údy a hlavičku plnou jemnoučkých, černých vlásků, ale ty se časem změnily a byly pak plavé jako sluníčko, náš syn...

JIRÍ: Bylo to zdravé dítě.

MARTA: A já tak chtěla dítě... ach, jak já chtěla dítě.

JIRÍ (*ji pobízí*): Syna nebo dceru?

MARTA: Dítě! (*Tišeji.*) Dítě. A teď jsem měla své dítě.

JIRÍ: Naše dítě.

MARTA (*přesmutně*): Naše dítě. A tak jsme ho vychovávali... (*Krátce, hořce se zasměje.*) Ano, ano; vychovávali jsme ho.

JIRÍ: Měl medvídky a starožitnou vaničku z Rakouska... ale chůvu neměl.

MARTA: ...měl medvídky a průhledné zlaté rybičky do vaničky a když povyrost, měl bleděmodrou postýlku, v hlavách vypletenou rákosem, který nakonec prodřel, jak se za něj... vždycky chytal, když spal...

JIRÍ: ...když ho tlačila mūra...

MARTA: ...když spal... míval neklidný spánek.

JIRÍ (*se tiše zachechtá, zavrtí v údivu hlavou*): ...božínku...

MARTA: ...když spal... a jednou byl nemocnej, čtyři dny, měl zánět průdušek, jeho pokoj osvětloval jedině hořák inhalátoru, nad kterým syčel vyleštěný kotlík a přes postýlku jsme mu přehodili kus světlezelené látky... a měl žabky a pod postýlkou luk se šípem...

JIRÍ: ...a ty šípy měly na konci gumové přísavky...

MARTA: ...gumové přísavky; dával si je vždycky pod postýlku...

JIRÍ: Pročpak, Marto?

MARTA: ...protože měl strach... protože měl strach před...

JIRÍ: ...protože měl strach. Prostě měl strach.

MARTA (*neurčitě, mávne, aby mlčel; pokračuje*): a... v neděli večer chlebičky a v sobotu... (*příjemná vzpomínka*)

...v sobotu loďka z banánu, oloupaný banán, svrchu vydlabaný, který měl místo posádky zrnka vína, dvojitou řadu vinných zrněk a po stranách párátka-ma připevněné plátky pomeranče... NA OBRANU!

JIŘÍ: A jako kormidlo?

MARTA (*nejistě*): ...mrkvičku?

JIŘÍ: ...nebo tyčku na míchání koktejlů, co bylo po ruce.

MARTA: Ne. Mrkvičku. A oči měl zelené... zelené... ale když se do nich člověk podíval hodně hluboko... hodně hluboko... měly kolem duhovky takovou... takovou bronzovou ohrubu... ach, ty jeho zelené oči!

JIŘÍ: Modré, hnědé, zelené...

MARTA: ...a jak měl rád slunce!... býval opálený od jara do zimy... a jeho vlásky na slunci vypadaly... jako zlaté rouno.

JIŘÍ (*jako ozvěna*): ...zlaté rouno...

MARTA: ...překrásný chlapec...

JIŘÍ: Absolve domine, animas omnium fidelium defunctorum ab omni vinculo delictorum.

MARTA: ...A pak přišla škola, letní tábory a... sáňkování... a plavání...

JIŘÍ: Et gratia tua illis succurrente, mereantur evadere iudicium ultionis.

MARTA (*se pro sebe zasměje*): A jednou si zlomil ruku... to vám byla taková legrace... toseví, že ho to bolelo... ale byla to taková legrace... na louce se pásla kráva, byla to úplně první kráva, co v životě viděl... a on šel po louce až tam, kde se ta kráva pásla, s hlavou u země, zabraná do pastvy... a zabučel na ni! (*stejný smích*) zabučel vám na ni... a to zvíře bylo tak překvapený, že zvedlo hlavu, a taky na něj zabučelo, na toho tříletýho šprčka a on se vylekal a utíkal, zakop... upad... a zlomil si ručičku. (*Stejný smích.*) Ubožátko malý.

JIŘÍ: Et lucis aeternae beatudine perfrui.

MARTA: Jiří plakal! Jiří... bezmocně... plakal... a já jsem to ubožátko malý nesla. Jiří vedle mě popotahoval, ale já jsem dala tomu broučkovi ručičku do smyčky a tak jsem ho nesla celej ten lán cesty.

JIŘÍ: In Paradisum deducant te Angeli.

MARTA: A když byl větší... když byl větší... ach, jak byl moudrý!... capal uprostřed mezi námi... (*rozpřáhne ruce*) a... a ke každému z nás natahoval jednu ručičku, abychom do ní vložili tolik něžnosti, opory, poučení – ano, i lásky... kolik jsme schopni poskytnout... a přitom nás ty ručičky od sebe kousek oddalovaly, aby nás oba ochránily, aby nás všechny ochránily před Jiřího... slabostí... a mou... logicky větší silou... aby tak ochránily jeho... i nás všechny.

JIŘÍ: In memoria aeterna erit iustus: ab auditione mala non timebit.

MARTA: Byl tak moudrý... tak moudrý.

NICK (*Jiřímu*): Co to má znamenat? Co to děláte?

JIŘÍ: Pšt!

DRAHUNKA: Pšt!

NICK (*pokrčí rameny*): No dobře.

MARTA: Tak krásný, tak moudrý!

JIŘÍ (*se tiše zasměje*): Každá pravda je relativní.

MARTA: Ne! Byl opravdu krásný a moudrý, byl dokonalý!

JIŘÍ: Takhle může mluvit jen opravdová matka.

DRAHUNKA (*zničehonic, skoro plačky*): Já chci dítě.

NICK: Drahunko...

DRAHUNKA (*naléhavěji*): Já chci dítě!

JIŘÍ: To jako zásadně?

DRAHUNKA (*v slzách*): Já chci dítě! Já chci děťátko.

MARTA (*vyčkává, až intermezzo skončí, ale nevěnuje tomu pozornost*): Samozřejmě, že toto stadium, tato dokonalost... nemohla vydržet na věky. Když tady byl Jiří... když byl u toho Jiří.

JIRÍ (*ostatním*): Vidíte to? Já věděl, že to začne převracet.
DRAHUNKA: Buďte zticha.

JIRÍ (*předstírá uctívou bázeň*): Promiňte... matičko.

NICK: Nemůžete bejt zticha?

JIRÍ (*dělá na Nicka znamení kříže*): Dominus vobiscum.

MARTA: Když u toho byl Jiří. Když se někdo topí, stahuje sebou ty, co jsou mu nejbliž. Jiří se o to pokoušel, ale já s ním bojovala. Bože můj, jak já s ním bojovala.

JIRÍ (*se spokojeně zasměje*): Ááááááách!

MARTA: Nízké povahy nesnášejí ty, co je převyšují. Slabost a nedokonalost revoltuje proti síle, dobrotě a nevinnosti. A Jiří se o to pokoušel.

JIRÍ: Jak jsem se o to pokoušel, Marto? Jak?

MARTA: Jak jsi se... co?... Ne! Ne... náš syn... náš syn dospěl... už je dospělý; je na studiích, na univerzitě. Je s ním všechno v pořádku... všechno je v pořádku.

JIRÍ (*posměšně*): Tak dál, Martičko, dál.

MARTA: Ne. To už je všechno.

JIRÍ: Okamžik! Nemůžeš přece zůstat v polovičce pusinko! Začalas něco vykládat, tak to dovykládej!

MARTA: Ne!

JIRÍ: Tak to udělám já.

MARTA: Ne!

JIRÍ: Víte, ona Martička přestala zrovna v nejlepším... zrovna když začíná jít trochu do tuhýho. Naše Martička je totiž taková holčička, kterou nikdo nechápe; skutečně. Netoliko že má manžela, kterej je takovej plesnivec... byť ten plesnivec byl mladší než ona... tedy netoliko, že má manžela, kterej je takovej plesnivec, ona má rovněž malilinkaté trápeníčko s alkoholickými nápoji... v tom smyslu, že nemá nikdy dost...

MARTA (*mdle*): To stačí, Jiří.

JIRÍ: ...a k tomu všemu má tohle ubohé, usouzené stvo-

ření, které má ještě NADTO otce, jemuž je úplně fuk, jestli jeho dcera žije nebo hnije a který na svou dceru úplně k a š l e ... k tomu všemu má syna. Má syna, který s námi byl neustále na kordy, který nechtěl sloužit jako zbraň proti svému otci, který nechtěl, aby ho Marta používala jako klacku, když nešlo po jejím.

MARTA (*se vzchopí*): To jsou lži! Lži!

JIRÍ: Lži? Jak myslíš. Má syna, který se nechtěl zříct vlastního otce, u něhož hledal radu, poučení a lásku, která by v sobě neměla chorobný přidech – však ty víš, co tím myslím, Marto! – který nesnášel tu zuřivou, vriskající trosku, co si říká MATKA. MATKA? CHA!

MARTA (*ledově*): No dobře, ty. Syna, který se styděl za otce tak, že se mě jednou zeptal, jestli snad přece jen není pravda to, co se někde doslech – asi od nějakých zlých kamarádů – že totiž není naše dítě, který se nedokázal smířit s tím bedným individuem, jež se stalo z jeho otce...

JIRÍ: To jsou lži!

MARTA: Lži? Který si nikdy nechtěl přivést domů žádné svoje děvče...

JIRÍ: ...poněvadž se styděl za matku!

MARTA: ...za otce! Který píše dopisy jenom mně!

JIRÍ: To si myslíš ty! Mně je píše! Na fakultu!

MARTA: Ty lháři!

JIRÍ: Mám jich celý stoh!

MARTA: ŽÁDNÉ DOPISY NEMÁŠ!

JIRÍ: A ty jo?

MARTA: Žádné dopisy nemá. Syna... syna, který tráví prázdniny... mimo domov... pryč od rodiny... POD JAKOUKOLIV ZÁMINKOU... protože nesnáší tu karikaturu muže, která se tady plouží po domě...

JIŘÍ: ...který tráví prázdniny mimo domov... a to je fakt!... který tráví prázdniny mimo domov, poněvadž pro něj není místo v tomhle domě, plném prázdných lahví, lží, cizích lidí, ve kterém je satorie, co...

MARTA: Lžeš lháři!

JIŘÍ: Že lžu?

MARTA: ...syn, kterého jsem vychovávala, jak nejlíp umím vzdor... nepřizní osudu, vzdor hnilobě slabosti, vzdor malicherné mstivosti...

JIŘÍ: ...syn, který v hloubi duše lituje, že se vůbec narodil...

Oba zároveň.

MARTA:

Já jsem se snažila, ach, bože, jak já se snažila... bylo to to jediné, co jsem se snažila pronést čisté a neporušené žumpou tohoto manželství, těmi chorobnými nocemi, těmi žalostnými, nesmyslnými dny, těmi pošklebkami a tím výsměchem. Ach bože, těch pošklebeků, když zklamání stíhalo zklamání a kdy každé nové zklamání znásobovalo předešlé, kdy každý další pokus člověka ještě víc zhnu-

JIŘÍ:

Libera me, Domine, de morte aeterna, in die illa tremenda... Quando coeli movendi sunt et terra: Dum veneris iudicare saeculum per ignem. Tremene factus sum ego, et timeo, dum discussio venerit, etque ventura ira. Quando coeli movendi sunt et terra. Die illa, dies irae, calamitatis et miseriae; dies magna et amara valde. Dum veneris iudicare saeculum per ignem. Requiem aeternam dona eis Domine:

sil a otupil, bylo to to jediné, ten jediný člo - v ě k , kterého jsem se snažila všeho uchránit, pozvednout ho nad bahno tohoto drtivého manželství, ten jediný světlý bod v té bezdějné t e m n o t ě... náš syn.

Ukončí zároveň.

DRAHUNKA (*si zacpává uši*): PŘESTAŇTE! PŘESTAŇTE!

JIŘÍ (*s gestem*): Kyrie eleison. Kriste eleison. Kyrie eleison.

DRAHUNKA: PROSÍM VÁS, PŘESTAŇTE!

JIŘÍ: Pročpak, beruško? Nelíbí se vám to?

DRAHUNKA (*hystericky*): To přece... nemůžete... udělat!

JIŘÍ (*vítězně*): Kdo říká, že ne!

DRAHUNKA: Já! Já to říkám!

JIŘÍ: Tak řekněte proč, beruško?

DRAHUNKA: Ne!

NICK: Už ta hra skončila?

DRAHUNKA: Ano! Už skončila!

JIŘÍ: Oho! Ani zdání! (*Martě.*) My pro tebe máme malé překvapení, berunko. Týká se našeho Jimíčka – pacholíčka.

MARTA: Už dost, Jiří.

JIŘÍ: NE!

NICK: Nechte ji na pokoji!

JIŘÍ: TUHLE PODÍVANOU ŘÍDÍM JÁ! (*Martě.*) Já mám pro tebe, pusinko, bohužel špatnou zprávu... vlastně pro nás. Přesmutnou zprávu. (*Drahunka začne plakat, hlavu v dlaních.*)

et lux perpetua luceat eis. Libera me, Domine, de morte aeterna in die illa tremenda; quando coeli movendi sunt et terra; Dum veneris iudicare saeculum per ignem.

MARTA (*se strachem a podezřením*): Co to má znamenat?
JIŘÍ (*ach, jak ohleduplně!*): Viš, Marto, zatímco jsi byla pryč... zatímco... jste vy dva byli pryč... já sice nevím kde, ale někde jste k sakru museli bejt (*zasměje se*) ...tu chvilku, co jsi byla pryč... jsme tady my dva s mladou paní seděli a povídali si, však to znáš, jen tak jsme seděli a klábosili... a najednou zazvonil zvonek u dveří...

DRAHUNKA (*hlavu ještě pořád v dlaních*): ...zacinkal...

JIŘÍ: Zacinkal... a... já nevím, jak bych ti to řekl, Marto...

MARTA (*podivným hrdečným hlasem*): Řekni mi to.

DRAHUNKA: Prosím vás, ne.

MARTA: Řekni mi to.

JIŘÍ: ...a... kdo to nebyl... jako náš pošťáček, náš poštovskej panáček.

MARTA (*zatažena do hry*): Bláznivej Billy?

JIŘÍ: Ano, Marto, správně... Bláznivej Billy... a přines telegram a ten telegram byl pro nás a já ti musím říct, co v něm bylo.

MARTA (*jakoby zdálky*): Proč ho nevyřídili telefonicky? Proč ho nosili? Proč ho nevyřídili po telefonu?

JIŘÍ: Některé telegramy se musí doručit, Marto; některé telegramy se nedají vyřizovat telefonicky.

MARTA: Jak to myslíš?

JIŘÍ: Marto... já ti to snad ani nedokážu říct...

DRAHUNKA: Neříkejte to.

JIŘÍ (*Drahunce*): Chcete to snad říct vy?

DRAHUNKA (*se brání, jako kdyby na ni dorážely včely*): Ne ne ne!

JIŘÍ (*si zhluboka povzdychne*): Tak dobře. Viš, Marto... já se bojím, že náš chlapec své narozeniny oslavit nepřijede.

MARTA: Jakpak by nepřijel?

JIŘÍ: Nepřijede, Marto.

MARTA: Jakpak by nepřijel? Já říkám, že přijede!

JIŘÍ: On... nemůže.

MARTA: Přijede! Já říkám, že přijede!

JIŘÍ: Marto... (*dlouhá pauza*) ...náš syn je... mrtev.

(*Ticho.*)

Zabil se... dneska k večeru...

(*Ticho.*)

(*Uchichtne se.*) ...na jedné okresce, když se učil jezdit; strh volant, aby nepřejel dikobraza a narazil na...

MARTA (*bez sebe zuřivostí*): TO... NEMŮŽEŠ... UDĚLAT!

JIŘÍ: ...na mohutnej strom.

MARTA: TO NEMŮŽEŠ UDĚLAT!

NICK (*tiše*): Pane bože!

DRAHUNKA pláče hlasitěji.

JIŘÍ (*tiše, nevzrušeně*): Řek jsem si, že bys to měla vědět.
NICK: Pane bože; ne.

MARTA (*se celá chvěje vztekem a vědomím prohry*): NE!
NE! TO NEMŮŽEŠ UDĚLAT! O TOM NEMŮŽEŠ ROZHODOVAT SÁM! TO TI NEDOVOLÍM!

JIŘÍ: Budeme asi muset kolem poledne vyjet...

MARTA: JÁ TI NEDOVOLÍM, ABYS O TĚCHLE VĚCECH ROZHODOVAL!

JIŘÍ: ...protože budeme muset pochopitelně potvrdit jeho totožnost a leccos zařídit...

MARTA (*se chce vrhnout na Jiřího, ale nepodaří se jí to*):
TO NEMŮŽEŠ UDĚLAT! (*Nick vstane, chytí Martu, zkroutí jí ruce za záda.*) TO TI NEDOVOLÍM, DEJTE TY RUCE PRYČ!

JIŘÍ (*Nick ji drží dál, Jiří přímo Martě do tváře*): Tys to zřejmě nepochopila, Marti, já jsem nic neudělal. Vzpamatuj se přece! Náš syn je MRTEV! Tak už to jednou pochop!

MARTA: O TĚCHHLE VĚCECH NEMŮŽEŠ PŘECE ROZHODOVAT!

NICK: Milostivá paní, prosím vás.

MARTA: PUSTĚTE MĚ!

JIŘÍ: Poslouchej mě, Marto; poslouchej pozorně. Dostali jsme telegram; měl havárii a je mrtev. Prostě PFFF! A konec. Co tomu říkáš?

MARTA (*zavytí, které přejde v sténání*): NEEEEEEeeee.

JIŘÍ (*Nickovi*): Pusťte ji. (*Marta se sesune na zem do sedu.*)
To už bude v pořádku.

MARTA (*žalostně*): Ne; ne, není m r t e v ; přece není m r t e v .

JIŘÍ: Je mrtev. Kyrie eleison. Kriste eleison. Kyrie eleison.

MARTA: To n e m ů ž e š . O těchhle věcech nesmíš rozhodovat.

NICK (*se nad ní nakloní, něžně*): On o ničem nerozhodoval, milostivá paní. On za to nemůže. To přece není v jeho moci...

JIŘÍ: To je pravda, Marto; nejsem bůh. Copak je v mé moci rozhodovat nad životem a smrtí?

MARTA: PŘECE HO NEMŮŽEŠ ZABÍT! PŘECE HO NEMŮŽEŠ NECHAT UMŘÍT!

DRAHUNKA: Paní Marto, prosím vás.

MARTA: NEMŮŽEŠ!

JIŘÍ: Přišel telegram, Marto.

MARTA (*vstane – tváří v tvář Jiřímu*): Tak mi ho ukaž!
Ukaž mi ten telegram!

JIŘÍ (*dlouhá pauza, pak s upřímnou tváří*): Já jsem ho sněd.

MARTA (*pauza, potom, jako by nemohla uvěřit svému sluchu, s příměsí hysterie*): Cos to řek?

JIŘÍ (*se stěží přemáhá, aby nevybuchl smíchy*): Já... jsem... ho... sněd.

MARTA *na něj dlouho zírá, potom mu plivne do obličeje.*

JIŘÍ (*s úsměvem*): Výborně, Marto.

NICK (*Jiřímu*): Zdá se vám, že je to vhodný způsob, jak se k ní v takové chvíli chovat? Takhle hanebně si z ní dělat šoufky? Hm?

JIŘÍ (*luskne prsty na Drahunku*): Sněd jsem ten telegram nebo ne?

DRAHUNKA (*poděšeně*): Ano, ano, sněd jste ho. Já jsem se dívala... já jsem se na vás dívala... jak jste ho spolk.

JIŘÍ (*napovídá*): ...jako hodnej chlapeček.

DRAHUNKA: ...jako... hohohodnej... chlapeček... Ano.

MARTA (*Jiřímu, chladně*): Tohle si vypiješ.

JIŘÍ (*zhnuseně*): ZNÁŠ PŘECE PRAVIDLA, MARTO!
KRUCI, PŘECE ZNÁŠ PRAVIDLA!

MARTA: Ne!

NICK (*začíná mu něco docházet, ale není s to se s tím vyrovnat*): O čem to mluvíte, vy dva?

JIŘÍ: Když chci, tak ho přece můžu zabít, Marto.

MARTA: JE TO NAŠE DÍTĚ!

JIŘÍ: To jistě! A tys ho povila; byl to šťastný porod...

MARTA: JE TO NAŠE DÍTĚ!

JIŘÍ: A JÁ JSEM HO ZABIL.

MARTA: NE!

JIŘÍ: ANO!

Dlouhá pauza.

NICK (*velmi tiše*): Já už tomu začínám rozumět.

JIŘÍ (*stejně*): Ano?

NICK (*prudce*): JEŽÍŠKRISTE, JÁ UŽ TOMU ZAČÍNÁM ROZUMĚT!

MARTA (*s velkým smutkem, je si vědoma prohry*): Na to nemáš právo. Na to nemáš žádný právo...

JIŘÍ (*něžně*): Mám na to právo, Marto. Jenom jsme o tom nikdy nemluvili. Můžu ho zabít, kdykoliv se mi zachce.

MARTA: Ale proč? Proč?

JIŘÍ: Porušilas pravidla, beruško. Mluvila jsi o něm... mluvila jsi o něm před cizíma lidma.

MARTA (*v slzách*): N e m l u v i l a . Nikdy jsem o něm nemluvila.

JIŘÍ: Ale ano, mluvila.

MARTA: Před kým? PŘED KÝM?

DRAHUNKA (*pláče*): JÁ ZAPOMNĚLA! Občas... občas v noci, když už je pozdě... a všichni okolo povídají... zapomenou a... chce se mi o něm mluvit... ale... vždycky to VYDRŽÍM... vždycky to vydržím... ale tak často... se mi o něm chtělo... ach, Jiří, tys to p ř e h n a l ... to nebylo zapotřebí... t o h l e přece nebylo zapotřebí. M l u v i l a jsem o něm, ano mluvila, ale proto jsi to nemusel hnát DO KRAJNOSTI! Nemusels ho přece... zabíjet.

JIŘÍ: Requiescat in pace.

DRAHUNKA: Amen.

MARTA: Nemusels ho nechat umřít.

JIŘÍ: Requiem aeternam dona eis, Domine.

DRAHUNKA: Et lux perpetua luceat eis.

MARTA: To nebylo... třeba.

Dlouhá pauza.

JIŘÍ (*jemně*): Za chvíli začne svítat. Já myslím, že večírek skončil.

NICK (*Jiřímu; tiše*): Vy jste nemoh... mít...

JIŘÍ: M y jsme nemohli.

MARTA (*je v tom náznak sounáležitosti*): M y jsme nemohli.

JIŘÍ (*Nickovi a Drahunce*): Hajdy na kutě, děti, už jsme měli bejt dávno v posteli.

NICK (*vztáhne ruku k Drahunce*): Drahunko?

DRAHUNKA (*vstává, jde k němu*): Ano.

JIŘÍ (*Marta sedí na zemi vedle židle*): Jděte už, vy dva.

NICK: Ano.

DRAHUNKA: Ano.

NICK: Já bych chtěl...

JIŘÍ: Dobrou noc.

NICK (*pauza*): Dobrou noc.

NICK s DRAHUNKOU odejdou. JIŘÍ za nimi zavře dveře, rozhlédne se po pokoji, sebere jednu, dvě skleničky, odnese je k baru. Celá následující scéna velmi jemně a pomalu.

JIŘÍ: Chceš něco, Marto?

MARTA (*se na něj ještě pořád nedívá*): Ne... nic.

JIŘÍ: Dobrá. (*Pauza.*) Je čas jít spát.

MARTA: Ano.

JIŘÍ: Jsi unavená?

MARTA: Ano.

JIŘÍ: Já taky.

MARTA: Ano.

JIŘÍ: Zejtra je neděle. Celej den.

MARTA: Ano.

Nastane dlouhé ticho.

MARTA: Musels to... musels to... udělat?

JIŘÍ (*pauza*): Ano.

MARTA: Bylo to...? Musels?

JIŘÍ (*pauza*): Ano.

MARTA: Třeba ne.
 JIŘÍ: Přišel... čas.
 MARTA: Skutečně?
 JIŘÍ: Skutečně.
 MARTA (*pauza*): Je mi zima.
 JIŘÍ: Je už pozdě.
 MARTA: Ano.
 JIŘÍ (*dlouhé ticho*): Bude to lepší.
 MARTA (*dlouhé ticho*): Já... nevím.
 JIŘÍ: Bude. Snad.
 MARTA: Co kdyby... ?
 JIŘÍ: Ne.
 MARTA: Jenom... my dva?
 JIŘÍ: Ano.
 MARTA: A nemohli bychom třeba...
 JIŘÍ: Ne, Marto.
 MARTA: Ano. Ne.
 JIŘÍ: Není ti nic?
 MARTA: Ne. Ano.
 JIŘÍ (*jí položí ruku něžně na rameno; Marta zakloní hlavu. Jiří jí začne tichounce zpívat*):
 Kdo se bojí Virginie, Virginie, Virginie...
 MARTA: Já, Jiří...
 JIŘÍ: Kdo se bojí Virginie, Virginie, Virginie Woolf...
 MARTA: Já, Jiří. Já se bojím... (*Jiří zvolna přikývne.*)

Ticho; tableau.

OPONA

Edward Albee,

americký dramatik a nejvýraznější následovník A. Mille-
 ra, T. Williamse a E. O'Neill, se narodil 12. března 1928
 ve Washingtonu D. C., někdy však bývá uváděna Virgi-
 nie. Místo narození je nejasné, protože malého chlapce
 adoptovali dva týdny po narození bohatí newyorkští
 divadelníci a dali mu jméno Edward Franklin Albee III.
 po pradědečkovi, vlivném producentovi vaudevillů.
 Adoptivní otec Reed vlastnil několik divadel a malý
 Albee od malička vyrůstal v divadelním prostředí. Od
 rodičů, obzvláště od matky, dostával tu nejlepší péči
 a byl vychováván pro život v lepší společnosti. To bylo
 nejspíš proti Albeeho přirozenosti, protože byl vylou-
 čen z několika škol. Dostudoval až v letech 1944–46 na
 střední škole Choate a ve stejné době mu ve školním lite-
 rárním časopise vyšla hra *Schisma*. Psaní se věnoval i za
 svých nezdařilých studií a zdá se, že bylo něčím, co ho
 opravdu bavilo. První frašku napsal ve dvanácti letech.
 Rok a půl ještě strávil na Trinity College, ale ani tu ne-
 dokončil. K nelibosti matky odešel ve dvaceti z domo-
 va a usadil se v Greenwich Village. Vždy ho spíše přita-
 hovala umělecká bohéma a právě zde našel sám sebe.
 „Nikdy jsem se s adoptivními rodiči necítil spokojeně.
 Myslím, že nevěděli jak být dobrými rodiči. Já zase
 pravděpodobně nevěděl jak být dobrým synem.“

Albee vystřídal řadu zaměstnání, byl např. textařem
 v rozhlase, novinářem, rozhlasovým moderátorem,
 ředitelem divadla. K profesionálnímu psaní her ho při-
 mělo setkání s Thorntonem Wilderem. V roce 1958 na-
 psal první známou hru *Příběh v Zoo* a o rok později se
 začal věnovat psaní na plný úvazek. Příběh v Zoo měl
 premiéru v Berlíně a hrál se společně s hrou Samuela